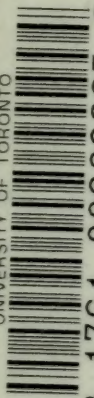

UNIVERSITY OF TORONTO

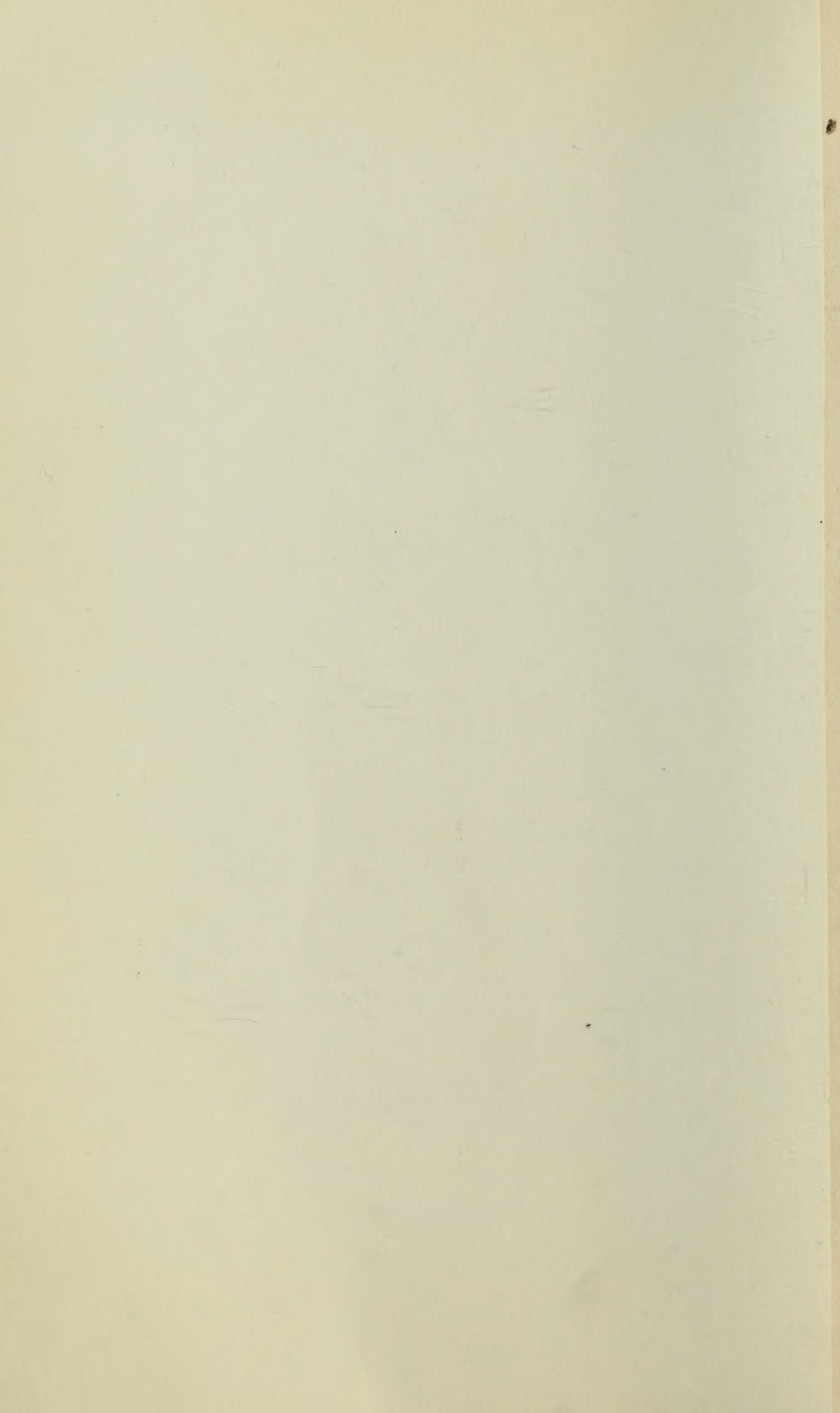
3 1761 00636285 9

Chorbaamio

~~82~~ 30

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

534300

498.

СНОХВАТИЦЕ

ЗМАЈОВИНЕ

Свеска I. и II.

PG

14

J

LIBR

AN

PG.
1418
J6 S6

ПРЕДГОВОР.

Прво и прво топло захваљујем Матици Српској, која је ову I. и II. свеску „Снохваница“ наградила и тиме ју широј публици препоручила, — а то ми је у толико више добро дошло, што делцету овом морам сâм да будем издавач.

Том приликом Матица Српска условила је да књизи овој напишем предговор. Она није рекла да предговор тај мора бити опширан, ја дакле мислим да тај задатак смем и са што краћим предговором извршити.

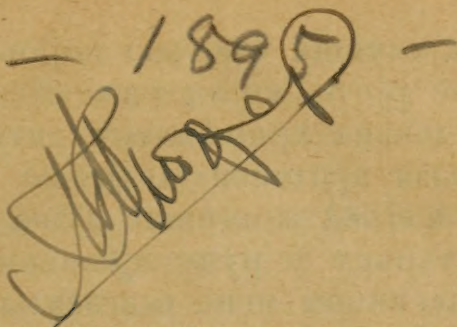
Предговор „Снохваницама“ наговестио сам ја још год. 1858. почетком једне песме, која овако гласи :

„Кад сам јоште тако мален био
Да сам, с јанци грлити се могô
Слушао сам ил можда сам снио.
Слатких бајки“ (песама и нар. умотворина).
„Много, много, много.“ и т. д.

Задржавајући себи право да, по потреби можда већ у ближој којој свесци, свакако

— 1895 —

Вила Андосила и птица невидица.

Кад су виле на зборишту биле
 У горице код своје водице,
 У по ноћи под пуним мјесецом
 Упита их птица невидица :
 Је л вас која кад у цркви била ?
 — Све су виле једно говориле:
 Малена је и највећа црква,
 Кубе ниско а зидови тјесни ;
 У цркву се не улази с крили,
 А без крила на муци је вила.
 Наш је олтар шири од ширина,
 Наши крети виши од висина ;
 Не дâ с' чути, не дâ се видјети
 Наше бдење и наше јутрење.
 — Ал говори вила Андосила :
 Чуј и мене, птицо невидицо,
 Најмлађа сам најзад имам гласа !
 Кад заславе звона у недјељу
 Ја се млада крадем од сестара,
 Свргнем крила ка да нисам вила
 Већ дјевојче убого сироче,
 Пак допратим протопоп Недјељка
 Од његова двора до мрамора,
 До мрамора, прага црквенога,

Отуд слушах протово појање,
 Свете рјечи, којим ране лјечи.
 Кад докона хришћанску литургу
 Изилази протопоп Недјељко
 Пак његова замирише душа;
 Ја старину у руку цјеливам,
 Он десницом мене благосиља,
 А на мени нова крила расту.
 Кад долетим у коло вилинско
 Све ме друге и грле и љубе:
 „Андосила, ала си нам мила!
 Гдје си била те си тако мила?
 А миришеш ка да рајем дишеш “

Тамновање дука Лукино.

Зацвјетало бадем дрво, —
     Цвјет му опано.
 Ожени се дука Лука, —
     Јада допано.
 Јадовао, тамновао
     Дванест година
 У тамници Проклетији
     Паше Нубера.
 На тамници једна врата, —
     Само улазна;
 Ко униде не изиде
     Свога живота.
 Кад протече дванаеста
     Дуга година
 Ал се широм отворише
     Врата тамнична:

Отвори их вјерне љубо
 Топла молитва,
 Десна рука и топуза
 Синка њихова.
 — — Кад ишета дука Лука
 Из Проклетије
 Очи таре да се бјела
 Свјета нагледа.
 Њему љуба показује
 Синка једина.
 Њему синак показује
 Мртва Нубера.

Сарајевка Смиља.

Чудило се бутун Сарајево
 Смиљиноме предиву и ткиву
 И Смиљином злаћаноме везу.
 Питају је и с десна и с лјева:
 „Гдје научи тако танко прести,
 Тако ткати, златном жицом вести?“
 Смиљана се њима нашалила:
 „Мене виле прести научиле,
 Мене виле ткати научиле, —
 А ја, Смиља, рођена везиља.“
 Чуле виле па су бесједиле:
 „Није наше ни прести ни ткати;
 Нама мјесећ мјесечину преде,
 Наша ткаља сунчева је мајка.
 Није Смиља наша ученица,
 Већ је Смиља своја мученица.

Handwritten notes:
 4 4 2
 4 3 4
 4 4
 4 4
 Мртва Нубера
 Сарајево
 Сарајево
 Сарајево
 Сарајево

Пак јој муке истанчале руке,
 Истанчале руке самоуке.
 Хоће Смиља рува вилинскога,
 И има га, — и просто јој било,
 И носи га, — и доликује јој.“

Добошар и Мара девојка.

Добош лупа а добошар виче:
 „На пролеће биће ратовања,
 Ратовања, познога кајања;
 Свака цура нека се привија
 Око свога богом суђаног, --
 Лепа Мара око добошара!“
 Послушале цуре добошара,
 Само Мара гласно одговара:
 „Иш не праши, лудо дабилудо!
 На добош се ливада продаје,
 А Мара се по вољи удаје.
 За немила нисам се родила
 Ни за цара, кам' за добошара.“

Девојка на цијени.

Пођох на воду,
 Нађох јабуку;
 Питам чија је,
 Веле „твоја је“.
 — Нећу јабуке
 На пут бачене;
 Мени јабуке

Дајте у руке
 Да их прегледам
 Јесу л румене:
 Пак да изберем
 Која ј' за мене.

Гром осветник.

Гром се вио од приморске стране
 А удрио по сред Сарајева
 Гдје је Синда на ђерђеву везла
 Жицу златну по свилену платну.
 Шта је везла љепота дјевојка:
 Слатко име свога миодрага,
 Од Приморја Чајковић Павиша,
 Жељеника, свога заручника.
 Гром удрио, — Синду не шиуо;
 Гром удрио, — ђерђев не сломио,
 Оста свила каква је и била —
 Гром спухори име на везиву
 Као што је јутрос у Приморју
 Спухорио латинци на руци
 Невјерника, Чајковић Павиша.

Маркови погледи.

Разболи се Хајдар лала силни
 Од погледа Краљевића Марка
 С царска друма, кроз прозора свога.
 Ил су биле очи урокљиве,
 Ил је сила пушљаива била,

Ал гахвати грозница тродневна —
 Под њиме се демир одар тресе
 Долазиле бабе на бајање,
 Слушале му клапе и бунцање;
 Не смију се, -- није за смијање.
 Кад су бабе лалу оздравиле
 Лала прича на збору јуначком :
 „Ја с' не бојим Краљевића Марка ;
 Три бих Марка на мегдан зазвао,
 Сво-тројици главе посјекао,
 Још бих пито : гдје вам је четврти ?
 Ал не волим Маркових погледа ;
 Од тих трица налази грозница“ .

Пак он своје и не жали главе.

Десет било, пет остало ага
 Док свладаше на прјевари Влајка,
 Шчетали му руке одазада,
 Питали га од којег је града,
 Гдје ће црна да му кука мајка,
 Гдје ће пушта да лелече љуба ?
 Везан Влајко њима одговара :
 „Ја вам нисам ни од којег града,
 Већ од села што имена нема,
 Гдје јунаци не мру од болести,
 Гдје-но мајке не кукају синке,
 Не кукају, већ их осветују,
 Гдје-но љубе не лелечу војна,
 Не лелечу, већ га осветују ;
 Пак ја своје и не жалим главе,
 Јер ја имам и мајку и љубу, —

Један живот а два осветника,
А трећи се у колевци њиха, --
Мала глава на ханџару спава.“

Бачка најбоље пролази.

Пружила се лоза Врушкогорска
Преко Бачке до равна Баната,
Поврх Бачке начинила хлада
А грли се с пшеницом банатском.
Мило Срему, мило и Банату. --
Најмилије Бачвану у хладу:
Једном руком погачу прелама,
Другом вино у пехар налева
Пак наздравља и десно и лево.
Пола Срему а пола Банату.
Они чују пак му догласују:
„Ко у среди, средина му вреди.
Он ће знати да нам шалом врати;
У весељу ти си на прочељу!“

Дјевојка мрзи неправду.

Да сам птица — боже мили —
Имала бих крила,
Нисам птица — боже мили —
Па не требам крила.
Имам бурму — боже мили —
Од Крилана бана;
Он се крили — боже мили —
По широком свјету,

Брани правду — боже мили —
 А неправду сјече
 Чекајући га — боже мили —
 Док ју не посјече.

Сватовска.

Кад се жени краљевић Данојло
 Харче свати пуну оку злата
 Да позлате врата од вајата.
 Ми на врата не харчимо злата,
 Само смиље, чимин и ковиље,
 Што мирише кад срце уздише.
 А злато је доведена Мара,
 Кујунџија Марин ђувегија.

Три мајке.

Отео Зај-бег Злату мајчину,
 Ранио љуто мајку Златину,
 Повео Злату да је потурчи
 У фирдосани, турској џамији.
 Ал погле, брате, чудне промјене:
 Гдје-но је била турска џамија
 Ту се саздала црква Христова,
 Пред црквом стоји мајка Златина,
 А за њом мајка бега Зај-бега,
 У цркви свјетла мајка божија.
 Прва је мајка кћери зборила:
 „Овдје не боли рана ни која“.
 Друге је мајка сину зборила:

Ово је црква твојих дједова.”
 И божја мајка тихо прозбори:
 „Овдје се враћа свако давање,
 Овдје се прашта свако кајање.“
 — Зај-бегу чалма с главе ниспаде,
 Подиже десну, пак се прекрсти.
 Загрли њега мајка Златина, —
 А Злату мајка бега Зај-бега, —
 А све их грли мајка божија.

Сватовска.

(кад полазе с младом.)

Далеки путе, ваља журити.
 Да нова мајка Мару не чека.
 Доста је стара снају чекала,
 Седам данака, седам година;
 Свако је сунце за њу питала:
 Јеси л ми, сунце, видло снајнице?
 Свако је сунце њојзи зборило:
 „Снајка је твоја љепша од мене;
 Биће ти топло њено грејање.“
 — Жури се, жури, Маро невесто,
 Да нова мајка дуже не чека,
 Да види стара је л то истина!

Пчеле и протопоп Недјељко.

Зујкале су пчеле уљаником
 Око трмке, око своје цркве,
 Ка да зборе тајне разговоре.

Слушао их протопоп Недјељко;
 Три године разумо их није,
 Двје године гађо и нагађо,
 Шесте сјео, брижан невесео,
 Што не може да их разумије.
 Тадај паде једна пчелка златна
 На сребрну браду Недјељкову,
 Браду љуби, разговетно збори:
 „Уморниче, стари духовниче,
 Ти нијеси од овог свијета,
 Ма да ти је на земљи кољевка,
 Ни ми нијесмо од свјета овога,
 У рају је пчелија кољевка, —
 Бог нас зове својијем птицама;
 Не шаље нас за наше медање,
 Већ нас посло људма на гледање.
 Твоја јесте на земљи кољевка,
 Бог ти дао пак си протовао,
 Свјетлао си чином и начином,
 Хитао си сјеме у врјеме,
 Сјеме чека дажда божијега,
 Иза дажда сунца божијега, —
 Чекаће га и дочекаће га;
 Тебе чека у рају насеље.
 Склопѝ очи, духовниче стари,
 Склопѝ очи, врјеме ти је поћи!“
 Склопни очи протопоп Недјелко,
 Тихо поје а с душом се дјели, —
 Није знао кад је умирао.
 Кад се душа отрже од тјела
 Пред њом прха злаћена пчелица
 Да јој каже путе у небеса,
 У насеље раја божијега.

Осветница.

Богуј, боже, — царуј, царе, — пашо, причекај
 У добру је ласно чекат', — брзо'ш дочекат'
 За тебе се пушка пуни што не промаша ;
 Нема другог да је пуни већ дјевојка ја.
 А пушка је даницкиња заручника мог ;
 Осветићу мртву главу, помоћ' ће ми бог
 Та ни твоја мајка нема, нема сина два, —
 Зацвићеће за јединцем ка' и његова.
 А ја ћу се смиловати пак је тјешити :
 „Убила сам љуту гују кад је ниси ти
 Искидала, раздробила још у кољевци.“

Ај ђидо мома са села !

Ај ђиди мома са села !
 Кршна је, чила, весела ;
 Натпјева грло момачко,
 Надигра коло варошко.

Ај ђиди мома са села !
 Кршна је чила, весела ;
 Не гледа момка ђавоља,
 Обори оком сокола.

Ај ђиди мома са села !
 Кршна је, чила, весела ;
 Задјене чемин заовлас,
 А варошанку за појас.

Ај ђиди момо са села,
 Кршна па чила, весела!
 Да ми је круна сјајица
 Би л би ми била краљица?

Ћуда ће, ыуд ће...

Златна икона водом пловила;
 Пред њом кандјело тихо горјело;
 Рука босиља пут им пробија;
 Лебди над њима мирух тамјана.
 — Сви се брјегови томе клањали,
 А како не би људи јађани!
 Сви се клањају, сви се питају
 „Куда ће, куд ће златна икона
 И на икони свети Никола, —
 Хоће ли к нама, или ће другима?
 Благо си цркви коју оснује,
 Благо си брату кога огрије,
 Благо-но срећи што га цјелује!“

Хајдук Вељко

Ој крајино, јуначка хаљино:
 Неготине, ћерћели кошуљо
 На јунаку, на делији Вељку, —
 Он се тобом, ти се њиме дичиш.
 Он не чека да му Турци дођу, —
 Јуришање њему радовање;
 Из ненада грђе Турчин страда
 Кад се Вељко са јуриша врати

Он истреса из чепкен-рукâвâ,
 Из јелека, око срца свога,
 Трџинице, пушчане дарове,
 Чиме су га даривали Турци.
 Пита Стана : колко имаш рана ?
 — „Немам, Стано, ранâ од Турака,
 Већ ја имам рана од Србаља.
 Без помоћи стрмо ћемо поћи.
 Злоба злоби док ми не докоби.“

Шта мисле пјетли и кошке.

Цију, вију, — ухватили лију,
 На ноге јој вргли лисичине
 Пак је носе да јој село суди.
 Село пита попа испосника,
 Попе пита коке и кокоте :
 „Како ћемо лисицу проклетити ?“
 — Кокадија, мудра ко кадија,
 Мало мисли, брзо одговара :
 „Прво ћете реуза по глави,
 Потђе кун'те како годјер знате !“

Бог им суди, да не суде људи.

Осула се дажда од облака,
 Лије, бије у то море сиње.
 Још га пита да истину каже :
 „Је л ти, море, право ил ти криво ?“ —
 Нит му криво, нит му право било,
 Већ је море дажди говорило :

„Мили роде, нисам жељно воде,
 Нит је тражим, нит са себе стрјесам!
 Што ми придаш, то се не познаје.
 Ал су близу њиве Гајинове,
 Три године нису орошене
 Већ се гуше од паклене суше
 Њима треба дажде од облака.“
 Одговара облак са висина:
 „Ти не жали њиве Гајинове,
 Ни Гајина, ни његове синке,
 Нек се гуше од паклене суше;
 Бог им суди да не суде људи —
 Гајиновци роду одродници,
 Гајиновци српски издајници.“

Куши-ђидија

Божје и вражје
 Све се ижени,
 Само остаде
 Куши-ђидија
 Док има вина
 Да га с' напије,
 Кад има капе
 Да је наери.
 Њиме се младе
 Моме маскаре:
 Како је, како,
 Куши-ђидија?
 „Добро је, добро,
 Цуре цунцуре,
 Једном на десно,

Другом на лјево ;
 Данас весело,
 Сутра пресјело “

Није була, већ је домишљанка.

Бесједила танка Радованка :
 Ај хајдуче Лабудовић Мâne
 Ти баш нећеш да на своје крећеш,
 У Србаља не тражиш шићара ; —
 Ал ја, луда, сад ћу бити мудра :
 Сутра ћу се потурчити млада.
 Ти ћеш удрит', поробит' ми дворе ; —
 Па нек гори што је за горење,
 Нек се носи што је за ношење,
 Нек се води што је за вођење.
 Ти ћеш булу довести у цркву
 Да ју крстиш, да јој душу спасеш ;
 А она ће прекретит' се сама,
 Још ће рећи пред сватима свима,
 „Нисам Фата, већ сам Радованка,
 Нисам булка, већ сам домишљанка.“

Калуђер.

Калуђеру, обасјана душо,
 Блједо лице, измучено тјело,
 Близу гробу, далек од кољевке,
 Куд ходариш, што мира не тражиш ?
 — „Мир вам, дјецо, мир вам, браћо драга,
 А ја имам путе обикнуте ;

Седамдесетседам година
 Њима лазим, пртим и богазим.
 Божићујем у Јерусалиму
 А на гробу Христа божја сина ;
 Васкресујем у Стамболу граду
 Испред врата ајне Софијане,
 Гдје не има бдјења ни јутрења,
 Гдје не има звона ни звоника.
 Ту поменем Христа мученика ;
 Чим поменем мученика Христа
 Упут чујем звона акатиста,
 Звона славе од Јерусалима, —
 Софијана у срце их прима.
 Софијана чека спасовање
 Ка' што чека бог ваше кајање.“

Што брзо, брзо.

Ој дружино, слушај да не дрјемаш.
 Кад сам био у колјевци дјете
 Видјех спужа узјахат' на спужа
 Да покаса жапцу у сватове,
 Гдје ће бити пива и јестива,
 Игре лаке, свирке свакојаке,
 И даровâ из богата рита. —
 Нуто кâса, таман за џамбаса !
 Куд се дѣже ту већ јучер стиже ;
 — Ал не нађе жабâ младјенаца,
 Ни њихових синак' ни унука,
 Јер од рита ни барице нема ;
 Године су тудјер сувовале
 Пак се легу скакавци по пијеску.

Скакавци су враголани прави,
 Један пита, други одговара,
 Један пјева, а други отпјева:
 „Благо спужу јахајућ' на спужу, —
 Куд науми тамо досалдуми.
 Кад су брзи да их бог поживи!“

Хај мор' девојко....

Хај мор' дјевојко, л'јена јабуко,
 Мени кућена, — ком' си сућена?
 „Јесам дјевојка, нисам јабука;
 Ја не опаднем кад ме покуде. —
 Мене покуде, мене ни бриге.
 Ком' сам кућена, нек ме не гледа,
 Нек ме не гледа, нек ме не пита.
 Ком' сам сућена нека причека,
 И ја ћу чекат' војна достојна
 Док му се жедна сабља напије,
 Сабља дједова крви душманске.“

Соко и утва.

Ухватио соко сиви
 У језерији
 Утву рибу чилу, милу,
 Златоперајну;
 Ухвати је, испусти је
 Насе у воду
 Да не згине чила, мила
 Риба на сунцу.

Остаде му златан кљунак
 Од златоперја ; ---
 Поноси се златним кљуном,
 Златном колајном.
 А утва се у језеру
 Посоколила ; —
 Не зову је другарице
 Својом утвицом,
 Већ је зову, од милоште,
 Својим соколом.

Ведро небо, видим га кроз грање...

Ведро небо, видим га кроз грање.
 Што је зв'језда, све су на небесју.
 Да их бројим, ноћца ми је мала ;
 Што да бројим, нек се броје саме :
 Ја ћу бројит' колко је конака
 Из далеке земље Приморије
 Од куд ће ми ћувегија доћи.
 Пет конака, ако сам му драга ;
 Ако нисам, жив' ми била мајка,
 Колко зв'језда, дај толко конака !

Сараволска мода

У нашему селу Сараволу
 Доведоше нову вођевину.
 Поиграла од весеља дада ;
 А њој вели обрвача млада :

„Играј, бако, играћеш једнако
 Док је мене, снаје доведене;
 Свираћу ти свакојаке ноте,
 Ја сам рода где је муштра мода.“
 — Тако снаја и вели и ради,
 Док се једном дади не досади,
 Пак заману снагом и тољагом,
 Вошти леђа, да лице не вређа;
 Па још вели, ка да крушке дели:
 „Ето, снајо, сараволске моде, —
 Дотерати, или отерати!“

Смиље.

Зло ти поље које нема биља.
 А жалосно која нема смиља.
 Биље беру бабе рањенику,
 А дјевојке смиље вјеренику.
 Тешко оном коме беру биље!
 Благо оном коме носе смиље!
 Смиље има брата рузмарина,
 А рузмарин сватове сазива.

Изгинули сватови.

Распаса мајка гором дозива:
 „Гдје си ми, гдје си, сине Милуне?“
 Овдје сам, овдје, мајко рођена,
 У глумом кланцу, у јадиковцу,
 На грудма лежим мртвој дјевојци,

Мртав је дјевер њено узглавље,
 На мртва кума руку клонула,
 Свати су наши мртви заспали,
 А мојим ранама' нема мелема,
 Ја душу купим, да је испустим;
 Испустићу је пушку љубећи
 Која је стигла Кара-Османа
 Што српске неве давно отима, —
 Ово му, мајко, отма последња

Крчмарица Лала и горини првијенци

Вино пије крчмарица Лала
 У широкој у механи сама,
 Мора сама кад дружине нема,
 Сама пије, сама себи плаћа.
 Тако пила, тако самовала 5
 Од Митрова до Бурђева дана;
 Остадоше гроши и дукати,
 Оста благо гдјено је и било,
 Ал нестаде у подруму вина.
 — Бурђев данак, хајдучки састанак. 10
 Око Лале озелени грање,
 Дочекало своје чековање:
 Иде Вића из Бјелоселића,
 Лази Вуле испод Орље Куле,
 Стиже Дане, не знам с које стране, 15
 Са зимишта дуга и суморна,
 Са одмора хајдуку уморна,
 Стаса Мајна, што га крије тајна,

- Зими тајна, љети гора чарна, —
 А за сваким по неколак другâ; 20
 То су, брате, горини првјенци,
 Док не дођу горини прваци,
 Док не дође старина Новаче
 И са њиме дели-Радивоје,
 Док не присце Новаковић Грујо 25
 И још бољи, — кад би бољих било.
 Уљегоше горини првјенци
 У Лалину широку механу
 Да с питају за јуначко здравље
 И да гуну што је за гутање. 30
 Први уђе Бјелоселић Вића,
 Засјени га воштаница свјећа,
 Свјећа гори а тамјан димори. —
 Он се врати, застаде на врати.
 Уђе Вуле, онај с Орље Куле : 35
 Видје Лалу на одру прострту ;
 Ех њезине очи заклопљене,
 Ех њезине руке прекрштене, —
 Он се врати, застаде на врати.
 За њим Дâне, кб птица са гране, 40
 Ка,-но што се иде на весеље,
 Видје јаде пак се и препаде :
 Чело главе крчмарице Лале
 Гори свјећа, гори воштаница
 А о свјећи листак хартилистак, 45
 Биће, бѣли, да ту нешто пише,
 Ал кроз сузе прочитат' не може.
 Он дозива побратима Мајну :
 Чати, брале, шта нам пише Лале !
 Мајна чита себи и дружини : 50

„Збогом, браћо, збогом пријатељи!
 Умрла вам крчмарица Лала,
 Умрла вам сеја и гостиља,
 Убила је чама и осама. 55
 Зимска чама, предуга осама,
 Наћи ћете гроша и дуката
 Ал нећете у подруму вина.
 Благо вама да ме укопате;
 Али, браћо, просто вам не било 60
 Ако мени задушја не дате,
 Да се рујна вина напијете,
 Око мене коло поиграте
 Још ме чујте, браћо моја драга,
 Иза горе ви већ знате дворе,
 Бјеле дворе Љутице Богдана, 65
 У Богдана девет винограда,
 Под дворима девет подрумова,
 Сви су пуни мирисава вина.
 Љутица га пије и не пије;
 Има чиме али нема с киме, 70
 Бјеже гости његове љутине.
 Потјеците у те бјеле дворе,
 Пренесите три подрума вина,
 Вам трећина, а њему већина,
 Доведите и Богдана бана 75
 Да се старац с вама провесели,
 Нека знаде шта друштво ваљаде, —
 Моја даћа, а ничија плаћа.
 Не касните, тако учините,
 Последњу ми жељу допуните! 80
 Прије тога гроб ми не копајте.“
 Разабраше горини првјенци,
 Разабраше што им књига пише,

- Поскочише на ноге лагане,
 Право, здраво к Љутичним дворма 85
 У по ноћи, кад Љутица спава.
 Срећа дала : пушка не требала,
 Не требала ни вел'ка ни мала.
 Пренесоше три подрума вина
 У бачвама, у тулуминама, 90
 Хај онога све мирисавога ;
 Донесоше пива и јестива,
 Доведоше и Богдана бана.
 Али бива руке из неруке.
 Бива среће из црне несреће : 95
 У механи крчмарице Лале
 Већ не гори свјећа воштаница,
 Нити кука птица кукавица,
 Већ се Лала пред механом шета
 Тер помаже да се вино слаже. 100
 Гласно пјева крчмарица Лала :
 „Хвала, браћо, од подрума мога
 Што његову оросисте сушу,
 Не за моју, ни за чију душу,
 Већ за вашу гушу пјеванушу; 105
 Ја сам пила док је била зима,
 Сад ви пите до Митрова данка,
 Ја ћу служит', весела нам мајка !“
 — Вино пише пак се веселише,
 Шуркулију Лали опростише. 110
 Ал наздравља крчмарица Лала
 Триш-четириш Љутици Богдану,
 Ситно кити, да је слаће пити,
 Слатко збори кâ поток у гори
 Љутици се чело разведрило, 115
 Испод мрка смејуши се брка,

Мор-доламу о земљицу вура
 Пак пòведе коло наоколо ,
 Грли Лалу, халали јој шалу,
 И попјева, кâ да муња сјева : 120
 „Ај горицо, српска слободицо,
 Из тебе ће поникнут' цвијеће,
 Нама хоће, а душману неће.
 Ај хајдуци, и људи и вуци,
 Људма људи, а вуцима вуци, 125
 Ваше груди метеризи тврди,
 Ваши мачи од синцира јачи,
 Ваша рана рајина одбрана ;
 Пак се бите, робље слободите, —
 Кад затреба и мене зовите !“ 130
 Оде Богде кући пјевајући,
 Оста гора соколе бројећи,
 Крчмарица соколе појећи.
 Подвикује Соколовић Дане
 Да се ори на четири стране : 135
 „Нема шале без сестрице Лале.
 Сва ће гора дуго мирисати
 Од Богдина мирисава вина ;
 На мирисе ће и душмани доћи, —
 Хоће доћи, ал ће грдно проћи !“

Варошанка посатла сељанка. . .

Варошанка постала сељанка,
 Довела се за Чамбељу Марка.
 Усне гриска што је кућа ниска,
 И та трска варошанки мрска.
 Све се трћи и по мало прћи.

Све се ачи кад шагонет свлачи,
 Све се чуди кад је свекар буди :
 „Устај, Лено, да косимо сено!“
 Ципелица стоји до опанка,
 Пак се бечи, кâ да је из Беча,
 Керебечи, кâ да ј' пуна злата,
 А од злата ни помена нема.
 А опанак ципелицу гледи :
 „Мустра мала, а велика беда,
 Дошла беда да ми заповеда“.

Бога моли село Присојево...

Бога моли село Присојево
 Да не пане дажда од облака,
 Да не скваси на сватима перја ;
 Јер су свати рано подранили,
 Сто јунака стићи ће од мрака
 По Руменку најљепшу дјевојку :
 И одвешће *најљепшу дјевојку*
 За Леака, *најбоља јунака*.

Невјестини дарови...

Ој јаворе, јаворе,
 Видјо си ми дарове,
 Видјо си ми дарове
 Сад ми видиш сватове.
 Свекру носим челенку
 На коњицу зеленку ;
 Свекрвици ормаган,

На њему је бисер сам ;
 Дјеверима кошуљу
 Васкрсењску ношуљу ;
 Заовама златан вез
 Што га везем седам љет'
 Војну моме никој' дар,
 Само срце из њедар',
 А у срцу мирис-цвјет,
 Да мирише цјео вјек.

Ивна и Дивна

Кад се куга дохватила Срема
 Заређала од трема до трема ;
 Поче косит' села и градове,
 Свет умире, а гробља се шире.
 Само једно Купиново бело
 Здравовало, али страховало :
 Најздравије две сестрице младе :
 Једно Ивна а друго је Дивна.
 Ивну просе краљевоме сину,
 Дивну просе женском намастиру ;
 Ивну просе кићени сватови,
 Дивну просе божији анђели
 Да одкупи Купиновско здравље.
 Иде Ивна, иде уз њу Дивна
 Кад су били друму на раскршћу
 Ту је Дивна сестру загрлила :
 „Збогом, сејо, на овоме свету !
 Ево теби мој ђердан од злата
 Јер се мени осипа са врата.
 Ево теби мој прстен са руке

Сам силази, пак теби полази.
 Ево теби срце из недара,
 Да имадеш од сестрице дара.
 Ти ћеш сада лево, у Краљево,
 А ја идем десно, у Небесно,“

Рашта Вића оде у хајдуке

Питали се у гори горштаки
 Рашта који дође у хајдуке.
 Чуј шта прича Бјелоселић Вића :
 „Дошао ми ага из Цапрага
 Турски гладан, па турски и жедан,
 Пак ја кѣру износим вечеру.
 Ије, пије, кавуни, тутуни,
 Још ме пита гдје ми је љубовца.
 А ја њега : гдје твоја булка ?
 Разљути се ага из Цапрага
 Пак замахну руком и чибуком.
 Моја рука немаде чибука, —
 Без чибука ага зајаука,
 Мало паде, никад не устаде.
 Ја с лешине поскидах оруже,
 Рекох љуби да се у род врати ;
 Она мени : шума ти је мати!“

Неће Мила за цара.

Запуцали гласни цевердари,
 Поскакују хати ка крилати
 Пред Милини даворови двори ;

Двори ниски а Мила висока, —
 Кроз прозор јој љепота просјала,
 Досијала до царева града;
 Пак је царе пратио сердаре,
 Пак је царе опремио даре,
 Да се Мили поклонe сердари,
 Нек је просе да за за цара пође.
 Не зна мајка шта да одговара,
 Ал је Мила сама говорила:
 „Поздравте ми цара честитога,
 Љубите му и скуте и руке,
 Ал му другу тражите дјевојку.
 Није Мила за цара одрасла,
 Њој не треба ни круна ни благо,
 Већ њој треба што јој срцу драго.“
 — То изрече, у гору утјече.

Соколова напомена.

Колико је у години дана
 Истолико на јелици грана,
 Колко грана толико гаврана;
 А на врху соко се њињуха;
 Воли соко стајат' на високо
 Одаклен се види на широко.
 — Пуче пушка подаље од луга,
 Чија пушка, соколова друга:
 Хајдук Вића из Бјелоселића
 И његове чете осветничке.
 Отиште се јато гавранова
 На крстине, душманске лешине,
 Ге одлану јеловоме грању,

Сам остаде соко на високо
 Одаклен се чује на широко,
 Пак он кличи пријатељу Вићи:
 „Ала хвала, дружино опрана:
 Добре пушке и мишице мушке,
 А још боља срца у јунака!
 Сад починте да се одморите;
 Јер још није главна боја било, —
 Косово се није осветило.“

Осечкиња девојка.

Беседила цура из Осека:
 „Дај ми, боже, девоват' до века!
 Док деујем донде и царујем, —
 Девојке су круном крунисане,
 А жене су ликом опасане.“
 — Ал не прође ни година дана:
 Осечкињи круна додијала
 Пак је дала за рибара плава
 Који нема ни дуката злата,
 Само има мрежу од канапа:
 Њоме лови рибу на поворку, —
 А данаске улови девојку

Бечејкиња.

Збогом брате, идем у солдате,
 Да не гледам турскога Бечеја!
 Бечејкиња вера од шечера —
 Шећер била, пак се растопила.

Двије сабље.

(МУХАМЕДАНСКА)

Ај валахи, чуда и пречуда:
 У Тадије „сабља са очима“, —
 Алал му је, нека гледа њоме!
 — У Османа сабља без очију,
 Ма и слјено ум'је сјећи л'јепо.
 Двје се сабље јучер судариле, —
 Тадијиној очи искочиле,
 На Тадији ране небројене,
 Пита када Танковић Османа:
 Колико је на Тадији рана?
 Одговара Танковић Османе:
 „Кољко је на Тадији рана
 Тол'ко ћу те пољубити пута,
 Пак ћеш знати, а пожалит' нећеш.“

Три галеба.

Састали се над морем галеби,
 Два весела, један невесео,
 Један вели: „Благо си га мени!
 Видјео сам Приморку дјевојку,
 Ње љепота сунцу одговара
 А мјесец јој сива из њедара;
 Ја јој рекох: За цара би била,
 А још боље за царева сина.
 Насмија се приморкина мајка:
 Моја шћера већ је испрошена
 За јунака Делиманић Жарка.“
 Други вели: „Благо си га мени!

Видјео сам Делиманић Жарка,
 Вита стаса и јуначка гласа
 На челу му миље и озбиље,
 Л'јепо миље, још љевне озбиље,
 За њим иде триестина сватâ.
 Поскочише у гаету танку,
 Одбише се морем пјевајући
 По дјевојку, по твоју приморку."
 Трећи вели! «Тешко си га мени!
 Гдје сам јутрос од жалости пао
 Сусреле се до дв'је црне мајке,
 Једна пита: камо зета мога?
 Друга пита: камо моје снајке?
 — Твога зета вали прогутали.
 Твоју снајку за њим одазвали.»

Добрен и Десанка.

Ко то чува у пропланку овце,
 У пропланку Кунаре планине
 Гдје је трава тако мирисава,
 Дивна трава, -- али игра глава
 Чува овце Добрен и Десанка. 5.,
 Чували их три године дана
 Све се зовућ' браћом и сејицом.
 Никад браћо не подиже рѹке
 Да загрли сејицу Десанку,
 А Десанка бија за грлење 10.,
 Ка̂ и Добрен бија за волење.
 Чува овце Добрен и Десанка;
 Једно бјело стадо Добреново.
 Друго бјело стадо Десанчино. —

- Свако за се росну траву пасе. 15.,
 Ал данаске стаду додијало
 Туђити се на једном пландишту,
 На једној-зи бистрици водици,
 Под једнијем сунцем и мјесецом,
 На једнакој дажди и омари, 20.,
 Па се ближи једно ка другоме
 На уранку, на пољу росноме.
 То не видје Десанче дјевојче,
 Ал видеше очи Добрене, 25.,
 Пак ће рјећи што му је на души :
 „Чу-ли мене Дѣсо ил недѣсо,
 Сејицом те више звати нећу :
 Или ходи куд те срце води,
 Ил меника буди вјерна љуба!“
 — Замисли се тананка Десанка, 30.,
 Мисли бере пак му проговара :
 „Додајдер ми пушку са рамена,
 У вис баци један камен мали,
 Ако згодим камечак у лѣту
 Ти сејицу назови љубовцом
 (:Бог ће дати, пак ће тако бити:). 35.
 Јер, Добрене тако ј' данас врјеме,
 Игра глава и мени и теби, —
 Близу вуци, а близу и Турци.
 Ако суну бјесни Кладушани
 Једно другог ваља да одбрани; 40.,
 Ил се деси, што нам увјек прети,
 Једно другог ваља да освети.“
 Пружи пушку Добрен својој друзи,
 Нишан хити камен од двје оке,
 Не баца га небу под облаке 45.,
 Већ до врха понајниже јеле.

На то Деса неће да опали,
 А Добрен се намршти, разљути
 Па извади бурму из њедара,
 Куд је баци, то знају облаци
 И Десино око соколово; — 50.,
 Она пушку напопери вису,
 Круто стаде, пушци огањ даде,
 Златна бурма на руку јој паде, —
 Једва ју је зрно окрзнуло,
 Окрзнуло кад ју пролетјело. 55.,
 Ништ не зборе браца и сејица,
 Добрен пушку пуни пак је љуби,
 Деса бурму гледа и разгледа
 Пак је меће на десницу руку.
 — То је било јутром у прозорје; 60.,
 А кад сунце на смираје пође
 Добрен паде на Десино крило,
 Мртав паде, никад не устаде;
 Седам га је погодило зрна,
 Седам зрна седам Кладушана. 65.,
 Кад то видје несретна дјевојка,
 Скочи Деса су три самокреса
 Који сваки по дв'је ватре даје
 И са пушком што бурму прогађа,
 А на ноге јеленскога трка 70.,
 И са бурмом на десници руци;
 Она бежи у гору кривудом
 Да завара и намами Турке,
 Она бјежи а Турци за њоме.
 Седам пут' се осврнула млада, 75.
 И толико ватра̄ придодала,
 Седам сјева, седам турских зјева,
 Седам зрна, седам смртних рана —

(Бог ће дати, и више ће бити!) — —	
— А кад мјесец помолио лице	80.,
Да он види шта је у горице :	
Деса клечи поред заручника,	
Крај Добрена, друга леденога :	
„Мој Добрене, моје несуђење,	
Ти ми паде, мој ледени наде!	85.,
Мој Добрене, тако ј' данас вр'јеме,	
На теб' мртвом данас седам ранâ,	
Ал ја седам не посјекох глава,	
Немах сабље да посјецам главе,	
Већем ево све њихове чалме,	90.,
Њихне чалме нек ти је узглавље ;	
С њима ћу те с јутра покопати,	
Пак ће отић' твоја вјереница	
И светити заручника свога.	
Кад ми бурма није сретна била,	95.,
Дајбуд' шара била ми сретнија!“	
— Одврже се цура у хајдуке,	
У хајдуке, у самогреднике ;	
Нико не зна гдје је и како је.	
Ал кад годе у Кунар планини	100.,
Грмне њека пушка осветница	
Онда кликне из облака вила :	
„То је шара Десанчина била	
Која никад не омаша циља!“	

Мајка српског јунака

Мајка жељка сина Вељка

С поља Косова ;

Жељкује га и страхује,
 Ноћу не спава.
 Сама га је опремила, —
 Што га жељкује?
 Знала га је куд га шаље, —
 Па што страхује?
 Јер је мајка, није камен,
 За то жељкује;
 А синак јој млад и зелен,
 За то страхује.
 Ал ево ти старој мајци
 До три гласника:
 Прва стиже соко птица:
 „Зачео се бој.“
 Друга птица кукавица:
 „Рањен синак твој.“
 Трећа птица голубица:
 „Издахно је већ.“
 „Стан’те, птице!“ вели њима
 Мајка Вељкова,
 „Хоће л’ узбит’ душманина
 Српске деснице?
 Хоће л’ образ освјетлати
 Сложне делије?“
 Три гласника одлетјеше,
 Ништа не зборе.
 А мајка се богу моли
 Сву ноћ до зоре.
 Ноћ трајала стотинама
 Дугих година; —
 Мили боже, је л’ ти стигла
 Њена молитва!?

Црногорка одговара на питање.

Ој дјевојко, гдје си се родила?

„У колиби, — уцером се звала.“

Чиме су те малену повили?

„Пеленама лободина листа“

Црногорко, чиме си питана?

„Опомајче гладовањем расте.“

С ким си млада до сад друговала?

„Мало с вуцим', а мало с хајдуцим'“.

Ој лепојко, би ли се удала?

Тебе траже за пашина сина.

„Бав' полокѧ пашинога сина!

Прѣжам пану, да му срубим главу,

Да осветим и оца и мајку.“

Дежељанка и зелен бановић.

Шелетао зелен бановићу

По дежељи, свој дидовини,

Сапазио лицу дежељанку

Кад косила траву мирншаву.

Осташе му очи на дивојци,

Остаде му срце на дивојци.

Ал не паса један тједан дана

Ајај јада на госпунца млада!

Зајаука зелен бановићу

Ка-но да му беневреке прашинш:

„Враћај очи, липа дежељанко,

Враћај срце, не видло те сунце!“

— Насмија се дикла дежељанка

Тер одбаци руком и поруком:

„Хватај очи, зелен бановићу,
 Њима гледај танке Талијанке, --
 Што је танко свије се полако;
 Хватај срце, спржило га сунце.
 С њиме сиди да кудиљу предеш.
 Куди мене и све дежељанке
 Да се теби слатко наемијемо!“

Ремо Рамовић и Загорица Таде.

Лов ловио Ра́мовићу Ремо
 По широкој гори Трескавици
 Баш у оне у неловне дане,
 Лов ловио, ништ не уловио,
 Ал се Турчин љуто уморио, 5.
 Жед га мори у зеленој гори.
 Он ти пође од грма до грма,
 Од бусена једног до другога
 Да потражи хлађана извора;
 Трескавица тим је благословна; 10.
 Она има хиљаду извора,
 Уз хиљаду још седам стотина
 Седамдесетиседам извора,
 Напојила б' сву цареву војску
 Још би за двје остало излиха. 15.
 Ал данаске, кунем ти се друже,
 Као да се виле наљутиле,
 Наљутиле јали нашалиле,
 Сви извори горски усахнули, —
 Нема капи, гдје су били слапи. 20.
 Муку мучи Ра́мовићу Ремо,
 Жед га мори, хоће да изгори.

- Док наиде на пјану механу.
 „Крчмарице, сједоглава Паво,
 Амо воде, ма не било хладне! 25.
 Носи брзо пуно за готово,
 Платићу ти ел дукатом жутиџ,
 Ел дукатом ели буздованом.“
 Поклони се крчмарица Пава
 Сједоглава али враголава, 30.
 Њека тетка Загорице Тада :
 „Стани, Ремо, да се разумемо!
 Јеси л игдје у животу чуо
 У механи да се вода служи?!
 У механи има само вина. 35.
 Јер да чује Загорица Таде
 Да пехаре ја водом испирам
 Тешко мени кукуљавој жени!“
 Сједе Ремо премишљати мисли,
 Пак ромори у брке, у браду : 40.
 „Мухамед је сваког харамео
 Ко се храни масном крметином,
 Ко се поји еџи-бјесом, вином; —
 И умр'јећу вина пити нећу.“
 Ражали се враголава Пава 45.
 Па говори Рамовићу Рему :
 „Ајде, Ремо, да се разумјемо!
 Вјера твоја не даје ти вина
 А механа моја воде нема;
 Ал је грџта пустити инсана 50.
 У механи да скапа од жеџи;
 Вараибог, ја ћу ти помоћи.
 Па чу ли ме што ћу да ти кажем :
 Љубим тебе у скут и у руку,
 Клањам ти се перном буздовану, 55.

- Јер ми мила моја сједа глава —
 Јучер к мени свраћали хаџије,
 Све хаџије с пророкове ћабе,
 Пак донјели један ардов пића
 Које тјече из света тулбета, 60.
 Вода права, ал је мирисава,
 Силовита, чисто виловита,
 Још румена од ђулева цвјета,
 А зове се џанче-шербетанче.
 Хо-ли пити? ја ћу те служити. 65.
 Жедно Туре и меће би цило,
 Мањ једино, не пије му с' вино.
 — Спаде Пава у пуне подруме,
 Донесе му једну купу вина,
 Млада вина од дванест година, 70.
 Малу купу од дванаест ока:
 „Бујур, Ремо, џанча-шербетанче!“
 Ремо слáди, по трбу' се глади:
 Беаферим џанче-шербетанча!
 Арли вода од света тулбета!“ 75.
 Туре пије пак све веселије;
 Ударило џанче-шербетанче
 Ударило у бјело му лице;
 Бриге пале, очи засијале.
 Пава стáра с њим се разговара. 80
 Ремо вољан пак је разговоран,
 Он помиње Загорицу Тада
 Кој' не трпи воду у механи,
 Не да прати ни пехара њоме.
 А пита га сједоглава Пава: 8
 „Да л познајеш Загорицу Тада?“
 „Чуо сам га и видјевō сам га;
 Страшан јунак — за сваког страшивца.“

- Опет пита крчмарица Пава :
- „Ал ти, Ремо, јуначко кољено, 90.
 Ти се не би забојао Тада
 Да од некуд б'ане из ненада ?“
 Одговара Ремо Рамовићу :
- „Ја с' не бојим никога *једнога* ;
 А два лоша избију Милоша. 95.
 Ну да ј' мени данас емериле
 Да наиђем на тог Тада твога
 Не бих дома пошао без лова,
 Без Тадове посјечене главе.“
 — Не зна Ремо да га чује Таде ; 100
 Кроз прозор га и чује и гледи,
 Чује, гледи а брк му се смјеши ;
 Пушта Туре нек по вољи пије,
 Нека пије, — биће веселије.
 Кад је Ремо купуис празнио 105.
 И очима ситно зачкиљно,
 На врати се Таде појавио.
 Запази га Рамовићу Ремо,
 Запази га, али *не једнога*,
 Пјане очи запазиле *двога*. 110.
 Цикну Ремо крчмарици Пави :
- „Сакри мене, посестримо драга,
 Ево до два Загорице Тада !“
 Не крије га крчмарица Пава,
 Што да крије кад се Таде смије ; 115.
 Кад се смије никога не бије.
 Таде сједе вољан за бесједе :
- „Божја помоћ, тето моја стара
 Што те вичу : враголава Пава !
 Дад' и мени џанча-шербетанча 120.
 Да ти њешто доколице причам

И у тебе благослова примим,
 Ономад сам полазио дворе
 Знаш онога Рема Рамовића,
 Уловио лијепо му сеју, 125.
 Тер Ђулија сад је Анђелија,
 Брату мила, мени стомилија,
 Брату сеја, мени вјерна љуба.
 Пак сад тражим пријатеља шура,
 Тражим њега од јутра до мрака, 130.
 Хвала богу, весела га наћох
 Ка̄ што би се и ја веселио
 Да сам сестру за јунака дао,
 За јунака за кољеновића
 Аман, шуре, не играј се жмуре! 135.
 Здраво, Ремо, хајде да пијемо!“

К р с т.

„Мили боже и божићовање,
 Што то паде крет са наше цркве?
 Је л нас стара вјера изнедала,
 Дође л земаи да се потурчимо?“
 — Крет је часни са врх куле пао,
 Кад је пао већма засијао,
 Пак он збори тихо апостолски:
 Нјесам пао да ме одбјегнете,
 Већ сам пао да ме подигнете,
 Да вам кушам и вјеру и снагу.
 Дижите ме, дјецо мученици,
 Дижите ме себе подижући,
 Припоменом Лазареве главе,
 Благословом светитеља Саве“

Сребрна бурма.

Кујунџија, тако ти заната,
 Скуј ми бурму, ал немој од злата!
 „Шехерлија, мој л'јепи делија,
 Није за те сребрно прстење.“
 — Кујунџија, тако ти заната,
 Скуј ми бурму, ал немој од злата!
 „Саковаћу, шерлија делија;
 Ал што ће ти бурма сребрница?“
 — Ја ћу бурму да метнем на руку
 Најмилијој, најљепшој дјевојци.
 Има Босна злата и златија
 Довољане за господу бане,
 Ал је *једна* Бјелана Тузланка
 Што јој круна проз чело просјава;
 Она неће ни за којег бана
 Само хоће за ме сиротана,
 Који злато не харчим на бурме
 Већ дукате сиротињи дјелим.

Обвила се винова...

Одбила се винова
 Око зелен јавора
 Да припуни дебџ хлад
 Гдје је заспџ дилбер млад,
 Да се дилбер не буди,
 Да се чуду не чуди
 Што је дошла дјевојка
 Баначина сестрица.
 Кинула му с калпака

Једно перце тратора.
 Могла кинут' још и два
 Ал се боји да познâ.
 Једно перце тратора
 Меће себи у њедра,
 Пак побјеже од туда
 Ка̂ од ловца кошута.

Ил умр'јети ил своје отети.

Нашали се ком није до шале,
 Лекић Мане свом коњу зборехи:
 „А мој ђого, бијели зеленко,
 Од три боје, пак илем без шаре!
 Што си ђога — соја с' господскога,
 Што си бјео — ти си сијега јео,
 Зеленко си јер си жељан траве —
 Дуги пути зопцу позобали
 А сњегови траву претрпали.
 — Данас ћемо да се алевимо
 Алем крвцом паше од Рибника.
 Ил умр'јети ил своје отети,
 Избавити мог брата рођена
 Из тамнице паше од Рибника,
 Нека иде обеселит' љубу, —
 Давно плаче, за војном нариче.
 А шта нама? што којему ваља:
 Теби зопца из пуних ахара,
 Мени винце из пуних пехара
 И још сеја паше од Рибника,
 Ђуџ-Атија — кретом Анђелија.“

Нико боље од бекрије Мује.

Бекри-Мујо, гдје ти је ноћиште?
 — „Данас овдје, сутра онамондје,
 Гдје ме ноге пред зору стровале.
 Кад је зима постеља ми бјела
 Бјеља него у сама султана;
 Кад је лето не видиш ми главе
 Из душека, из зелене траве;
 Кад је дажда, то је слава права,
 Снове сновим да по вину пловим —
 Нико боље од бекрије Мује

Шајкаш Паја.

Мене мало — бела лало —
 Капетани траже,
 Ал ни мало — бела лало —
 Не могу да нађу.
 У по дана — бела лало —
 Препливо сам Саву,
 Метнуо сам — бела лало —
 Црвен фес на главу.
 Ко ме вија — бела лало —
 Нек преплива Саву,
 Нека пита — бела лало —
 За Шајкаша Пају.
 Није Паја — бела лало —
 Туђе коње крао,
 Већ је њему додијако.
 С Радецким машират’;

Носит' пушку — бела лало --
 Госино јој тане!
 Убијати по команди
 Јадне Талијане.

СОТОНСКИ ПОСАО.

Браћа су се завадила љуто,
 Око чега -- око ничега,
 Ни о круну, ни о круновину,
 Нит' о земље, нити о тимаре.
 Нит' о благо, нит' о милодраго,
 Већ о пүсту птицу орловицу:
 Чија ју је оборила стрјела
 Са висине из мутна облака? —
 Браћа су се омразила грко.
 Љубе им се чупале, ноктале,
 Дјеча им се душманима звала, --
 Дједовина није им цвјетала.
 — Кад су браћа на умору била
 (Једна дана, једна боловања)
 Примче им се сотонина мајка
 Пак се кези да им кожу јези:
 „Сјећате л се птице орловице?
 Ни један је устрјелили нјесте;
 Ја сам њојзи шију заврнула,
 Пак хитила птицу крепавицу
 Међу браћу да посејем кавгу;
 Што сам хтјела то сам и пожелала.“
 Чују браћа што сотонка граче,
 Чују јасно — ал бијаде касно.

Марко и Ђенђивиш-дервиш.

Јаше Марко на Шарцу полако
 Широкијем друмом царевијем.
 Сусерете га једна чета мала,
 Чета мала али одабрана :
 Десет лала, девет везирова,
 Осам паша а седам емира
 Шест беглера, пет Ђеселбашица,
 Четир Ђаје, само три већила,
 Још ка томе два царска мемура
 И острага један Ђефен-ага,
 А за њима двадест миждраклија :
 Седамдесет баш и пет Турак.
 Они прате Ђенђивиш-дервиша
 А на деви, а у тетрвану.
 Дервишу је сад стотина љета.
 Он је штио књиге инџијеле,
 Табирнаме и мунасибнаме
 Од корице, брате, до корице,
 Пак их сада знаде кроскорице ;
 И он знаде шта се коме пише,
 Шта га чек на овом свијету.
 И докле ће бити на девлету.
 Прате њега цару Сулејману,
 Цар га хоће, — пак ваља да дође.
 Иде чета као нека војска ;
 Иде Марко њојзи у сусерета
 Турци вичу да им сврне Марко,
 Ал не сврће краљевићу Марко
 Никад ником, пак ни данас неће.
 Већ он трже сабљу оковану,

Сабља му се љуто засијала,
Од тог зорта пало десет лала ;
Шарац коњиц допануо рана
Док падоше свих девет везира ;
Осам паша и седам емира,
Њих је рањен погазио шарац ;
Шест беглера и пет ћеселбаша
Топузина у ценет пренјела ;
Четир ђаје и сва три већила
Нису знали од-а шта су пали ;
Два мемура шаком прићушнуо
Да не тупи о њих сабље Марко ;
Бефен-ага побјеже без трага,
А куд куји двадест миждраклија.
— Сам остаде ђеншивиш-дервишу ;
Мирно сједи па за Марком гледи,
Азретлијски глади се по бради, —
Не чуди се шта јунак изреди,
Већ се чуди што њега поштеди.

У Д О В И Ц И.

Удовице, алај ми те хвале
Да си добра рода господскога,
Да си вредна и да си поштедна,
Кућарица, добра домаћица ;
Да имадеш очи соколове,
Да имадеш грло лабудово.
Што те хвале и право те хвале.
Удовице, би ли се удала,
Да те просим за бабајка свога.

М и л и ц а.

Ој Милице дигни трепавице
 Да ти видим лице и очице
 Јесу ли за ме пл за брата мога.
 „Радоване, мајчино мезимче,
 Нисам за те, несмем гледат' на те.
 Кад сам била у кољевци мала
 Мене моја мајка обећала
 А за твога брата старијег.
 И њега ћу онда погледати
 Кад ми стане са свати на врати.“

Јунак хвали коња.

Питала сеја брата Ивана :
 „Дану ми, брате дични јуначе,
 Волиш ли већма сива сокола
 Ил волиш већма хата дората?“
 Не збори Иво никад на криво,
 Увјек на право, увјек на здраво.
 „Добра Јелице, мила сестрице,
 Ја волим свога сива сокола,
 Мени су мила крила његова,
 Ал стопут већма волим коњица —
 Та њега зовем крил'ма својима.
 На њему летим куда помислим,
 И по два чела с њега не слазим ;
 На њему ловим, кад се ловује,
 На њему јездим кад се војује,
 На њему стижем кога повијам,

Са њега дижем главу душманску.
 А кад ме здеси срећа камена
 Он ме донесе теби рањена.
 — Негуј ми, сестро, добра коњица,
 На њем' ће братац јездит' у поход
 Кад уда сеју у Добросрећу !“

Сватовска јутрашњица.

Која је зора љепше сванула
 Нег ова наша, куме, сватовска !
 За ког је вино: тај се напио,
 За ког је вода: тај је побјего,
 Чије је коло тај се наигро ;
 Коме смо нашли бисер невјесту
 На њеној руци сан га превари,
 У сну се грле наши младенци. —
 Не будимо их дана чекајућ' ;
 Пођимо дома зором пјевајућ' !

Н а л и в а д и.

Зелени се, велени се росна ливада,
 По њој шеће, бере цв'јеће, л'јепа дјевојка,
 За њом шеће, хоће-неће, стар Цамоглија ;
 Нит' је стиже, нит' прстиже, већ ју дозива :
 „Шта би дала, цвјетоберко, да те оженим ?“
 — Ја бих дала бјеле руке. — да те не грлим.
 И дала бих медна уста. — да те не љубим.
 Још бих дала чарне бке. — да те не видим.

Муса разбира за Марка.

Пита Муса крчмарицу Цану :
 Како спава Краљевићу Марко
 Кад напоји себе и Шарина ?

„Марко спава као мртва глава, —
 Ал не скида руке са балчака.
 Марко спава ал Шарац не спава ;
 Још је Шарац ока видовита,
 На долеко спази прилазника ;
 Пак је Шарац њџска страховита,
 Њисне, врисне, Марко се пробуди.“

А шта вели Муса кесеџија :
 Афер', Цано, добро је кад знамо !
 Поздрави ми, ако видиш Марка ;
 Нисам пито како јунак спава,
 Већ сам пито је л му здрава глава ;
 — Ми јунаци дурма смо својаци,
 Куд ко скита за јолдана пита.

О часноме попу Јеротију.

Ударила ћескин Арбанија
 На питомо село Видојево
 Кад се жито на Стопеку брало
 Тер не бија у селу делија
 Већем бака и сједих стараца,
 Да чувају младо и нејако.
 С њима часни попе Јеротије
 Што је божју књигу изучио
 У даљи, гори Атонији ;

- Док је дошо с књиге до нурије 10.,
 Дуги пути а душмани љути,
 Пак се нешто и с пушком познаво,
 И сабљу је уз пут припасаво.
 Ударила ћескин Арабија
 У по ноћи, у безмјесечини. 15.,
 Кад се ђесу и врисак и писак
 Скочи с одра часни Јеротије,
 Ал то гори село Видојево —
 Још не гори црква Никољница.
 Село гори а црква се св'јетли. 20.,
 Већ се дижу јаре пут звонаре
 Пак се звона ноћом ваљуљала,
 Звона звоне без ичије руке.
 Прекрети се часни Јеротије :
 „Помоз', боже, без ког се не може, 25.,
 И ти пушко, са којом се може,
 И ти сабљо за одбрану дâна,
 И десницо, са пешесли рânâ !“
 — Помогло му у бога уздање,
 Помогла му пушка прадједовска. 30.,
 Помогла му сабља кретајлија,
 И десница, што с' давно џелива.
 Он прокрчи пућа и раскршћа,
 Помињући бога истинога
 Арбанасе вâља као класе. 35.,
 Многи пали, други задрхтали :
 Чине им се стотине попова, —
 А то један, ма стотине вр'један.
 Не престаје часни Јеротије
 Док проведе старце и старице, 40.,
 А још више нејаке дјечице
 Под окриље цркве Никољнице.

А сâм пада, рана га савлада,
 И издахну десно поред цркве.
 Село гори, а црква се св'јетли;   45.,
 Звона звоне без ичије руке;
 А у цркви старо и нејако
 Поје богу и светом Николи;
 Окрст храма тамјан се разл'јеже —
 Арбанија бјежи у забр'јежје.   50.,
 Ал се јека чула до Стопека.
 Дотрчали лаки жетеоци,
 Брчна пера села Видојева,
 Нашли село, макар изгорјело,
 Нашли своје и старо и младо,   55.,
 Све на броју, — у божјем присоју.
 Још су нашли часног Јеротију,
 Мртав лежи десно поред цркве,
 Њему мртвом брада понарасла, —
 Бјела брада била му до паса,   60.,
 А сад му је покров до табана —
 Јер одјело све му изгорјело.
 Сви му редом прионуше руци,
 Сузе лију, кроз сузе наричу:
 „Свештениче, божји угодниче.   65.,
 Наш браниче и наш мучениче,
 Бог ти души дао рајске плате!
 Сви попови угледали с' на те!“

Што вам пјевах не пјевах за шалу,
 Нит за шалу, нит за какву хвалу,   70.,
 Већ што стари нама даровали
 Накомени ваља да с очува.

У чађавој механи.

Вино пију старкуље
 Да их мину невоље
 У чађавој механи
 На рогозној поњави.
 Кад их вино побрати
 Стадоже се питати :
 Имаш ли га порода,
 Потпорице на дома ? ---
 Један вели : „Имам, да ;
 Имам, побро сина два,
 Једном име Назлобрз,
 Другом име Узлотрк.“
 Други вели : „Амахӑ !
 Жив' ти била обадва ;
 У мене је кћеренка,
 Име јој је Злочека,
 Уз њу шеће суседа,
 Име јој је Злурада.
 Наћи ће се куђено
 Ако буде суђено.“

На синовљим гробовима.

Два су гроба упоред стајала :
 Једно гробак Сењанина Ива,
 Друго гробак Смиљанић Илије.
 Двије мајке косе расплетале,
 Свака својем гробу допадале,
 Свака своје јаде јадовала.

Сузама су заљевале бусе,
 Помињале битке и мегдане,
 Грозд врлина свака својег сина
 Кад мајкама понестало суза
 Прјеким оком једна другу гледе :
 — „Мој је био бољи од твојега!“
 — „Мој се пјева даље од твојега!“
 — „Мој је имо седамнаест рана,
 Свако рана од седам педаља,
 А твој црве пјехнуо од прве.“
 — „Мој је сјек’о на буљак Турке,
 А твојачко крио се под грање.“
 Запали се образ од образа,
 Ражагри се туга до омраза,
 И, бii не бii, дигоше се руке
 Женске, српске, а сада крвничке.
 Ал из гроба нешто проговара,
 Из једнога као из другога :
 Себи руке, безумнице мајке !
 Одбите се од наших гробова !
 Ми се знамо колико ваљамо ;
 Кавга ваша то је мука наша.
 Не бори се сестра са сестрицом,
 Нит се рата на рођена брата.
 Кад се бије с душманом се бије,
 Отом крвцом нека се прелије
 Гробак Ивин и гробак Илијин.

Смрт краљевића Андријаша.

У Прелепу, у Маркову двору
 Куне стара Јевросима мајка,

Куне мајка Краљевића Марка:
 „Сине Марко, доцануо јада,
 Што не махнеш брата Андријаша! ? 5
 Ја га нудим медом и шећером,
 Ти га нудиш вином и ракијом;
 Дете младо играло би с' радо:
 Ја му носим грле и голубе,
 Ти му дајеш сабље, буздоване; 10
 Ја га мазим кâ мезимца свога,
 Ти га скидаш са криоца мога
 Па га мећеш на Шарина свога;
 Ја му берем смиље и босиље,
 Ти му пружаш јаворину суву, 15
 Да је цједи, док се не разједи..
 На што слутиш, што ми дјете љутиш ?“
 „Мајко стара“ — Марко одговара —
 „Што га љутим, ја га добропутим,
 Што ће мени материна маза! 20
 Хоћу брата, и у брату друга,
 А у другу и штита и крила;
 Та ти си нас, стара наша мајко,
 На једнима грудма одојила,
 Једном си нас пјесмом соколила, 25
 Што би браћа неједнака била!“
 — Све то чула из горице вила
 Чула вила пак се уплашила.
 Брига јој је тешка и голема:
 „Ја страхујем од једнога Марка; 30
 Доста ми је и један на свјету,
 Јади моји, ако се удвоји:
 Штит и крила — куд би онда вила !“
 Кад у јутру сунце огрануло,
 Тражи мајка сина Андријаша, 35

Тражи свугдје, не налази нигдје.
 Где је лево, није утолего ;
 Где се свуко, није се обуко ;
 Где би усто сад је мјесто пусто.
 „Устај Марко жалосна нам срећа ! 40
 Нема брата нема штита твога,
 Твоја крила некуд одлетјела !“
 Марко спава, буновна му глава.
 Шарац рже, а Марко се трже ;
 Мајку чује, ал јој не вјерује. 45
 А кад скочи и протрља очи,
 Виђе : нема брата Андријаша —
 Гдје је лево, није утолего ;
 Гдје се свуко, није се обуко ;
 Гдје би усто сад је мјесто пусто. 50
 Заборави Краљевићу Марко
 Помолит' се богу великоме,
 Па ни мача не понесе свога,
 Распас пође у горицу право
 С буздованом (с њиме је и спава). 55
 Брза хита, вилу ће да пита
 Зна л му касти гдје ће брата наћи.
 Поврх горе одскочило сунце,
 Али Марку сад не треба сунца —
 Дању вила, бог зна, гдје се скрила. 60
 Он би ноћи — и она ће доћи,
 А док дође, да га жеђ не прође,
 Марко бахну у нову механу,
 У механи дан ће да предани,
 Чим заноћи, у гору ће поћи. 65
 Сунце сјело, а Марко устао.
 Тражи свуда, па гором кривуда.
 Нешто кликће, то с десна, то с лјева,

- Ка̂ у тами да га гласом мамн.
 Марко тамо, а гласак овамо ; 70
 Марко амо, а гласак онамо.
 Проговара Краљевићу Марко:
 „Бјела вило, зло те задесило!
 Ти си мога брата уморила.“
 — „Нисам, Марко, живота ми мога!“ 75
 „Бјела вило, зло те задесило!
 Гдје је да је, је л му жива глава?“
 — „Јесте, Марко очију ми мојих!
 Жива, здрава — поноћ је, пак спава.“
 „Бјела вило, зло те задесило! 80
 Ти ћеш њега тражити, па наћи,
 Жив не оста кад ти падне шака —
 Тешко брату Краљевића Марка!“
 — „Нећу, Марко, живота ми мога!
 Ја се бојим буздована твога.“ 85
 Све овако, то десно, то л'јево,
 Све у тами, као да га мамн;
 Збори, ћути, да га већма љути.
 А кад бише у сред горе чарне
 Ал се нешто кроз мрак забијели. 90
 Ухом чује краљевићу Марко,
 Ухом чује ка̂ да неко бјежи,
 Оком види, не бјежи, већ лежи.
 Киван Марко, а ражљућен јако,
 Хитом хитну шестопера тешка, 95
 Камо годи, тамо и погоди;
 Уби Марко, жалосна му мајка —
 Он не уби из горице вилу,
 Уби, разби штит и крила своја —
 Андријаша брата рођенога. 100

Понеари нам'јењени дари!

Покаја се из горице вила
 Што учини с Краљевић Андријом
 Пак се на њу другарице срде,
 Из криоца чупају јој перје
 Кад год дође на понедјелиште.
 Она прати птицу бјелосавку,
 Поручницу Краљевићу Марку:
 „Шаљ' ми, Марко, твог сина Огњана
 Да му дадем што виле не дају,
 Из свог срца свих седам капљица;
 Ја ћу ончас пасти пак умр'јети,
 А он бити бољи од свакога,
 А он бити јачи од свакога,
 Куд погледа поникнуће правда, —
 Славиће га ко данаске страда
 Ка'но тебе, још већма нег тебе.“

— Одлетјела птица бјелосавка
 А враћа се вили црносавка:
 „Понеари, нам'јењени дари!
 Мртав лежи Марковић Огњане,
 Јутрос рано мртав је освоано,
 На њем' нема ране ни огреба,
 Десна му је на срцу стиснута,
 На челу му круна Душанова
 Оброшена, на седмер скрхана.“
 — Кад то зачу у горици вила
 Сузе рони, бије се у груди:
 Знам чија ме сила прехитрила;
 Куку мене, остаћу проклета,
 Док је в'јека и вјековна св'јета!“

Одговор звијезде Данице.

Седамдесет баница ;
 Једна звјезда Даница.
 Моле јој се банице :
 „Пани доле, Данице !
 Не пад', не пад' ни на ког,
 Већ на руку војна мог,
 Да те богу дарује, —
 Па да са мношћу царује “
 Одговара Даница :
 „Ја не падам са неба,
 Да ја панем са неба ;
 Земља би се уждила
 А небеса снуждила.
 Већ ја бирам зракове
 Јарког сунца најљевше
 Да их спустим на главу
 Немањићу Душану,
 Да се њему поклоне
 Охолије земаљске.“

В. Жу

В. Жу

Позно кајање.

Сусрела се два елез-витеза,
 На коњима, богу и дорату.
 Није њиха здѣса судесила
 Већ се траже да се покрваве,
 Да се гине раз алтун-Фатиме
 Што се пушта двојци објектала,
 А двојци не мож' бити љуба, —

- Једном мора бити невјерница.
 Сусрели се на хачик-мегдану
 У прољеће, кад се бехар креће; 10.,
 Једно Сале од Љешнице мале,
 Друго Ике с Љешнице велике,
 А сваки је јединац у мајке,
 Сваки воли своју стару мајку,
 За мајку би дао десну руку, — 15.,
 А за Фату са рамена главу.
 (Што ће мајци осјечена рука, —
 Што ли Фати посјечена глава!?)
 Јандал-рука никога не храни,
 Јандал глава никога не љуби.) 20.,
 Сусрели се на хачик-мегдану
 У прољеће, кад се бехар креће,
 Ич не збори, очима ишаре.
 Потргоше кубуре од паса,
 Ал не пере један на другога 25.,
 Већ на коње свога сукобника.
 Под Салијом мртав паде ђого,
 Под Икаром мртав паде доро.
 Дочкаше се на ноге јуначке,
 Побацаше свијетло оружје, 30.,
 Хватише се у кости јуначке,
 Грлише се три дебела сата,
 Један другог зубима загриза,
 Муком вади зубе из гризота.
 Кад су Ику ране додијале 35.,
 И Салију ране освојиле, —
 Љуте ране, зубима задане,
 Један викну, а други привикну:
 „Застанимо, да се одморимо!“
 — Мили боже, да пуста одмора 40.,

На рудини, у рођеној крви,
 Без оружја сактисана тјела!
 — Тако било, за дуго не било.
 Докулеца Мађупкиња стара,
 Носи цбању воде са Дреновца 45.,
 И напоји два елез-витеза,
 Оба поји, обојици збори:
 „Јад вас бијо, јад вас и убијо
 Кад се млади зубима кољете;
 Ја, Циганка стара и шепава, 50.,
 Ја сам од вас паметњија била,
 Играла сам ноћас до уранка
 У сватови Фатиме дјевојке;
 Одбјегнула цура за јунака,
 За јунака Митровић Манојла.“ 55.,
 Хтједе Сале да Мађупки даде
 Муштулука, — ал му слаба рука,
 Изгрижена, па ни маћи њоме.
 Хтједе Ике да Мађупку дари,
 Ал не мога на ноге скочити 60.,
 И до бритке сабље докročити.
 — Оде баба ногом шепажући.
 Остадоше два елез-витеза,
 Један другом у лице погледа,
 Суза им се у сузи огледа. 65.,
 Пита Ико, а пита и Сале:
 „Је л ти жао данас мријет', брале?
 Јесте њима жаоно мријети;
 Глава с' даје за вјерну дјевојку,
 Десет глава радо би се дало, 70.,
 Ал раз кљје ојадити мајку, —
 Раз кљје се клати, гробовати,
 То је грка мука на издаху.
 Тешко сваком у позну кајању!

С в а т о в с к а .

ПРЕД ПОЛАЗАК ИЗ ДЈЕВОЈЧИНА ДОМА.

Домаћине, хваљено ти пиво,
 Хваљено ти пиво и гостиво ;
 Р'јеч ти свака мудра и ваљана,
 Ал нас пуштај путоват' за дана !
 Ми ти нисмо у к р а л и дјевојку
 Да је н о ћ у кроз гору водимо.
 Крали би је да је ниси дао, —
 Дао си је, па што ти је жао !
 Ваља нама путоват за дана,
 Гдје нас виде, да нам позавиде,
 Гдје нас чују, да нас упиткују :
 Има л у те јоште дјевојака.
 У тебе је мајдан дјевојака,
 Наше село мајдан од момака ;
 Чувај пиво за ново гостиво,
 Пуштај свате, да се скоро врате
 Овом дому још по коју могу !

П о љ а ј н и љ .

Славу слави Илијина мајка,
 Стару славу, светога Николу, —
 Ал не слави њен сине Илија,
 Већ он своју одгурује мајку.
 Илија се скоро потурчио,
 Пљунуо је пред свету икону,
 Потражио дику у ибрику, —

Сад Илија постаде Алија,
 Мајку своју влахињом назива
 — Како слави мајка сиротанка
 Стару славу, светога Николу?
 Слави кришом, слави невидишом.
 Икону је у подруме сн'јела
 А подрумска замандала врата,
 Пред иконом запалила св'јећу
 Пак је држи у десници руци.
 Скупља мисли, бере памтовање:
 Којега је рода и кољена,
 Раз чега јој погинуо бабо,
 Раз чега јој погинуо војно,
 Раз чега ли три старија сина —
 За крет часни, за име Србинско.
 Присети се и Илије свога
 Како га је њихала на крилу,
 Како-но се кретом кретовала
 Кад је сина метала на дојке
 Да с' насиса под крстом матерства;
 Каквом га је пјесмом соколила:
 „Расти, синче, јачај ми мезимче.
 Моје мл'јeko из крви потјекло,
 Моје мл'јeko у крв ти потјекло.
 Мл'јeko с'ао, дично војевао!“
 Тог се сјећа. — ал се гаси свјећа;
 А од-а шта -- од мајчиних суза.
 — Ту у мраку позаспала мајка, —
 Ал не спава сила невидовна,
 Већ отвара замандална врата:
 У подруме силази Илија.
 Њему дјева осјечена рука
 Којом јутрос одгурнуо мајку, —

А стара му преминула мајка; —
 Илијина се покајала душа.
 Кад Илија цјеливао мајку
 У руци јој запали се св'јећа
 Мртва мајка не може да прашта;
 Ал икона, светитељ Никола
 Покајника кроз сузе погледа.

Развалине црквице Душице.

Молила се Душица црквица
 Да на свету понестане беса.
 Да се мачи претопе у рала,
 Да пропева гора и долина,
 Ни пилету да нема јастреба
 А немоли чојку чојковићу,
 Да се коло не игра криво
 Како-но се игра поодавно
 Већ како је и право и здраво.
 Молила се Душица црквица,
 Ал је небо високо, далеко —
 А близу је чета Азбегова,
 Азбег има једанест другога
 Што у њима увек бесне беси;
 Пак удрише на Душицу цркву
 Да јој свето оскврне темеље:
 Миран гробак Краљевића Марка.
 Кад је сила у цркву уљегла
 Покидала сребрна кандила;
 Кад иконе поче да попљува
 Задрхтала Душица црквица
 Од темеља дор до свода свога,

А од свода до крета часнога, —
 Није страхом — задрхтала гневом.
 Јесте црква што прима свакога
 И грешника ба и праведника.
 Ал се не да ераму ни пљувању,
 Већ се сруши да бесе погуши.
 Душица се порушила сама,
 Од тог доба никад не запоја.
 Само једном у години дана
 У по ноћи, у очи Ђурђевља
 Запали се кандиоце само
 Из пенела краљевика Марка
 Ко га види студен кам целива ;
 Ко не види песма му казива.

Лепојка и милојка.

Шта је коме најмилије ?

— Цвето лепото ; — Сојко милојко —

Моме брату лена Цвета,

— Цвето лепото ; — Сојко милојко —

Мени Сока милоока.

— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —

Ми се браћа завадисмо,

— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —

Која више злата вреди.

— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —

Дође Цвета да нас мири ;

— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —

Она хтела, не умела.

— Цвето лепото ; — Сојко милојко. —

Дође Сока да нас мири,
 — Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
 Погледа нас милим оком,
 — Цвето лепото ; — Сојко милојко. —
 Измири нас милом душом
 — Цвето лепото ; — Сојко милојко. —

Свети Никола покајава стари гријех.

Снишо с неба наш светитељ Никола
 Да покаје стари гријех злосретни,
 Што ј' проклео преварену дјевојку,
 Аливеру у Гарбији крај мора,
 А није се несретници смислово
 Да јој каже десне путе, покајне ;
 Аливера у море ускочила
 Тај га гријех води с неба на земљу
 Ел да би га достојнички покајо.
 Ишетали калуђери ђинђери
 На тратину прџавора Гарбије,
 Предходи им архиђинђер игуман.
 Познадоше светитеља Николу,
 Руке љубу светитељу Николи,
 Питају га шта им носи од бога,
 И какво је светло лице божије.
 Говори им свет' Никола тијано :
 „Ја још нисам божја лица видјео,
 Само сам му једну ријеч слухнуо ;
 Пак и нећу божја лица видјети
 Док злосретни не покајем стари грјех.
 Већ ми рец'те, калуђери, смерници,

Знате л коју преварену дјевојку,
 Треба ми је видјети је, јадницу.“
 Калуђери Николају клањају ;
 Сваки знаде преварену дјевојку
 А игуман и четири наброји, —
 Довели их светитељу на очи.
 А шта чини покајниче светитељ ?
 Он загледа свакој моми у срце,
 Пак им даде нафорице покајне .
 И утјеши несретнице очајне.
 И ђинђер'ма загледује у срце,
 Пак их штаком натјерује на море :
 „Норите се, топите се, небори !
 Кад вас стигну оне муке самртне
 Ви не зов'те Николаја у помоћ,
 Моје руке биће богом везане.
 Божија је над грјешником' десница.
 Море слуша заповједи његове “

Сељаци варошанима.

Варошани, на танкој сте грани !
 Вјетар пуха, грана се њињуха,
 Вјетар бије, а грана се вије, —
 Све се вије да се не пребије.
 Куку вама да нема сељана,
 Куку леле да нема орача,
 И конача, и врједна сејача !
 Да не има сељакова труда
 Снашло би вас три стотине чуда ;
 Не би сјали, већ би гладовали. —
 И суву би грану оглодали.

Живо брдо.

Мили боже на свему ти хвала!
 Сто бумбара трку кошијали
 Око брда пушта и голетна:
 Око главе главате дјевојке,
 Око главе ћелаве дјевојке.
 Трипут су је лѣтом обиграли
 Пак сустали на врх брда пали.
 Пробуди се главата дјевојка,
 Главом мицну њешто је голицну,
 Малко кину, — чѹ се у даљину.
 Утекоше стотина бумбара
 А са чуда, са живога брда.

И право му је!

Једно јутро ја пораних рибу ловити,
 Заборавих, ка у мртве, мрежу понети;
 Кад ме рибе опазеше да сам празнорук
 Све ме рибе немејале. — И право ми је!

Друго јутро ја пораних птице ловити,
 Заборавих, ка у мртве, пушку понети;
 Кад ме птице опазеше да сам празнорук
 Све ме птице немејаше -- И право ми је!

Треће јутро ја пораних мому просити,
 Заборавих, ка у мртве, цекин понети;
 А кад моме опазеше да сам празнорук,
 Све ме гротом немејаше. — И право ми је!

Големо поље.

Моје поље, магор-вигор, голем-големо,
Трипут тица одмара се док га прелети,
Три се дуге понаставе док га премјере,
Трипут поток заледи се док га претече.

„А гдје ти је, магор-вигор, големпоље то ?
Да идемо, да видимо, да се чудимо.“

Моје поље, магор-вигор, иза гореса,
И још даље дордуљ даље, иза мореса,
Отуд лјјево Седмереву до Осморије,
Отуд десно на догледу с Деветорије.

„Још нам реци, магор-вигор, на остани жив:
Пошто ли си, препознато ли си поље кушио ?“

Ја га нисам, магор-вигор, поље кушио,
Ал ћу њи аџамекога цара дворити :
У цара је седам кћера, једну мени да,
А то поље големпоље њена прија.

Кроз бурму.

Гледала је прошена дјевојка
А кроз бурму на свом оку црну :
Гледала је шире и дужине,
Гледала је брда и долине,
Дробне звјезде : стадо мјесечево,
Сјај-месеца : њихова пастира.

Небо ведро, као да је сребро.
 Дочекала зору гледајући,
 Све кроз бурму на свом оку црну; —
 У сред бурме роди се и сунце
 — Чудила се прошена дјевојка :
 „Већа бурма од цијела свјета !“

Девојкина порука.

Вјетар хуји и олуји
 Када да носи град.
 Ја мом драгом књигу пишем :
 „Дођи, док си млад !“
 Драги мени ситну књигу
 Отписује жље :
 „Не могу ти, драга доћи
 За три године “
 А ја њему још једаред
 — То нек му је све :
 „Не могу те, драги, чекат’
 Ни три недјеље.
 Дувак носим да ми Турци
 Лица не виде ;
 Духну вјетар пак ми с главе
 Дувак откиде ;
 Опазио Бећир ага,
 Убио га бог !
 Опазио коња јашућ’ ;
 Бјела лица мог ;
 Пак се куне мачем својим,
 Поручује жље :

Однеће ме свом сарају
 За три недјеље.
 Ал ја нећу у сарају
 Дане кукат' с њим,
 У воду ћу прије скочит'
 Да се утопим.
 Ти ћеш доћи да потражиш
 Своју невјесту,
 Ал ћеш наћи само јадну
 Мајну њезину ;
 Кукаће ти, кукавица,
 Сузно, жалосно,
 Док ти срце не препукне,
 Као и њено.“

Христов искушенијѣ.

Паде књига у очи недјеле
 Од куд књиге никад не падају,
 Паде књига из неба ведрога.
 Књига св'јетла а јазига златна,
 На њој мухур зв'језда вечерњача. 5.,
 Она паде Тодору на руку,
 На десницу Тодору Приморцу.
 Не мож' Тодор књигу да проучи,
 Свјетлост му је очи забљештала,
 Ал му књига проговара сама : 10.,
 „Теби пише Христе божји сине,
 „Сутра ће ти на вечеру доћи.
 „Ал он неће вина ни ракије,
 „Не треба му оне ђаконије
 „Што се госту земаљскоме даје, 15.,

„Већ он хоће што ти најмилије :
 „Да закољеш Николицу сна,
 „Свог јединца од седам година.
 „Јер ти држиш посте и молитве,
 „Носиш цркви восак и тамјанак, 20.,
 „Кљасту, сл'јену алмужине дјелиш,
 „Пак те за то Христос одабрао
 „Да те види је л ти вјера тврда “
 Кад то чуо Приморац Тодоре
 На очи му сузе навирују, 25.
 А кроз сузе муке провирују.
 Ал дотрча Николица мали,
 Сједе бабу на десно кољено,
 Глади њему чело и образе,
 Успут брише росу од очију. 30.,
 „Чу сам, бабо, што ти Христос, пише ;
 „Благо си га и теби и мени !
 „Ти ћеш бити Христов угодниче,
 „А ја божје јање за заклање
 „Ал мој бабо, очи ми повежи, 35.,
 „Да те не бих ружно погледао
 „Кад ми дођеш ножем под гроче,
 „Да ти не би задрхтала рука.”
 Тад везује Приморац Тодоре
 Очи чарне свом јединцу сину 40.,
 Мам подиже пожа од појаса
 Мам из руке нестаде му ножа.
 Ал пред њиме арханђо Михајло,
 Нож Тодоров у његовој руци,
 А на ножу од злата јабука. 45.,
 Још говори арханђо Михајло :
 „Дрјешти очи Николици малом,
 Вод' га дома, Тодоре Приморче,

Јер је Христос већем овдје био.
 Овдје био, ти га угостио, 5
 Угостио својом вјером тврдом,
 Вјером својом, вјером Николином.
 А Христос вас даривао даром :
 Да вам расте око дома смиље,
 А из душе смиље и босиље, 55.,
 Да мирише вама и другима
 Порад лјека обојег вијека.“
 — -- Од мен' пјесма, од бога вам здравље!
 Оном пјесма ком је дуна десна ;
 Чија није, нек је десни њома. 60.,

Јосовска порука.

Рађен дозива соко сокола,
 Дозивају се 'з горе у гору,
 Одзивају се с гране на грану :
 „Јеси л ми, брате, јоште у живо ?“
 — Јесам у живо, не знам докле ћу.
 „Шта видиш, брате, гледећ' околу ?“
 — Видим га, видим села горуншта.
 Видим га, видим робља плачушта.
 Коњ'ма их газе бјесне ордије.
 С душом се боре наше делије.
 А ти шта видиш у вис гледајућ' ?
 „Видим га, брате сунце кроз облак ;
 Кроз сунце видим двари небеске.
 Кроз-а њих видим шире рајевске,
 Оданде чујем топле молитве :
 Моли се богу Сава Немања

Да мину муке рода Српскога ;
 Сузе му хвата коло анђела, —
 Очи му брише рука божија, —
 Борду нам пружа свети Ђорђија.“

Сентомашу, на тебе је беда ...

Сентомашу, на тебе је беда
 Да ти не знаш госте дочекати
 Ни Бечејски па ни Варадински :
 Варадинци премажу им зубе
 А Бечејци грле их и љубе,
 А ти дигнеш оно фино вино
 Из ардџва госту до бркова,
 У авлију госту до очију ;
 Тешко оном мајчиноме сину
 Који не зна пливати по вину !
 Сад се брани, ил се свега мани !
 — А Сентомаш вели па дивани :
 „Који не зна пливати по вину
 Тај и неће у Сентомаш доћи,
 Већ ће прво ићи у Сомборе
 Где се учи по вину пливаће ; —
 Нек се мучи док се не научи.“

Како је ђаво ногу скрхао.

Бог богује пак саздава,
 Ђаво гледи пак се једи ;
 Ал се ни он не одмара,
 И он умје, и он ствара :

Бог ружицу, — ђаво боцу ;
 Бог пчелицу, — ђаво зољу :
 Бог овчицу, — ђаво козу ;
 Бог голуба, — ђав' јастреба :
 Бог рибицу, — ђаво жабу ;
 Бог дјевојку, — ђаво бабу ; —
 Њој се ђаво рајда здраво,
 Приђе баби пак ју зграби
 Да поигра с њоме танца,
 Брза танца, ђаволанца.
 Баба ђавла надиграла,
 Нога му се прекрхала,
 Баба му се насмијала.

На бјелилу

Мостаркиње платно бјеле
 Танко танано
 За кошуље на делије
 Своје соколе.
 Кад прижеже јарко сунце
 Најомарније
 Одмакну се, загрле се,
 Ништа не зборе ;
 Оне гледе на бјелилу
 Платна танана :
 Хај на које прво пане
 Птица, ма која,
 Та кошуља најпрва ће
 У крв огрезнут'.
 — Птице лете амо, тамо,
 Куд је којој пут ;

Једна паде на ћерћеље
 Мајци Влајковој
 Све Мостарке заступеше
 Мајку Влајкову,
 Да не види на свом платну
 Птицу злокобну.
 Насмија се удовица
 Мајка Влајкова:
 „Платно моје, ја те ткала
 Синку јединку,
 Синак чаје да обуче
 Судну кошуљу,
 Да освети свог бабајка,
 Рељу војводу.
 Ја ћу чајат' да цјеливам —
 Осветниче мој!
 Да цјеливам ту крваву
 Твоју кошуљу
 Јал на живу, јал на мртву
 Синку рођену.“

Чија је.

Лјепа дјевојка рано заспала
 После сунашца, прије месеца
 У зелен гају рузмаринову.
 Прва звјездица мому питала:
 Чија си, чија, лјепа дјевојко.
 Или сунчева, и мјесечева?
 — Дјевојка спава, звјезду не чује.
 Рузмарин вити за њу говори:
 „Мајчина Смиља, моја гојиља,

Нит' је сунчева, нит' мјесечева,
 Већ ено иду њени сватови,
 Иду кроз гору, стић' ће у зору;
 Први ће стићи бране Јоване
 Да ју пробуди, да ју пољуби.

Владимир и Косара.

У тамници, хладној подземници
 Бугарскога краља Самујила
 Чудо робља, којим пуни гробља, —
 Тешко робљу док не стигне гробљу!
 Њини јади краљеви наследи, 5.,
 Њино цвиље краљево умиље.
 Ал у краља кћерка јединица,
 Та Косара срца анђелскога,
 А љепота да је љевше нема
 Од истока до на крај затока. 10.,
 Од подневља дор до поноћевља.
 Њен бабајко ка да срца нема.
 Нема срца, нема ни за кога,
 Ал за Косу и круну би дао,
 За њу не би живот жаловао 15.,
 Кад би Коса од шеснајет година
 Једне ноћи из душѣка скочи
 Пита Мѣру своју дружарицу:
 „Има л' Мѣро, свјета испод свјета?
 Ја ти чујем из неких дубљина, 20.,
 Не знам шта је, ал није пјевање,
 То ми срце у њедрима пара, —
 Бјегала бих, ходи да бјезимо
 Кудмакамо, па никад овамо !“

- Мера сјела, Косу загрлила, 25.,
 Загрлила, пак јој бесједила :
 „Нема, Косо, свјета испод свјета,
 Друго има, што још знала ниси :
 Поред ових наших бјелих двора
 Тамнице су, хладне подземнице, 30.,
 У тамницам', у подземницама
 Чудо робља, њим се пуне гробља, —
 Тешко робљу док не стигне гробљу !
 Њино цвиље срце твоје пара,
 Пара твоје, а пара и моје, — 35.,
 А ми томе помоћ' не можемо.“
 Кад је прва зора осванула
 Косара је оцу приходила,
 Љуби оца у скут и у руке,
 У скут малко а у руке јако, 40.,
 А у чело и јако и врело.
 „Што ће нама, мој милосни бабо,
 Поред твојих двора краљевскијех
 Подземнице, проклете тамнице,
 И у њима што ће нама робље, 45.,
 Те нам није ноћи почивати,
 Већ нам пара срце у њедрима ?
 Пуштај робље, немој пунит' гробље,
 Обесели мајке и сестрице
 Да нам срећа буде благословна ! 50.,
 Намршти се краљу Самујиле,
 Он одгурну кћерку јединицу :
 „Лудо луда, бенавино пушта,
 Мици ми се даље од очију !“
 — Кад свануло јутро васкресовно 55.,
 Јопет Коса ходи, моли краља :
 „Чујеш, бабо звона васкресовна !

- Кад се, бабо, врнемо с јутрења
 Додели ми једно радовање,
 Пружи мени од тамнице кључе 60.,
 Да огријем на сунашцу робље,
 Па да пустим бар једнога само
 А за твоје и за моје здравље,
 А за моје миле мајке душу.“
 Самуило када да и не чуо. 65.,
 Ал кад било из цркве враћање
 Из руке му испануше кључи
 Баш у крило Косари дјевојци; —
 Ил их дао, ил падоше сами.
 Кад Косара ујагмила кључе 70.,
 Виче Меру а Мера је близу,
 Показа јој стазе већ зарасле.
 Отворише врата од зиндана
 А са прага Косара дозива :
 „Христос васкре сужни и невољни ! 75.,
 Једном јесте, ако није свима ;
 Једног вас ми поклонио бабо
 Да га данас пустим роду своме.
 Јали мајци, јал вјерној љубовци,
 Јали браћи, јали сестрицама, — 80.,
 Нек изиде кога изберете,
 Нек изиде кога најволете !“
 Одговара из тамнице робље :
 „Нек изиде млади Владимире,
 У њега је вјера најкрепчија, 85.,
 Његова је душа најчистија.
 Његове су рјечи најмудрије,
 Најмудрије и најутјешније.“
 Ал не хтједе млади Владимире
 Остављати своје патидруге : 90.,

- Ил ће Христос васкренут' нам свима
 Или, мајде, мени самом неће.
- Моли њега Косара дјевојка :
 „Примакни се робе Владимире
 Да те видим на сунашцу јарком!“ 95.,
 Примаче се млади Владимире,
 Сијну лице ка зв'језда из мрака,
 Не мож' га се око нагледати,
 Не мож' му се срце начудити, —
 А Косара хита да га пита : 100.,
 „Од куда си, млађани јуначе,
 Од ког града, од које површи ?
 Јеси л давно допануо јада ?
 Јеси л жењен или си нежењен ?
 Јел ти мила твоја постојбина ?“ 105.,
 Коса пита, Владе одговара :
 „Ја ти јесам из земље далеке ;
 А тамнујем три године дана ;
 Жењен нисам, женит' се не каним ;
 Милија ми моја постојбина 110.,
 Него туђих седам царевина.“
 Кад то чула Самујлова кћерка
 Отрчала свом старом бакајку
 Пак му пружа позлаћена ножа :
 „Удри, бабо, у срце ми живо, 115.,
 Ил ме уби, ил ме срећом здружи.
 Подај мене робу Владимиру
 Да са њиме идем у свјет бјели ;
 А свати су давно на окупу,
 Свати наши из тамнице робље, 120.,
 Јер Владимир без њих никуд неће.
 Заплака се млађана Косара,
 Свака суза Самујила цвјели.

Он се сјети данашњега дана,
 Он се сјети Христа разапета, 125.,
 И он пушта из тамнице робље
 Сваком даде руво богаташко,
 Владимиру руво и оружје
 И Косару, јединицу кћерку,
 И свакоме још слободу златну. 130.,
 — Мили боже, да веселих сватâ,
 Веселијих нигдар није било, —
 Из тамнице па на јарко сунце,
 Из тамнице у загрљај своме!
 А кад дође да се дома пође 135.,
 Пита Коса Владимира свога:
 Куда ћемо, на коју ли страну?“
 Одговара млади Владимире:
 Тамо ћемо, на приморску страну
 Гдје нас чека моја земља лјепа, 140.,
 Гдје нас чека моја круна свјетла,
 Круна моја, а сада и твоја.“

Давно било, давно битисало,
 Давно томе паметара нема,
 Само памте гусле јаворове
 Пак причају ка да ј' јуче било.

Под чергом.

Шта се оно види и не види
 Ниже села од поља мезева?
 Скљѹкали се Цигани под чергу
 Пак пред-а се вргли туђе прасе.
 Еј одојче, циганско под својче!

Је л печено? — печено би било
 Да је почем кàде за чекање;
 Је ли пресно? — није баш ни пресно,
 Ал је слатко и 'вако и 'нако.
 Још да им је винца из подрумца,
 Из туђега, кад својега нема,
 Ма не било чаше за чергаше,
 Ма не било здрављача, нуђача,
 Браћа би се господски навукла,
 — Би се браћа сложено и потукла
 Ал се журе из села плајашни
 Да потраже доминово прасе; —
 Врашко прасе, не чека плајаше,
 Дошли гости, ал нема ни кости,
 Сваком Циги уста обрисана,
 А Циганки кика намазана.

Цигани и скакавци.

Чујте, браћо ако чули нисте,
 Ако чувате, још по једном чујте
 О јунаштву, о славном мегдану
 На циганском пољу Купусову.
 Подигла се небројена војска 5.,
 Све крилати јунаци, скакавци,
 Они скачу један прђ другогa,
 На свакоме зелена долама
 Све ократка, с купусом једнака.
 Паде војска, весела јој мајка, 10.,
 На циганско поље Купосово;
 На купусу ноћцу преноћили
 Ту и бјелу зору дочекали.

- Кад то чуше под чергом јунаци,
 Све дјетићи, све Голотрбићи, 15.,
 Мркојићи и Црнокожићи,
 Поскочише на ноге лагане
 Погледаше на све четир стране.
 Ал бесједи церибаша Шимо :
 „Хазурала, да их опколимо ! 20.,
 Ја ћу напред, соколови дични.
 Ја ћу напред, а ви преда-мноме.
 Ход'мо мучке, ход'мо побавучке,
 Ни халакнут', ни пушке опалит'
 Док ја вама хабера не дадем 25.,
 Мојом руком, ил десном ил л'јевом“
 — Подигла се испод черге војска,
 Напред Шиме, а војска пред њиме,
 Ходу мучке, ходу побавучке
 Док стигоше пољу Купусову : 30.,
 Ту су стали, ту се задржали,
 Нико не см'је пушке да опали
 Пре абера Шима честитога.
 Мало било за дуго не било,
 Ал поскочи, ка да се помами 35.,
 Један браца љутих скакаваца,
 Скакавчина паде и остаде
 Честитоме церибаши Шиму
 На врх' носа, ка но од пркоса.
 Уплаши се церибаша Шимо 40.,
 Нак он махну и десном и л'јевом,
 Још повика : „Јаој, браћо драга,
 Та ево га, на врх носа мога !“
 Пуче пушка циганска јунака.
 Она уби на носу скакавца, 45.,
 Ал и Шима. — хај на жалост свима.

— А кад видје скакавачка војска
 У јунака да има пушака
 (А купуса већ и 'нако нема)
 Она прну па се не осврну. 50.,
 Циганска се обрадова војска
 Пак се враћа черги пјевајући.
 Сусреле их и даде и младе
 И пурдићи црни циганчићи,
 Питају их за срећу јуначку. 55.,
 А Цигани подизали главе
 Пак се хвале срећом и јунаштвом :
 „Бојак бисмо, славу задобисмо,
 Душманина силна одгонисмо ;
 Нема рãне ни са које стране ; 60.,
 Не погибе више од двојице,
 Један од њих један од нашијех. ‘

Дванаест владика и ђаче самоуче

Поплакало дванаест владика :
 Изгубили стара патријара,
 Левантија, полустветитеља;
 Брено тјело у земљицу мора
 Јер је душа богу одлетјела. 5.,
 Принесоше тјело на опјело,
 Слуштише га, миром прелише га,
 Покопаше, гроб му побусише ;
 Чело главе, сред зелене траве
 Поболи су штаку светитељску, 10.,
 А на штаку митру положише,
 Јер је тако старац наконао,

- Наконао кад је издисао:
 „Згрл’те се око гроба мога
 Помените бога истинога, 15.,
 Почекајте, оком не трените,
 Према коме штака се повине
 Нека са ње митру моју скине,
 Пак на своју нек је стави главу,
 А сви други прион’те му руци!“ 20.,
 Тако било, тако се чинило.
 Око гроба стара патријара
 Загрише с’ дванаест владика,
 Грле им се и руке и душе,
 Сједе власи ка бјели таласи, 25.,
 Сједе браде, краси допојаси.
 Поменуше бога истинога,
 Причекаше, оком не тренуше. —
 Ал се штака ником не повија
 Данас тако, пак и сјутра тако, 30.,
 Прекосјутра тако, н’инако;
 А дуље се чекати не море.
 — Сјетише се дванаест владика.
 Сјетише се ђака самоука,
 Ком се не зна ни оца ни мајке, 35.,
 Који нема ни брата ни сеје,
 Који не зна ни имена свога;
 Нађоше га под зеленом јелом,
 У руци му свето јеванђеље.
 На рамену голуб птица бјела. 40.,
 Поведоше дванаест владика,
 Поведоше ђака самоука,
 Ком’ се не зна ни оца ни мајке,
 Који нема ни брата ни сеје;
 Који не зна ни имена свога. 45.,

С њиме стали пак се заплакали 50.,
 Око гроба стара патријара.
 Нетом стали, нетом заплакали,
 Ал се штака клања и поклања.
 Што се клања морда вјетар пуше,
 Ал што ходи, — то вјетар не води. 55.,
 Штака дође к самоуку ђаку,
 Клања му се, он се клања њојзи.
 — Нико не зна шта ће и како ће,
 Баче знаде шта ће и како ће ;
 Он подиже митру златосјајну 60.,
 И даде је владици Стјепану,
 А сâм стону у земљицу црну
 Тик до гроба стара патријара.

Свекар буди снаху.

Шева пева, ливада отпева,
 Косачице умивају лице
 Свекар буди снаху варошанку :
 „Устај, Лено, да се коси сено !
 Ако с' била у вароши лена,
 Мустро једна, овде буди вредна ;
 Јер по селу стара мода хода :
 Вредни једу, лени гладуједу.“

Хтјеле муње . . .

Хтјеле муње да бију насиље,
 Муње хтјеле, ал громава нема ;
 Свет' Илија громае задржао,

Крај себе их анђелима дао,
 Анђели се њима поиграли,
 Поиграли, на њима заспали.
 Свет' Илија неће да их буди, —
 Мало чека, ал неће до вјека.

Сузавке.

Јесу ли ти, Неро, стигли сватови? — Хој.
 „Ако су пошли нек се враћају! — Хеј.
 Брат ми је ноћас мучки погинуо; — Хој.
 Имо је и он мому невјесту. — Хеј.
 Ми ћемо младе плакат' од Бога, — Хој
 Јадне сузавке остат' до в'јека. — Хеј.
 Широко ј' поље добрим сватима, — Хој.
 Наћи ће момку мому веселу, — Хеј.
 Која ће дому среће донјети; — Хој.
 Сузавке ником срећу не носе“. — Хеј.

Смрт бана Јалтомана.

Кулу зида бане Јалтомане,
 Четир ката, да остану празна,
 А три ката, да облаке хвата,
 Још два ката себи и својима
 Да су даље од земљице црне. 5.,
 А на врху танани вркуњак,
 Да је ближе сунцу и мјесецу
 Кад загрли Ланицу баницу.
 Још да види преко камивала
 Одакле му Рис-Лисанић прети 10.,

Да ће њему банину отети.

Вишје куле нигдје није било

Што је куна бана Јалтомана;

Љепше љубе зар ни бити неће

Што ј' у бана Ланица банаца,

15.,

Љућа риса, лукавија лиса

Вала нема од Рис-Лисанића,

Баш се име подудара с њиме.

— Шта се дало сагледати бану

Преко горе, преко Камивала.

20.,

Све барјаци црни потакнути

Пак их вјетар њија и повија.

Шта се дало бану саслушати.

Силихтари вичу и наричу:

„Куку нама сада и до в'јека,

25.,

Нема више Рис-Лисановића,

Синоћ лег'о, јутрос не устао,

Данас меит лежи у бехару,

А сјутра ће лежат' у мезару.“

Кад то чуо бане Јалтомане

30.,

Он загрли Ланицу баницу:

„Бог му души, ако име душе!

Ако нема, боље што је нема, —

Јер се не би раја достојала.

А ми ћемо, Ланице банице,

35.,

Сјутра сићи са високе куле,

Шетаћемо по нашој домаји,

Мирисати ружина мириса

Са ћелмином и са ћелзамином

Што не сиже до кулина в'са,

40.,

А с њиме је слађе миловање.

Нема више врѣба од јастреба,

Пиле моје сад је до в'јек моје.“

- Не зна бане да га хила мѣми,
 Он силази с баницом по руку 45.,
 Са вркуљка и с девет катова
 Да се шећу по росном цвијећу
 Крај језера бистра Зеленовца.
 Он не носи никака оружја
 Само токмак, бранич од вишака, 50.,
 Тек да није рука без ичега.
 Било вече кад залази сунце,
 Кад је сјенка већа од човека;
 Ал ево ти кога ниси звао,
 Рис Лисана, и риса и лиса, 55.,
 Жив је. — мртви не шећу по цв'јећу,
 У руци му сабља окована,
 Ал прјевара љуће је оружје.
 Туре виче: „Нађосмо се, бане!
 Дово си ми Ланицу баницу 60.,
 Коју чекам три године дана,
 А чекам је ка озебо сунца.
 На том хвала, — а на част ти глава.“
 Видје бане да ј' у мице пао
 (Мисли: ту су у засједи Турци) 65.,
 Из те коже никуд се не може.
 Те говори бане Јалтомане:
 „Нећеш, Туре, загрлити Лане
 За живота мога и њенога.
 Мријет' знамо, живи се не дамо.“ 70.,
 И он гурну Лану у језеро, —
 Све једно је, свако ј' гробље хладно;
 А Турчина на токмак дозива, —
 Кад је мријет', нек се мре јуначки
 Сијну сабља Рис-Лисановића 75.,
 Као муња кад је здраво љута,

А бане је токмаком одбија.
 Одбио је три-четири пута,
 Пак он гледа да очи завара,
 Он Турчину, а и Турчин њему. 80.,
 Један другом очи завараше,
 Уједанце ране допануше,
 Тешке ране, које се не л'јече :
 Јалтомане од сабље Рисове,
 А Рис паде од лака токмака 85.,
 — Рањен лежи бане Јалтомане,
 Поред њега Рису-Лисанићу,
 Обојица јесу на умору.
 Умирући у језеро гледе —
 А језеро огледало мирно, 90.,
 За њега ће и сунце да зађе.
 — — Кад у јутру нагазише Турци
 Тражећ' свога пашу господара,
 Наидоше и њега и бана,
 Ал у њима већ живота нема. 95.,
 На Рисану ђердан око врата,
 Какав ђердан, та банова рука
 Грчевито и љуто стиснута,
 Прсти му се у гркљан зарилн.
 Кад су Турци пашу укопали 100.,
 (Та сами су њему наслутили
 Да ће данас лежат' у мезару)
 И бацили у језеро бана
 Поскочише да му руше кулу;
 Рушише је три године дана, 105.,
 Расипаше пак ју и расуше
 — Свака кула траје до расула,
 По расулу ни градовâ нема.

Прим'те, браћо пјесму од пјевача.
 Ко је тужан и пјесма му тужна. 110.,
 Ал док пјева тузи одољева.

Свадиле се бабе и девојке.

Свадиле се бабе и девојке.
 Бабе слабе, а девојке јакe,
 Бабе прете девојке се свете,
 Дочепале у шаке кијакe
 Полупале боце и бардаке
 Да бабама ракијице нема.
 Кад то виде баба најстарија
 Она диже у висину руке:
 „Прим' нас, боже да се не мучимо!“
 Ал говори цура најстарија:
 „Не чуј, боже, што бабе булазне!
 Да се бабе у гробље стровале
 Све би друге мене бабом звале.“

Једно према другом.

(ПА ОПЕТ НИЈЕ ВИКО СУЂЕНО)

Кад се жени о гладној јесени
 Дилбер Тора из Неманишора
 Нашо дилбер себи дилберицу,
 Мурда-Јању у Голобачању,
 Где су буве подебље од муве
 А цурице тање од мушице.
 Мурда-Јања нема тежатника;
 Светкујући честе врзтелезе

Нити преде, нити везак везе.
 Још је јања срца милостивна
 Пак не пере ни руке ни лица —
 Воду штеди да је не увреди.
 — Ђоро купи кићене сватове:
 Из Подера седам Шиподера,
 Из Адрапа пет Адраповаца,
 Из Пресврба четир Голотрба,
 Барјактара, што барјака нема,
 Из Сургуна мршаваго кума,
 Стара свата, што је имо хата
 Док га нису вроне раскљувале,
 И девера са дуда скинута.
 Кад су свати дошли по девојку
 Плаха дажда пала од облака,
 Окупала невестицу Јању,
 Пак је свати не могли познати,
 Те се сваки своме дому врати.

Пред Јерином

Колико је поље Годуминско
 Ниже бела града Смедерева
 Којим дрма госпођа Јерина
 (Дрмали је по драчама врази)
 То је поље негда пуно било 5.,
 Густих крдâ крава и волова,
 Једно друго по копитам' чепа
 Не могаху опружити репа, --
 Било мрса свакоме и свима!
 Тако било пре Јерине драге, 10.,
 Било тако, постаде инако:

Стотин' скока од вока до вока,
 Крава крави тешко чује рика,
 А није их куга поморила,
 А нису их ујагмили Турци, 15.,
 Нити су их растрзали вуци,
 Нити су их ћарили трговци.
 Њих тамани госпођа Јерина,
 Ил од глади ил што јој се пачи
 Да народу уз ћурлућум ради 20.,
 Јерина је, госпођа велика,
 Заволела говећих језика,
 Сваког дана грла одабрана
 Слуге кољу за њезину вољу,
 Месо њима пак и гавранима, 25.,
 Гоџурине поразвлаче псине,
 Језик ваде да Јерину сладе.
 За то кука поље Гудоминско:
 Ко ће с њега да попасе траву, —
 (Дабогда је Јерина попасла!). 30.,
 Ал не кука само поље пусто,
 Већ се на њем стекли Смедеревци
 — Ко их бројо куне с' да их било
 Деведесетидевет поравно
 А са попом стотина направно. 35.,
 Збор зборили о поноћи кришом,
 Шта да чине да их терет мине:
 „Ако 'вако у напредак пође
 Остаћемо голи сиротани,
 Оде стока до последњег вока, 40.,
 А рад чега, да од бога нађеш,
 Ради циглих говећих језика,
 Рад помаме Јеринине пуге,
 С њена реа остаемо без мреа!

- Већ чули нас, попе Платонија, 45.,
 Сутра рано, чим огреје сунце
 Сви пођимо Јеринину двору
 Да молимо срце каменито,
 Да молимо, јал да застрашимо, —
 Није шала нас стотина глава, 50.,
 А ти вођа, попе Платонија!“
 — Хоће попа, ја како да неће,
 Јер су јади, — и он с' боји гладн.
 — Тако било како се срочило,
 Пак у зору кренуше се двору. 55.,
 Поп се оштри да оштро дивани,
 Да Јерина крда не тамани,
 Да не чина што је неприлика,
 Да не коље воке рад језика
 А кад стиже двору пред капију 60.,
 Осврте се попе Платонија:
 А то за њим ни једнога дрўга,
 Један прије, други потље шмугн'о,
 Један лагље, други брже стругн'о:
 Сам се нађе попе Платонија, — 65.,
 А пред њиме језична Јерина.
 Нуту њему како на̀белаји!
 Још га пита језична Јерина
 „Шта је, попе, да од бога нађеш ? 70.,
 Која мука прије јарка сунца,
 Која кана прије бела дана ?”
 — Замисли се смедеревски попа,
 Јадан вођа који војске нема.
 Он се глади десницом по бради 75.,
 Па приниче Јерининој руци,
 Њој беседи, а у земљу гледи:
 „Послало ме твоје Смедерево

Да ти зором добројутро кажем.
 Смедереву понос је и дика
 Што ти волиш говеђих језика, 80.,
 Пак те моли да воке не штедиш
 До сада си, госпо милована,
 Сваког дана два три-грла клала,
 Одсад кољи и по педесет грла ;
 Што ти мило на здравље ти било !“ 85.,
 Насмеја се језична Јерина.
 Мирно пусти попа Платонија,
 А он збоде, пак оде куд оде
 Думајући што се слогом може ;
 А неслоге сачувај нас, боже! 90.,
 — -- Незнам, браћо, јел све тако било
 (Још и боље ако није било)
 Ал ми тако Ђедо приповједо. —
 А знаш Ђеди свака злата вреди.

Све у своје вријеме.

Лозо ми лозо винова,
 Сџди те мајка Ивова,
 Радо би сина женила
 Ал није вина спремила
 Док лоза пусти жилицу
 Иво ће видјет' Милицу ;
 Док лоза почне свибати
 Иво ће с Милком играти ;
 Кад грозђе почне зрјевати
 Иво ће с Милком пјевати ;
 Кад буду пуни чаброви
 Веселиће се сватови ;

Кад буду празни чаброви
Разићи ће се сватови.

Хајдучка освета.

Мироч село огањ спухорио
Изневарке са четири стране.
Од по ноћи до зоре бијеле
Изгорјело што је живовало,
Изгорјело велико и мало —
Сажегли га пали-јарамази.
Нема руке да кости сабира,
Нема ока да кости зајева,
Нема попа, мртвим опојника.
Ал је гора на домак Мироча ;
У гори су пали-јарамази,
Кол'ко их је ? тридестичетири.
О бедри' им кукавичке ђорде,
Сваки стоји уз високу јелу
Ликом везан, дебеликом стезан.
Њиха двори десет хајдучина,
Засипљу их воском и сороксом
Пак их пале од пете до главе,
Да се види поганији мр'јети.
Псине горе, осветници зборе :
„Гори, Мијо, нек те плаче бабо
Ка што и ја данас плачем сина !“
— „Гори, Муса, нек те плаче сеја
Ка што и ја данас плачем сеју !“
— „Гори, Хамзо, нек те плаче љуба
Ка што и ја данас плачем љубу !“

Ти ћеш, Хамзо, изгорјети брзо,
Ја прегорјет' љубе ни до вјека.“

Скупа кајгана светога Петра.

Кад је Христос ходио по свјету
Повео је Петра апостола ;
Они ходе да кушају људе
(Христос куша још и Петра свога).
Заноћили у тјесној сухоти,
У колиби удовице Рајке
Која има дјеце хам толико
Кол'ко Христос дочекаће ранâ ; —
А то Христу некуд мило било.
Дочека их удовица Рајка
И вечеру пред њиха изн'јела,
Кајганице пред свјетло им лице.
Христос рече апостолику своме :
„Не заложи вечерице њене,
Вечерице дјечи зготовљене !“
Пак отиде да на слами спава
(На слами се и родио спâсан).
Петар оста, — гладово је доста —
Заборави Христове ријечи
Пак захити кајгане ваљане.
Чим окуси кајгане ваљане
Она ти се у камен промјени.
Кад у јутру данак освануо
Дјеца гладна а кајгана хладна,
Што је хладна ни по јада нема,
Цјели јади што је и камена.
Христос рече свом непослушнику :

„Ја ћу даље, ти остани овдје,
 Окрет проси, пак јој дјецу храни
 Док се вратим да их здраве нађем,
 Свеколике здраве и велике.“
 Просио је Петре апостоле
 Од кућ' до кућ', с прага на праг редом,
 Што напроси, то дјечици носи.
 Кад се Христе повратно насе
 Дјеца била здрава и велика
 Али Петру ноге без сапога, —
 Тердосо их за дјецу просећи,
 Жуљ по жуљу, утук до утука.
 Пита Христос свог непослушника?
 Је ли све добро, па да те опраштам?
 — „Све је добро, милом теби хвала!
 Ал кајгана скупо ме је стала.“

Ферман и отферман.

Приплати се царе Сулајмане
 У по ноћи баштом шетајући,
 А од чега, од сјена својега; —
 На сјену му откинута глава;
 Пак се глава по стазама ваља
 Ко јабука ногом отфиснута.
 Оде спати царе Сулајмане,
 Оде спати, ал му се не спава,
 Мисли му се врте у коврте:
 Има ли кога ком је додијао?
 Има ли кога ком учини жао?
 Он се сјети Краљевића Марка,
 Да је Марку учинио криво,

Иисао му сиђани фермана,
 Путкао му круну у Солуну,
 Од Солуна преко Вучитрна
 До Бистрице мирунне воднице
 Да се Марко од крета окрене
 И пригрли азрет-Мухамеда.
 А Марко му ништ не одговара.
 Љут ће бити јунак огњевити, —
 Мјесто Марка сјен ми одговара. —
 Са мог сјена глава осјечена,
 Сјен ме слуги, посинак се љуги.
 -- Дошла, прошла недјељница дана.
 Ево цару крупна отфермана
 Из Прилена, од Краљевих Марка:
 „Поочиме царе Сулајмане,
 Кад сам витио што си ми пратио
 (Баш је било ноћи о по ноћи)
 Моја ђорда к теби ме потегла
 И ја прођох куд ме ђорда вуче.
 Но се деси моја вјерна љуба
 Пак ме моли, пак ме објеколи:
 „...Господару, не крвави ђорде
 (Синоћ сам ју на чисто опрала) —
 Цар се шали, а ти му отшали;
 И шала је од бога послана.““
 Ако ј' шала, царе поочиме,
 Ако ј' шала, ево ти отшала:
 Ако ј' збиља, ево ти одзбиља:
 Ти се мани чалме и ибрика,
 Са три прета метни на се крета
 У новој ми цркви Димитрији.
 Ил гдје хоћеш, куда прије доћеш: —
 Мене зови за крснога кума

Пак да видиш кумства и посинства,
 Ја ћу тебе бранит као себе, —
 Ни сенке ти нико такнут' неће.
 Умјем бранит' умјем и таманит'."

Благо цара Радована

Било благо, али закопано,
 Силно благо цара Радована.
 Није царе закопао благо
 Да њим црну земљу озенђили,
 Већем га је бољан закопао
 Да му благо змај огњени чува
 Од грабије и од харамије
 До земана, до чемерних дана
 Кад закука сиротиња тужна.
 Удовице кад изгребу лице
 Са дечија вриска, црвописка, —
 Да се њима у помоћи нађе.
 Чуво змају благо закопано,
 Чувао га стотину година,
 Никад своје очи не саклопи,
 Никад му се срце не замори.
 Кад прохуја стотину година
 Сан савлада змаја изненада
 У проклетој у години гладној,
 А примче се богати Гаване
 Који не зна муке сиротинске,
 Кој' не гледа јаде удовичке
 И не чује врисак, црвописак.
 Он прескочи змаја спаваћива.
 И подиже благо закопано —

А благо му изгори на руци.
 Њему рука останула црна,
 Црна рука и образи црни
 И његови и сваког му друга
 Који купи на гомиле благо
 А не види гладне и не вољне,
 Не жалује јаде удовичке
 И не чује врисак, црвописак.

Муње и громови.

Ведро било пак се натуштило.
 Сукобе се два мрка облака
 Оружана муњам' и громов'ма,
 Један другог на мегдан зазива,
 Којће први да другога смрви.
 Плахе су се укрстиле муње,
 Ка-но мачи у рукама' јуначким,
 А громови, небески топови,
 Ударају као бјес на бјеса, —
 Земља дрхће, камен се потреса.
 Грјешни бл'једе, — у земљицу гледе;
 Правда ћути а неправда стр'јепи.
 Боже драги, твоја воља ради —
 Без ње нема ни љета ни цвјета,
 Без ње мрава не заболи глава!
 — Облаци се љуто похрвали,
 Побацали муње и громове,
 Муње пале на високе стјене
 А громови у зелен планине;
 Виле бјеле томе се веселе:
 Оне купе муње и громове

Паk их слажу у давор потаје, —
 Те потаје нико не дознаје.
 Још пјевају својски, загрлински,
 Припјевају вилски, равнјолски:
 „Доћ' ће бра српскијех соколо,
 Требаће им муња и громава!“

Зврц и одзврц.

Увјек зора око мога двора, —
 Плаве очи Зорковић Стевана,
 Славуљ птица његово пјевање,
 Тамбурица ситна пратилица
 Ја је чујем у сну и на јави;
 И у ноћи зора ми се плави.
 Ал су кóне на пакост докóне,
 Ругају се мојему чекању.
 А ја њима одзврцкујем свима:
 Гдје је зора, ту сванути мора.

Утјеха на самрти.

Дјепо пјева славујак на грани;
 У гори је, нико му не брани.
 Ал умукли у селу гуслари;
 Јер по селу бјесне јаничари,
 Руше, пале, отејцају главе,
 Дјецу дижу на сабље кржаве.
 Три гуслара на колац набита,
 — А паша их за четвртог пита.
 Један шутти, већ је издахнуо;

Други шапће, паша га не чуо;
 Трећи збори: „Дмитар је у гори,
 У гори су слободнини двори!
 Ондје цјева у гору, у грање
 Наше муке, наше издисање.
 Ми пред тобом мријемо патници
 — Око њега купе с' осветници
 Што не жале своје русе главе,
 Иак ни твоје пожалити неће.“

Зашто је тужна лепа Анђуша ?

Зашто је тужна лепа Анђуша ? —
 Ти ћеш га знати, сејо Анђина.
 — „Не питај мене, млади јуначе.
 Духнуо ветар с твоје ливаде.
 Одно јој с грла зрно бисера,
 Зрно је пало теби у недра
 А ти га не знаш, ти га не видиш.
 Кад поћеш ноћас санак боравит'
 Потражи, потражи зрно бисера,
 Наћеш га тамо негде крај срца
 Упитај оно зрно бисера
 Зашто је тужна лепа Анђина.“

Жељо моја већ си изжељена...

Жељо моја, већ си изжељена ;
 Башто моја већ си потргана ;
 Жељела сам да с' окити Ранко
 Рузмарином, мојим рукосадом.

Јутрос Ранко преминуо мајци,
 Пак му мајка дотрчала сама :
 „Дај, дјевојко, твога рукосада
 Да окитим мртва сина свога
 Кад га њиме не окитих жива ;
 Том се жељом разбољео мајци,
 С том је жељом испустио душу.“

Двије судбине.

Пала звјезда са неба ведрога,
 Није пала већ је нискочила
 Да прислуша шта збори дјевојка
 На мраморку, на својем одморку.
 Она збори са камена хладна :
 „Мили боже и света Недјело,
 Чија ли сам сирота дјевојка,
 Чија ли сам без оца, без мајке,
 Без икога свога рођенога,
 Чија ли сам кад Шћепова нисам !“
 Звјезда чула пак јој дошапнула :
 „Ти не жали Шћепа невјернога
 Јер је њему суђено од бјеса
 Да имадне сина издајника ;
 А теби је суђено с небеса
 Да загрлиш бољега од Шћепа,
 Пак да родиш раји осветника,
 Да га родиш и да га задојиш,
 Кад задојиш да се упокојиш,
 Пак да гледаш његова јунаштва
 Са висина из божјега крила.

Како се врачари плаћа.

Благо мени, гатала ми ба́ка,
 Пригатнула на коњу јунака,
 „Искаће ме кад се с пута врати“, —
 А сад ба́ки ваља да се плати.
 Чекај, бако, и бог чека душу,
 Чекај док се јунак с пута врати.
 Ако буде смиље за ковиље
 Грлиће се смиље и ковиље, —
 А парип ће свој осанмак клети.
 Халал теби парип скиталица
 И на њему седло од шимшира,
 Свилен колан, сребрне узенге,
 Пак и фузде, ма од злата биле,
 Ја не желим војна путовољна
 Већ уз-а ме, са л'јеве ми стране.

Ноћ за крађу.

Мрак на небу, мрак на земљи.
 Густим мраком вјетар бури,
 Стеро псине у кочине
 А чуваре у ахаре, —
 Црна ноћи, за крађу си!
 Мајко моја идем красти!
 Украшћу га златну бурму —
 Ил украсти, ил отети
 С десне руке л'јепој Мари.
 Рука мени обећана,
 Туђом бурмом бурмована.

— Што ће мени бурма златна?
 Потражићу шарку гују,
 Натакнућу на њу бурму,
 Шалићу се с гујом шаром,
 Зиваћу је својом Маром.

Голубица разумије јаде дје-
 војкине.

Два голуба сву ноћ гугутала
 На прозору болане дјевојке.
 Голуб пита голубицу бјелу:
 Знаш како је болаој дјевојци?
 „Знам како је болаој дјевојци.
 Да насрне јастреб из облака,
 Да ми отме тебе мог голуба.
 И ја тужна голубица мала
 Те бих исте боле боловала.“

Рањена срна.

Ко то рани срну милокрвну?
 Ранило је момче пустиловче
 Које не зна како ране тиште.
 Је ли пала срна милокрвна
 Да издане, па да јој одлане?
 Није пала већ се затрчала,
 Стигла, легла на меко криоце
 Томанији, милокрвној моми.
 Пита срну Томанија млада:
 „Ко то пуче пак те не утуче,

Те се мучиш на овом свијету?“
 Насмија се срна милокрвна:
 А што питаш, Томанијо тужна?
 Знаш ти добро момче пустоловче
 Које не зна како ране тиште;
 А ја знадем сузе твоје грке, —
 Наше сузе с извора једнога.
 Па за то сам *теби* дотрчала,
 Да изданем на кривоцу твоме,
 — Ти издани на срданцу моме!“

Искушенијкови јади.

Висока је Јесеновац планина,
 Са ње висе од аршина сланина,
 О сланини повелика чутура,
 У чутури малвасија румења.
 Туд се шеће игуман Василија
 А за њиме искушеник Илија.
 Искушеник сам у себи јадује
 Што су пошти, кад се дуго гладује!
 Још се већма гладан жедан жалости
 Што игуман, боже прости, не пошти.

Берба бисера.

Бисер беру момче и дјевојче.
 Гледало их сунче и мјесече,
 Сунче гледа од јутра до мрака
 А мјесече од мрака до зрака.
 Чудила се звјездица Даница

Што бисера млади не набрали.
 Проговара руменче дјевојче :
 „Ја набрала пун кошар бисера“.
 Договара момче досетљивче :
 „А ја бисер у језеро врно.
 Бисер ти је чудновато благо.
 Слађе га је брати нег набрати,
 Нег набрати па се растајати.“
 — Кад то чула звјездица Даница
 Зачијала пак се насмијала.

Девојка на грмљавини.

Сева л, сева, грми л, грми љуто,
 Сва се земља из темеља тресе.
 Мили боже, има л живе душе
 У тој страсти која се не жасти!
 Не жасти се из села девојка
 Већ излази сѣву на мезеву :
 „Удри, муњо, правдом ил неправдом,
 Или мене, што му бијах дика,
 Или њега, мога неверника!
 Или њега, да за њиме тужим,
 Или мене, да га богу тужим!“

Удри ветре...

Удри, ветре, ма са које стране,
 Да се лане путовања мане,
 Да се врне, да се к нама сврне!
 Мој ће брата отворити врата,

Мој ће тата набројит' дуката,
 Моја мати зетом ће га звати,
 Моја ће се сеја радовати;
 А ја, стидна, рећи ћу да нећу, —
 „Другог нећу, за тебе умрећу.“

Ој радости, где си до сад била....

Ој радости, гдје си до сад била
 Док Ивана запознала нисам?
 Јеси л само њега веселила,
 Само њега и његову мајку,
 И стазицу којом је ходио,
 И водицу коју је бродио,
 Иконицу којој се молио,
 Дубравицу којом је ловио,
 Меку траву на коју је стао,
 Росан цветак који је узбрао, —
 Узабрао, па га мени дао.

Бисенија.

Бисенија по башти ходила,
 Пелен брала, цв'јеће не гледала,
 Од пелена вијенац савила.
 Обвила га око чела свога.
 Гледала је бака из прикрајка
 Шак јој вели: „Бисенијо драга.
 Данаске је видовита среда
 Ти се поини на врх Јеланика,
 Ту ћеш наћи камена бунара,

Наднеси се главом над бунаром
 Пак ћеш видјет' свога суђеника.“
 — Бисенија себи одговара :
 „Нећу ни на врх Јелашику,
 Нит' ћу тражит' камена бунара, —
 Не би жеља добра донијела :
 Јер да видим ма кога другога
 Пукло би ми срце у њедрима ;
 А да видим Павла из Посавља.
 Дрâго славно, не виђено давно,
 У воду бих скочила за њиме, —
 Хладна би ме вода загрлила,
 А он за то не би ни зазнао.
 Волим чекат' у сну и на јави ;
 Чекаћу га с пеленом на глави,
 Са пеленом на челу леденом.“

Двије липе, момак и дјевојка.

Дв'је се липе гранам' загрмиле,
 Начиниле око себе хлада
 Гдје се срде момак и дјевојка
 Мома вели : не волим те, драги.
 „Ни ја тебе, драга и предрага.“
 Мома вели : нећу те пољубит'
 „Ни ја тебе, ни два ни три пута.“
 Липе мисле збиља им је била
 Пак им веле : „Немојте се љутит' ;
 Грлите се, и ми се грлимо !
 Од грлења нема јадовања,
 Веће с грања љепша мирисања.“

Да са кога, већ са рођенога

Бор до бора: гора Мрачевина.
 Поврх горе сунцу Застајните.
 Дању сунцу а ноћу месецу, —
 Хтѣва им се кроз гору да вире
 Ал им не дâ боровина стара,
 Тѹсте гране горску тајну бране.
 У гори је извор вода хладна
 Куд дол'јећу два голуба б'јела.
 Један с десна а други с лијева.
 Једно голуб друго голубица ;
 Голуб стиже од Ивова двора,
 Голубица од Јелкина двора.
 Пљуби се голуб с голубицом
 Као што би Иво са Јелицом.
 Голуб гуче јаде Иванове,
 Голубица јаде Јеличине :
 Како вену једну за другиме ;
 Да са кога већ са рођенога,
 Са дв'је мајке, дв'је старе душманке.

Мудра Банаћанка.

Све су врајле изгубиле главе,
 Без памети за млади кадети,
 Неке жмире и на официре
 Што се данас по Банату шире : —
 Данас овде, а сутра код Тоде.
 Моја глава мудра пак се чува
 Да јој ветар памет не одува

Док не дође жито у амбаре
 А рузмарин окити ратаре;
 Свак ће тражит' своје обећање,
 А мој Иса своје радовање.
 Памтим, Исо, што си трипут пис'о:
 „Од ратара тврђе вере нема.“
 А ја теби по три пут отписа:
 „Вера веру и тражи и нађе.“

Б а ч к а.

(Ирошка)

Од прилике имам четир дике
 — А и пета наоколо шета. —
 Три ми дике сладе тежатнике
 А четврта недеље и свеце,
 А ја њима купујем перече;
 Сваког свеца неколко переча.
 Оне једу, пак се насмеједу
 Како петој зазубице расту.

Јелице, жељице...

Убиће ме терет сињи, Јелице, —
 Јелице жељице!
 Убиће ме црне ноћи, Јелице, —
 Јелице, жељице!
 Пак ћу пасти пред твој прозор, Јелице —
 Јелице, жељице!
 Да ме сјутра, кад ураниш, Јелице, —
 Јелице, жељице!

И ожални и оплачен, Јелице, —
 Јелице, жељице!
 Кад ме жива не пожали, Јелице —
 Јелице, жељице!

Распуњнута јела.

Ој Дамјане, једини у мајке,
 Зар не памтиш ону виту јелу
 Под којом се лани загрлисмо,
 Завјерисмо, пак се растадосмо
 Зима прође, опет љето дође; —
 Хајдмо јели, гдје-но смо се клели:
 Моја пола каква је и била.
 Зелени се, — не зеленила се!
 Твоја пола каква није била,
 Суво грање — твоје обећање.

Војла дјевојла.

Коло водила — Зелен борићу —
 Војла дјевојла — Бритки ножићу —
 Колу зборила: — Хоћу, моћи ћу —
 ..Прјехи ћу гору, — Зелен борићу —
 Наћи ћу вука, — Бритки ножићу —
 Грв ћу му пролит; — Хоћу моћи ћу —
 Вучијом крвљу — Зелен борићу —
 Умићу лице, — Бритки ножићу —
 Опраћу руке, — Хоћу, моћи ћу —
 Грли ћу драгог, — Зелен борићу —

Неверног драгог. — Бритки ножићу —
 Пак ћу му пјеват': — Хоћу, моћи ћу —
 Био си вјера, — Зелен борићу —
 Изневерно, — Бритки ножићу —
 Вјера те стигла. — Хоћу, моћи ћу —
 Он ће се кајат', — Зелен борићу —
 А ја се нећу. — Бритки ножићу —
 Опрости, мајко! — Хоћу, моћи ћу —

Селен се велѐни, велен селѐни.

У Загор-бана Рóса дјевојка.

Селен се велѐни,

Велен селѐни.

Видјела момка; авај каквога!

Селен се велени,

Велен селени.

У Дивор-граду Гојко болује;

Селен се велени,

Велен селени

Рàне му горке с Рóсе дјевојке.

Селен се велени,

Велен селени.

У Гојка знамо птицу голуба

Селен се велени,

Велен селени.

У Рóсе птицу бјел' голубицу.

Селен се велени,

Велен селени.

Двје су се птице јутрос састале;

Селен се велени,

Велен селени.

Тако се, богда, Гојко нашао
     Селен се велени,
     Велен селени.
 Са Гојку радом младом Росандом!
     Селен се велени,
     Велен селени.

У глувој ноћи, око поноћи.

„Ко ми то куне сина Ивана
 У глувој ноћи, око поноћи?“
 — „Ја ти га кунем, мајко Ивина,
 У глувој ноћи, око поноћи.“
 — „А што га кунеш, јадна незнанко?“
 У глувој ноћи, око поноћи.
 — „Кунем га што ме младу превари.“
 У глувој ноћи, око поноћи.
 — „И ја ћу њега за то проклети.“
 У глувој ноћи, око поноћи.
 — „Не куни сина, мајко Ивина.“
 У глувој ноћи, око поноћи.
 „Доста му клетва јадне Бјелане“
 У глувој ноћи, око поноћи.
 „Већ ходи амо, кришом на само;
 У глувој ноћи, око поноћи.
 „Да видиш луче, своје унуче“
 У глувој ноћи, око поноћи.

И право му је!

Једно јутро ја пораних рибу ловити.
 Заборавих, ка у мртве, мрежу понети;

Кад ме рибе опазише да сам празнорук
Све ме рибе исмејале. — И право ми је!

Друго јутро ја пораних тице ловити,
Заборавих, ка у мртве, пушку понети!
Кад ме тице опазише да сам празнорук,
Све ме тице исмејаше. — И право ми је!

Треће јутро ја пораних мому просити,
Заборавих, ка у мртве, цекин понети
А кад моме опазише да сам празнорук,
Све ме гротом исмејаше. — И право ми је!

Голубица дјевојци.

Узвила се висока топола*)
Да се Емка, материно благо,
Да се млада у њен вис углѣда.
Емка брзо за тополом расте;
Десет љета, пет добрих педаља.
Још би више млада, неразумна,
Ал то паде тица голубица
На охолу високу тополу,
Отуд Емки проговара гуком:
„Пусти, Емка, охолу тополу,
Нека расте небу под облаке,
Њој је боље горе него доле,
Теби овдје боље него ондје,
Пак ти остај та си колика си,
Да те може загрлити драги!“

*) висока топола — јаблан.

Затекла се, зарекла се.

Затекла се зарекла се

Једина у мајке,

Чедо моје, лане моје,

Једина у мајке.

Да се неће удавати

Никад ни до вјека.

Чедо моје, лане моје,

Никад ни до вјека.

Ђурђев данак, Митров данак,

Пуна јесен дође ;

Чедо моје, лане моје,

Пуна јесен дође.

Њу ми просе три јунака, —

Јединица неће :

Чедо моје, лане моје,

Јединица неће.

Већ потеже, па побјеже —

Четвртом јунаку.

Чедо моје, лане моје,

Четвртом јунаку.

Сунце седа.

Сунце седа, на западу

Небо с' ђувези

Дилбер-Ано, још је рано,

Спават' не лези !

Нек ти спава стара мајка, —

Треба одмора ;

Нек ти спава и бабајко, —
     Стар је делија.
 Ми ћемо се богу молит'
     Да им пробуде.
 До зорице, до данице
     Да с' не пробуде.
 Ново ће се сунце родит' ; —
     Ходи не лези!
 А небо ће на истоку
     Да се ђувези.

Чекање стидљиве девојке.

Прошло подне, — нека га нек прође;
 Иде вече, — нека га нек дође,
 У вече се чобан кући креће;
 Туђим шором иде убрзано,
 Мојим шором иде полагаано,
 Овце броји под прозори моји.
 А ја вирим иза бела крина,
 Из крина, иза рузмарина,
 Једва чекам да се даље крене,
 Да с' окрене па да се осмене.

Из Дрине.

Питају се птице подринице:
 Чије местве леже покрај Дрине?
 Чији в'јенац брзом плови Дрином?
 Што га вали нису прогутали? —
 Прозборише рибе ђуталице:

„То су местве Гојкове невесте
 Што ју мајка даде за недрага;
 И в'јенац је са њезине главе,
 Мрзак њојзи, па мрзак и Дрини; —
 Л'јепа Пава сад у води спава.
 Милице јој у води лежање
 Нег у свили на недрагој руци.
 Ваша Пава ка' анђелац спава, —
 Била ваша, од јутрос је наша; —
 Ми је амо недрагом не дамо;
 Љубимо јој косе расплетене,
 Боље смо јој од немајке њене.“

Мудра дјевојка.

Четир делије, —
 Једна дјевојка;
 Турци делије, —
 Везан' дјевојка;
 Пјане делије, —
 Мудра дјевојка
 Сваки се хтједе
 С њоме грлити,
 Сваки јој хтједе
 Лице љубити,
 Сваком се прохте
 Сина имати:
 Са златне гране
 Златну јабуку. —
 Пјане делије, —
 Мудра дјевојка.
 Она им вели

Да је одр'јеше :
 „Везане руке
 Никог не грле.“
 Одрјешеше јој
 С руку тенефе;
 Она им точи
 Вино, ракију.
 Она им здрави
 Лјепе здранице,
 Она им пјева
 Севди пјесмице,
 Пак опет точи
 Вино, ракију
 Кад виде Мйла
 Да их напила
 Пита их : „ком' сам
 Понајмилија ?
 Тај нека скочи
 Да ме загрли.“
 Свако се Туре
 Дизат' потеже, —
 А мудра мома
 Гором побјеже.

Милостив Циганин.

Купале се четир буле б'јеле
 Једна л'јена, друга од ње љевша,
 Ваља, трећа најљевша је била;
 А четврта све три надљевшала, —
 Купале се у по ведра дана
 На лиману, гдје видока нема.

Прикраде се Циганине Црни
 Пак им бјело покуни одјело :
 Рухо кўпи, у буле погледа.
 Купио га по дебела сата
 Пак се скрио иза буса цбуна
 Да с' одмара после добра ћара.
 Цига био срца милостивна,
 Тер пашмаге булам' оставио,
 Кад се лате буле окупате
 Кад се лате да се дома врате
 Да не газе босе кроз окосе.

Алај сам се слатко насмијао.

Алај сам се слатко насмијао
 Кад сам синоћ запео па пао
 У ливади испод вите јеле,
 Запео сам за ћилимац ткани,
 Поплашио све птице на грани.
 Ја ти падох, а ћилимац скочи,
 Измета се була удовица,
 Була десно а севделић л'јево,
 А ја гледам и десно и л'јево.
 Познао сам млада севделића,
 Севделића баш мога сестрића ;
 Пак се латим да булу ухватим.
 Рекох : „Јао ! нисам вечерао.“
 А була ме на вечеру звала,
 Кувала ми цицвару на масти
 Моли ме : „Немој ником касти.“
 Нећу, було ! И кад би се чуло
 Село мало не би вјеровало.

Сељаци варошанима.

Варошани на танкој сте грани!
 Вјетар пуха, грана се њињуха,
 Вјетар бије а грана се вије, —
 Све се вије да се не пребије.
 Куку вама да нема сељана;
 Куку леле да нема орача,
 И копача, и врједна сејача!
 Да не има сељакова труда
 Снашло би вас три стотине чуда;
 Не би сјали, већ би гладовали, —
 И суву би грану преглодали.

Кроз бурму.

Гледала је прошена дјевојка
 А кроз бурму на свом оку црну:
 Гледала је шире и дужине,
 Гледала је брда и долине,
 Дробне звјезде стадо мјесечево,
 Сјај мјесеца, њихова пастира,
 Небо ведро као да је сребро.
 Дочекала зору гледајући,
 Све кроз бурму на свом оку црну —
 У сред бурме роди се и сунце.
 Чудила се прошена дјевојка
 „Већа бурма од цијела свјета!“

Имена оних предбројника
који су се изјаснили да ће примати све
даље свеске „Снохватица“ догод
буду излазиле.

Г. г. Васа Крстић-Љубисав Београд. —
Атанасије Шола, Мостар. — Алекса Шантић,
Мостар. — Светоз. Торовић, Мостар. — Ко-
сара Цветковић учит. Више Жен. Школ Бео-
град. — Даница Белесијина Срп. Падеј —
Коста Р. Кремановић Studirs philos. Градац.
— Стев. С. Жакула Stud. philos. Градац. —
Данило Преспљанин парох Геденик. — Јов.
Чачуга учитељ, Геденик. — Анка Томинац
учитељица Вел. Писаница. — Миле Херак
парох, Вел. Писаница. — Пел. Ц. Ружић
трг. Вел. Писаница. — Данило М. Илић бе-
лежник Вел. Писаница. — Влада Стратими-
ровић сенатор, Н. Сад. — Миливој Толмачев
учитељ, Мокрин. — Паја Атанацковић, Пло-
јешће. — Шандор Павловић бележн. Куавел.
— Даринка Девин учитељица, Осек. — Че-
творица из Турије преко Јов. Медурића учи-
теља. — Емил Бабин председн. судб. стола (?).
Алексе. Боцарић сликар, Млетке. — Јов. Фо-
ровић, Варјаш. — Једанаестори из П. Сада
преко гђе Милице Томићке. — Петорица из

Руме преко Душана Поповића учитеља. — Сава Косанић свештен. Плашки. — Милош Љубибратић бележник, Плашки. — Др. Алекса Николајевић, Нова Градишка. — Јов. Јовановић, Кобаш. — Јос. Бастајић, Свињица. — Четворица из Двора преко Јов. Меплашића жуп. практиканта. — Пера Попадић, Н. Сад — Платон Ј. Подградски учитељ, Деска. — Свега 53.

Још и сада није касно да ми се јаве они који желе примати све даље свеске „Снохватица“.

Ово ми је потребно за то да се даљим свескама лакше нађе издавач, јер ја немам времена да се тим послом занимам. — Свеске би, по мени, могле излазити I—3 на годину, а биле би 4—5—6 табака јаке. — Цена би им била од табака 25 пара дин., или 25 филира. — До броја сталних предбројника стоји, хоће ли „Снохватице“ даље излазити или ће им са почетком уједно бити у крај (ма да је и III. и IV. свеска већ за штампу спремна.)

ЗМАЈОВА

СНОХВАТИМЕ

ЗМАЈОВИНЕ

СВЕСКА III.

СРЕМ. КАРЛОВЦИ

СРПСКА МАНАСТИРСКА ПТАМНАРИЈА

1900. — 365.

У СПОМЕН
СВОЈЕГ САСТАНКА И ПУТОВАЊА
ПО СРБИЈИ

ОД 27. ЈУНИЈА ДО 13. ЈУЛИЈА 1900. ГОДИНЕ

А У ПОЧАСТ СВОЈЕ

ЧИКА ЈОВИ-ЗМАЈУ

СРПСКИ МАТУРАНТИ.

Сузе светог Саве.

Пало иће, ал не пало само,
 С њим падоше сузе са небеса,
 Нико не зна сузе чије ли су,
 Само знаде проигуман Павле:
 »То су сузе светитеља Саве.
 А што плаче за невољу му је:
 Неће Боже да га пусти доле,
 Да прошири цркви црквовање,
 Да зачини попу поповање,
 Да олакша школи школовање.
 Још му вели Боже Саваоче:
 »Саво сине, не хај за Србине,
 Њин си био, њих си просветлио,
 Ако су ти запамтили речи,
 Њина срећа, ничија несрећа,
 Ако су се њима оглушили,
 Јадни били, сваком робовали,
 Међ собом се трли и поклати,
 Сами себи гроба ископали!«

Гујина прича.

По камену маховина жута,
 Под каменом присојкиња гуја,
 Поред гује до седам гујића,
 А мајка се око њих савија,
 Њима мајка чудну причу прича:
 »Знавала сам високу Лесанду,
 Младу љубу Жарка капетана;
 Да је Леса Божја душа била,
 Седморо би дјеце изродила,
 Ал је Леса вражја душа била,
 Растук пила, дјеце не родила.«
 А гујићи слушали су причу,
 Слушали су, вјеровали нису, —
 Ко би такe вјеровао бајке,
 Гдје би такe могло бити мајке!

Клањалица слепачка.

Појави се Господ Бог
 Светлим лицем сина свог,
 Појави се на земљи,
 Пратише га анђели;
 Анђели се не видли
 Од Христове светлости.
 А кад Христос пропати,
 На небо се поврати,
 На небу га питали:
 А где су ти анђели?
 Исус Христос говори:
 »Остали су на земљи,
 С богатима другују,
 Да им душу чувају,
 Кад опазе невољу,
 Да невољном помогну,
 Да ришћански пожале
 Кљасте, слепе, глађане,
 Да се после не кају,
 Кад се с душом растају.⁴
 — Уделите, ришћани,
 Уделите и мени;
 II ја јаде јадујем,

Слепујем и гладујем,
Немам свога видела,
Ал вам *видим* анђела
Поврх десна рамена.

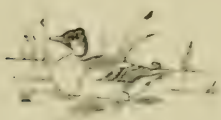
Одмор хајдука Новака.

Двóре двóри бела вила
— Нису дворови,
Већ колиба од шимшира
У Романији;
Њу не гради вила себи,
Нити другом ком,
Већ хајдуку, већ Новаку,
Миљенику свом:
Кад проклету турску чету
Мачем обори,
Ту да легне, да почине,
Да се одмори.
Тад га вила са висина
Овде потражи,
Шимшир љуља, сан му чува,
Да га оснажи.

Образ јачи од срца.

Кроз гору — црна ноћи — сватови пролазе,
 Невјесту, бисер грану, воде у незнан свјет.
 Шта вели — црна ноћи — дјевере невјести:
 »Ја сам ти дјевер, дико; хеј, да сам војно твој!«
 Шта вели — црна ноћи — невјеста дјеверу?
 Ка да је гуја шину, дојезди војну свом.
 Шта ће му — црна ноћи — у јаду казати?
 Са руке бурму скида, баца му пред ноге:
 Угаси — црна ноћи — пјесме веселе,
 Ја ћу се мајци вратит', сама кроз горицу;
 Ти имаш — црна ноћи — брата јарамаза,
 Ти ни сам ниси бољи, — не идем дому твом.

Сестре на добро слуте.

Qвце нам се разјагњиле —
 Разбиће се пост.
 На прагу пето поје —
 Доћиће нам гост.
 Све нам десно уво зуји, —
 Гост ће донет' глас;
 Добрим гласом из даљине
 Обрајдаће нас:
 Да је видо нашег брата
 Жива и здрава,
 И да му се обећала
 Мома гиздава;
 И да ће нам скоро доћи,
 Да обаја дом
 Са невестом, својом срећом,
 Нашом снахицом.
 — Немој, госте, пре отићи,
 Док не стигне брат,
 Да поиграш у сватови,
 Најмилији сват.

Порука и отпорука.

По махали телалин телали:
 »Гдје је она поносите мома,
 Која носи калпак и челенку,
 Сабљу паше, турска хата јаше, —
 Нека дође пашину конаку,
 Да му пече каву кајмаклију,
 Да му служи вино и ракију!«
 — Одазва се поносите мома
 Из неблиза, са горина виса:
 »Ево мене у *моје* конаку,
 У конаку, у гори зеленој,
 Са дружином какве паша нема; —
 Нек ми паша дође до конака,
 Да ми хата поји и тимари,
 Да ми носи хлађану водицу,
 Да ми пере сабљу шареницу, —
 Хат је *турски*, нек га *Туре* служи,
 И сабља је с *Турчина* скинута,
 На њој шара из *турских* дамара.«

Краљевић Марко и троглав Арапин.

Ко о чему, жедан о напојци
 Ко о чему. млађан о дјевојци,
 Руветлија о своме занату,
 Кавгаџија увјек о инату,
 Баба Јека о младоме петку. 5
 Дервиш дека о ђабину светку, —
 А ја, слјепец, шта ћу о чему ћу?
 Ја не могу о сунашцу јарку, —
 Чујте опет о Краљевић' Марку!
 Отиште се у незнакуд Марко 10
 На Шарину коњу разумноме,
 Тек да прође па да кући дође.
 Ако нађе шенлук и весеље,
 Добре брата и кићене свате,
 Да посједи, с њима пробесједи, 15
 У пехаре да спушта динаре
 Златна кова, Божја благослова;
 Ако нађе гладне и голотне,
 Да им пружа што је којем требе:
 Голом рува а гладноме крува; 20
 Ако нађе порушене цркве,
 Да истресе из егбета благо,
 Да олакша себи и свом Шарцу —
 Својој души а Шариној снази;
 Ако нађе цвиље и насиље, 25

Цвиље танко. а насиље јако,
 Да извуче мача из корица,
 Па што Бог да̄ и срећа јуначка.
 Не зна Марко куд ће и на што ће,
 Сви му пути прави и поћудни, 30
 Шарац ходи куда њему годи,
 Марко неће да га с воље скреће.
 Мудар Шаре прелази ћенаре,
 Брдом ситно а долином хитно,
 Гором криво а пољаном живо, 35
 Да што прије стаса у Подбиље.
 Сусрете их Подбиљка дјевојка
 А раскоса, па и распојаса,
 Сузе рони са пута се клони. 40
 Нису миле сузе дјевојачке
 Ни Шарину баш кано ни Марку,
 Шарац стаде а Марко је пита:
 »Који јади, љепото дјевојко,
 Има ли им лјека и помоћи?
 Ја сам тушта убрисао суза, 45
 Шат обришем и са твога лица.«
 Проговара кроз сузе дјевојка:
 »Моји јади немају помоћи;
 Далеко је Краљевићу Марко,
 За којег се и пјева и прича 50
 Свадбарине да укидат' знаде.«
 Насмија се Вукашиновићу,
 Пак се каза: »Ја сам главом Марко;
 Још ми рука није малаксала,
 Још ми ђорда није зарђала, 55
 Још ми срце бије кâ и прије,

Кад сам јадне невјесте спасавао
 Од Арапа и арапска бјеса.«
 Кад то чула Подбиљка дјевојка
 Љуби њему стопе и кољена, 60
 Па и гриву Шарцу од мегдана,
 Говори му гласом одгријаним:
 »Ево има данас десет дана
 Како дође грдан грдовићу,
 Грдан Арап су три црне главе, 65
 Њега двори педесет Арапа,
 Свилен су му шатор разапели
 На Тиморцу, на високом брјегу;
 А какве су на Арапу главе,
 Једном ије, другом главом пије, 70
 Трећом иште невјестице младе.
 Три су данас невјестице младе,
 Једно моја другарица Станка,
 Друго моја другарица Мира,
 И ја Јана, жалосна ми нана! 75
 Станка има заручника Јанка,
 Мира има свога Десимира,
 А ја, Јана, свога Радована;
 Сва тројица пасали су ђорде,
 Да с Арапом мегдан подијеле, 80
 Чим се који Арапу приближи
 Арап духне, јунака одухне,
 Па сад виче: дуже чекат' неће.
 Ето муке, Краљевићу Марко,
 Данас нам се састат' са срамотом, 85
 Или нам се растат' са животом, —
 Боље нам се растат' са животом,

Нег живјети до вјек под срамотом.«
 Насмија се Краљевићу Марко :
 »Иди, Јано, иди полагаано, 90
 Пошљи ваша до три заручника,
 Нек приљегну под Тиморцем брјегом,
 Ако мени буде до невоље
 Да се мени у невољи нађу.«
 Па с' упути где је Арап љути. 95
 Сусрело га педесет Арапа,
 Црне слуге дива троглавника,
 Њима Марко тијо проговара :
 »Пуштај-де ме, Арапијо млада,
 Носим скупе Арапу откупе, 100
 Кад се вратим и вам' ћу да платим.«
 Па с упути горе по Тиморцу ;
 Кад је био на пола Тиморца
 Духну Арап једном својом главом,
 Марко мисли оштар вјетар душе ; 105
 Кад је био брјегу на подвршју
 Духну Арап другом својом главом,
 Па одува калпак с Краљевића,
 Њим обрани три Арапа млада.
 Кад је био брјегу на врхунцу 110
 Духну Арап трећом својом главом,
 А кад духну трећом својом главом
 Замагли се, јали се запраши,
 Магла сива Тиморац покрива
 — Нико не зна шта на брјегу бива. 115
 Мало било, за дуго не било
 Док завика са висина Марко :
 »Амо горе, Јанин Радоване,

Амо, Јанко, амо Десимире,
 Ја пресјекох по полу Арапа, 120
 Преко паса, ал још има гласа,
 Псује, пљује, прети да се свети,
 Очи бéчи, а шкргуће зуби,
 Пак ви ход'те, сјеците му главе,
 Да свак своју невјесту заслужи!« 125
 Како рече Краљевићу Марко,
 Како рече тако се и стече;
 Док падоше Арапове главе
 Побјегоше педесет Арапа —
 Далеко им лјепа кућа била! 130
 — Мили Боже, да веља весеља!
 Привјенчаше три невјесте младе
 Сваку своме милом заручнику:
 Станку Јанку, Миру Десимиру,
 Лјепу Јану, њеном Радовану, 135
 А Марко је њима кумовао —
 Није шала Марка звати кумом!
 — — А шта оста на Тиморцу брјегу?
 Ту су пали орли лјешинари,
 Дуго ли су туна благовали, 140
 Благовали и кости разнјели;
 Салт осташе три лубање празне,
 Остадоше на Тиморцу брјегу —
 У њима се и сад гује лјегу.

Побеђен понос.

Два су се села преко гледала :
 Село Данково, село Ранково ;
 У Данковом су мѹме поносне,
 У Ранковоме још поносније.
 Диже се Ранко селу Данкову
 Да гледа коју мѹму поносну ;
 Диже се Данко селу Ранкову
 Да гледа мѹму најпоноснију.
 Кад стиже Ранко селу Данкову :
 Ни једна мѹма није поносна ;
 Кад стиже Данко селу Ранкову :
 Свакој-зи мѹми срце заигра,
 А понајаче најпоноснијој.

Женидба Латковић Ристоја.

»Пјевај, старче!« — Пјеваћу, млађаче;
 Сви сте млади, пак сте пјесми ради,
 А мене би душа изнедала,
 Да не имам овијех гусала.
 Е па чујте, што је његда било!   5
 — Кад се жени Латковић Ристоје
 Из Велена, десно од Ловћена,
 Надалеко потражи дјевојку,
 Преко седам цвјетали градова,
 Преко осам вукали брјегова,   10
 Преко девет бродали потока,
 У онога пабана Авира,
 Милу шћерцу, по имену Гојну, —
 Красна цура, таман за јунака.
 Ристо проси, Авир се поноси,   15
 Ристо проси, Гојна с' не поноси.
 Омиљело хрватској дјевојци
 Оно око, оно црногорско,
 Оно чело, мило ал озбиљно;
 Па кад стаде да јој младој прича   20
 О свом крају, о свом завичају:
 »Нејма у нас ника̄ изобиља, —
 Хладне стјене, ал груди огњене;
 Сунце сија са небесја плава,
 А наш образ њему одсијава;   25

Бој се бије, крв се често лије
 За крст часни и слободу драгу« —
 Тад заигра срце у дјевојци,
 Хоће с њиме, — »води ме, води ме!«
 Авир даде благослова свога: 30
 »Иди, зете, поклањам ти дјете,
 Купи свате, чекаћемо на те!«
 — Прошло томе дана и мјесеца
 Док је Ристо стасâ дому своме,
 Прикупио до тридесет свата, 35
 Све јунака, својијех јатника,
 Док стигоше Авирову двору,
 Гдје их прима весело чекање.
 Положише вјенце на младенце,
 Привјенчаше врсно за ваљано, 40
 Пак сједоше за господску софру,
 Благовању, братском наздрављању:
 »Здраво, браћо, пријатељи драги,
 Пријатељи и нови и стари!«
 — Свау зора, растати се мора; 45
 Грлише се — а ја нећу дуљит', —
 Одош' свати, треба им се журит'.
 Проминуше с веселом дјевојком
 Оних седам цвјетали градова,
 Оних осам вукали брјегова, 50
 И шест првих бродали потока,
 Све на миру, пјесме пјевајући.
 А кад бише на потоку седмом
 Загласи им неко од некуда,
 Вели: »Ја сам бродарица вила; 55
 Три потока моја су мојина,

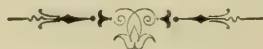

На њима је моја баждарина ;
 Први поток : ђердан са невјесте,
 Други поток : њена коса златна,
 Трећи поток : очи невјестине, — 60
 То је моје, — понда сваком своје.“
 Чује Ристо, и Гојна, и свати, —
 Ал се мора даље путовати.
 Кад су били на потоку осмом,
 Опет вила кличе из невида : 65
 »Баждарину, свати, аманати!
 Мени моје, — понда сваком своје!«
 Чује Ристо, и Гојна, и свати, —
 Ал се мора даље путовати.
 Кад су били потоку деветом, 70
 Опет кличе вила из невида :
 „Баждарину, свати, аманати!
 Мени моје, — понда сваком своје!«
 Чује Ристо, и Гојна и свати, —
 Ал се мора даље путовати. 75
 Они иду, и не обзиру се,
 Нико њима пута не препречи, —
 Зар се вила њима нашалила?
 Кад утону сунце у вечерје,
 Посједоше уморни сватови 80
 Одморишту, својем преноћишту;
 Тад погледа Латковић Ристоје
 Невјестицу, своју миљеницу,
 Погледа је, пак се трже на се :
 Нема њојзи на врату ђердана, 85
 Нема златне косе испод вјенца, —
 Авај јада, авај муке грдне,

- Испод веђа очију јој нема, —
 Све је сама баждарици дала,
 Да ју, милу, не растави с драгим. 90
- Проли сузе младожења Ристо,
 Он не жали бисерна ђердана
 (Док је врата, биће и ђердана),
 Он не жали њене косе златне
 (Порастеће за годину дана), 95
- Већ он жали Гојниних очију,
 Довјек слјепа, — то му срце цјепа.
 Кад свануло јутро жалостивно,
 Иза горе помоли се сунце,
 Сви га виде, не види га Гојна, 100
- Она мисли још је нојца црна;
 Прекрсти се слијепа дјевојка,
 Пак се моли Богу истинOME,
 Пита њега, као оца свога:
 Је ли добра мога војна мајка, 105
- Хоће ли примит' снахицу слијепу?
 — Отолен се кренуше сватови,
 Иду тужни, као да су сужни,
 Без пјесама, ка да иду с гробља;
 Тако стигли селу Веленову 110
- Пред бијеле Латковића дворе.
 Ту их срета веселница стара,
 Веселница, Ристојева мајка,
 Па говори гласно пјевајући:
 »Весели се, мој једини сине, 115
- Весели се, моја снахо лјепа,
 Снахо моја врла и ваљана,
 Веселте се свати одабрати,

Ка што мене веселу видите,
 Милостивна ј' баждарица вила, 120
 Ев' послала очи дјевојачке,
 Неће óке од такe дјевојке;
 Још послала три бисер-ђердана,
 Један бански, а два су вилинска;
 Само ј' косу себи задржала, 125
 Хоће златним да се паше пасом,
 Да се крâси Гојниним украсом.«

—
 Свима пјесма, ако је подесна, —
 Ако није, дајте подесније!

Ударало у тамбуру ђаче ...

Ударало у тамбуру ђаче,
 На тамбури четир жице танке:
 Једна жица славуљак на грани,
 Друга жица Белка у махали,
 Трећа гуја, њена мајка стара,
 А четврта јади из недара.
 Ударало у тамбуру ђаче,
 Целог лета, од мрака до света,
 Док му нису жице попуцале,
 Танке жице, тужне тамбурице.

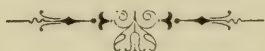
Како спава Чарапић Васа.

Поточани питају Рипљане:
 Како спава Чарапићу Васа?
 — Глув је, браћо, па глуво и спава,
 Он вам спава као мртва глава;
 Он не чује највеће олује;
 Муња сѐне, он се не покрене;
 Грми хуком, он не макне брком.
 Али, брате, не шали се главом,
 Украј тога дива спаваћива
 Да прошапнеш име Турчиново, —
 То му уво причује и глуво,
 Скочи с бесом, јурне самокресом:
 »Камо Туре?« — пита наша дика,
 Не спази л' га, тешко си тебика!

Пало сито . . .

Пало сито, пало на корито,
 Са корита чило отскочило,
 Пало на реп спаваћиву мачку;
 Мачак мисли смрт на њега хода, —
 А мишеви шапућу: дабогда!

Болно момче.

Главуљ тица мала
 Сву ноћ славуљала;
 Слушало је радо
 Болно момче младо.
 »Није мени жао
 Што нисам заспао,
 Ако сад не могу
 Спаваћу у гробу,
 Ту ћу млађан спати, —
 Барем нећу знати
 Кад се буде моја Лала
 За другог удала.“

Поп Лука и Пејзан Мемед ага.

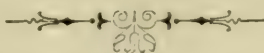
Бесно Туре Пејзан Мемед ага
 Тражи врага, ал и наћи ће га,
 Попа Луку на мегдан зазива.
 То не чуо Лазаревић Лука,
 Ал му чуо Лабуд у ахару;
 Скочи Лабуд, ка да се помами,
 Он дотрча господару своме,
 Преда њ стаде, на колена паде,
 Жељом гори, само што не збори.
 Лука скиде крчалинку стару,
 Која бије и кроз амајлије,
 Па на коња, на та крила своја.
 Сусрела се два брчна јунака
 На сред поља, пред очима свима.
 Страшан Пејзан, крвавих очију,
 Из очију пламенови бију;
 Гледају се и Пејзан и Лука —
 Чија ли ће мајка да закука!
 Ал прошапта неко од Србаља:
 »Наш се јунак канда плаши малко!«
 То причуо Лазаревић Лука,
 Осврну се, па га одговара:
 „Ако сам се мало поплашио,
 Ја се нисам Богу помолно,
 Изненада с Турчином се срео,

Изненада Лабуд ме донео.
 Ако сам се заплашио малко,
 Ал се Туре заплашило јако.«
 У то пуче пушка Пејзанова,
 Поред ува фијукнуло зрно
 Светлом брату, Србину јунаку, —
 Не погоди, само га ражљути.
 »Помоз', Боже!« повикао Лука,
 Па напери своју крџалинку,
 Њоме закла Пејзан Мемед агу,
 Што превару воли на мегдану, —
 Зрно згоди амајлију златну,
 Кроз њу јурну, живот му утрну,
 И Пејзана нестаде с мегдана.
 — Тако ј' било, тако ћемо причат'
 Сваки своме сину и унуку,
 А унуци гроб ће љубит' Луци.

Сви су, сви су —

Сви су, сви су, али мили нису,
 Свиснули би да ме не наљуте,
 Говоре ми: неверан ти Иво!
 Злобо дерна, и ја сам неверна,
 Неверујем никоме на свету —
 Само Иву, соколићу сиву.

Што је пала сива магла?

Што је пала сива магла?
 Послао је Бог,
 Да не видим китне свате
 Неверника мог.
 Не дижи се, сива магло,
 Закри згажен цвет,
 Мојих јада, мојих суза
 Да не види свет!

Рајино уздање.

Ударало морје о мраморје,
 А мраморје ни стење нит јечи;
 Морје јако, а мраморје тврдо,
 Пак се сила срди, и одсрди,
 Утиха се, па га мирно лиже.
 Тако ћеш се и ти расилити,
 Пусто море, рајини злотворе;
 Сустаће ти бјеси и потреси,
 Јер је раја стјена од камена,
 На камену крстово знамење,
 А на крсту сузе исплаконе,
 Обасјане са Божије стране;
 Сузе ће се крсту притопити,
 Притопити, пак се алемити, —
 Алем сија, — пјева Србадија.

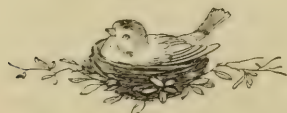

Под прозором заспале дјевојке.

Двје тамбуре ноћу таласале
 Под прозором заспале дјевојке :
 Миланова и Миладинова ;
 Тамбурице ка да су сестрице,
 Жице танке, ка од једне мајке,
 Терзијани, једноперичани, —
 Ал им пјесме нису подједнаке,
 Милан пјева : »Остан' моја драга!«
 А Миладин : »Постан' моја драга!«
 Не срди се Милан на Милада,
 Нека пјева што му се прохтјева.
 А дјевојка кроза сан отпјева :
 »Разазнајем жице с тамбурице,
 С Миланове и с Миладинове.
 Миладине, дичан мајчин сине,
 На јесен те оженила мајка
 Са дјевојком љевшом од менека ;
 Све вам сјало, што се ваше звало ! —
 А Милане, моје миловање,
 Мој драгане моје уздисање,
 Ајд' бајаги, ти се срди на ме,
 Кобајаги ја се срдим на те, —
 Руке шире, пак се са мном мири,
 Руке ширим, да се с тобом мирим.«

Коме које цвеће.

Сунце село, али невесело,
 Јер је мајка укопала Ранка;
 На гробу је вече за́вечило,
 На гробу је ноћца заноћила,
 На гробу је и зора затекла.
 У вече је мајка засузила,
 Целу ноћцу суза не брисала,
 Тек у зору црна ј' закукала.
 Ал из гроба поникнуло цвеће:
 Један стручак мрка гаровиља,
 Други стручак мирисна селена,
 Трећи стручак убавога смиља.
 Пита мајка свога сина Ранка:
 »Коме, сине, коме ово цвеће?«
 »Гаровиље теби, стара мајко!
 Селен цвеће мојој милој сели,
 Смиље Смиљи, неверној девојци.«

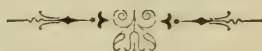

Хеј, ласно је кога боли глава...

Чујем јаде : разболи се Мара,
 Још у колу заболи је глава.
 Ид'те, бабе, гас'те јој углевље,
 Нек погоди жеравка у води,
 Чији су је уrekli погледи, —
 Само мене нико нек не беди.
 Нису моје очи урокљиве,
 Већ су њене очи говорљиве :
 Говорише, да за мном уздише,
 Ни за кога да не мари више.
 Ако ме је преварила пуста,
 Сад је глава боли од варања.
 Хеј, ласно је кога боли глава,
 Ал је тешко кога боли душа,
 Кога боли и срце и душа.

Мус-Алија.

Мус-Алија крметину неће,
 Док се пече, Алија утече,
 Кад се слади, Алија се врати.
 Мус-Алија не воли ни вина,
 Где га нема, Алија задрема,
 Кад га види, малко се застиди, —
 Стид га прође кад буклија дође.
 Мус-Алија, куда ће ти душа?!
 — »Зла ми душа, кад је мори суша!«

Ловац оста без лова.

Лов ловио Сава с Подунавља,
 Не улови лова никакова,
 Већ опази са села дјевојку.
 Њој се јавља Сава с Подунавља:
 »Стани, срно, — око ти је црно!«
 Одговара са села дјевојка:
 »Не смем, Саво, — око ти је плаво.«

Др. М. М.

Гусларева шала

(кад се већ у сватови напевао озбиљних песама,
а друштво више да отпева још коју).

Е

па де-ла гости и сватови,
 II старојко и дебели куме,
 Пјева' сам ви ево до промукла,
 До промукла гр̄ла и гусала;
 Пјева' сам ви толике јунаке,
 Да су од куд туна из Дођина
 Брзо би ни понестало вина.
 Преминуше јуначине старе
 Да се нови хвате за ханџаре.
 Пјева' сам ви о добројству свему, —
 Сад ћу о *злу*, пак и о *горему*.
Зла је мука и крај добра друга,
 А без друга, брате, и *гора* је. —
Зло је жена, кад језика нема,
 А језична, брате и *горе* је. —
Зла је брига сиротиње раје,
 А небрига, брате, и *гора* је. —
Зло је селу, које попа нема,
Горе попу, који села нема. —
Зло је коњма, када лађу вуку,
 А *горе* им кад их још и туку. —
Зло погача на брзац печена,
 А још *горе* кад ни таке нема. —

Зло тежаку кад је на камену,
 А још *горе* кад је кам на њему. —
Зло дружини кад нема певача,
Горе њему кад нема слушача.

Ком' се китиш, гиздава девојко...

»Коме с' китиш, гиздава девојко,
 Ил Бечеју или Сентомашу,
 Или мени на моме салашу?«
 — Што те брига, бане салашане,
 Ја за тебе никада не питам;
 Кад те снивам одмах се умивам
 Од урока, црна ока твога.

Кобна сумња.

Мили Боже, на свему ти хвала!
 Лијепа је звијезда Даница,
 Још је љепша Деанова љуба,
 Вјерна љуба, златокоса Мара,
 Лице јој је ка у бјела крина, 5
 Душа јој је мирис од босиља,
 Кад погледа, ка да благосиља.
 Дивно ли су млади живовали
 Годиницу, ал не пуну, дана,
 Док се нађе чедо у колјевци, 10
 Ка јабука срећом дарована,
 Узабрана са злаћаних грана.
 Љуби бабо своје чедо драго,
 Преврће га тамо и овамо, —
 Изнебуха ошину га гуја: 15
 Он опази дјетету на леђи,
 Опази му обилежје црно,
 Бенак мадеж, бадемово зрно,
 Исти бенак, ка што је за вратом
 У Ђураша, дјететова стрица, 20
 Та у брата његова млађега.
 Ошину га гуја отрована,
 Још му с' гуја у срце увукла,
 Отуд Мари сиком проговара:
 »Носи чедо, носи га у виле, 25

Не треба ми братово копиле!«
 Ал та гуја има свога дрўга,
 Дрўга гуја сад ошину Мару,
 Пак се њојзи у груди увлачи,
 Ту се вије, из срца јој пије. 30
 Трчи Мара с дјететом у руци,
 Она трчи дјеверу Ђурашу:
 „Ај дјевере, моје поштовање,
 У мог чеда бен мадеж на леђи,
 Знаме црно, бадемово зрно, 35
 Исто као у тебе за вратом.
 Мој ме војно невјером назива, —
 То не могу понијети жива.«
 Засмија се Ђураш дјевер гротом:
 »А ласно ћеш, снахо моја драга, 40
 Разбит' сумњу мога брата луда,
 Ти га узми за десницу руку,
 И принеси прст му на потиљак,
 Ту се њему испод косе скрива
 Бадем зрно са петељком малом, 45
 Исто као и у чеда твога.«
 То не чула златокоса Мара,
 Прије тог се ударила била
 Острим ножем по срдашцу живом.
 Ал то чуо кроз прозор Деане, 50
 Опипа се прстом по потиљку,
 Нађе бенак, зрно бадемово
 Одоздоле са петељком малом.
 Он поскочи брату у одају,
 У одају брату и љубовци, 55
 Да му просте паклене ријечи.

А кад видје, што му мука каже,
 Срце њено ножем прободено,
 На грудма јој прикљештене руке,
 Од те силе удушено дјете,   60
 Кад то видје злосрећни Деане,
 Трже ножа из мртва тијела,
 Пак прорази с њиме себе жива, —
 О тле клону, пусти душу болну.
 Сунце гледа, а њих троје мртви, — 65
 Чекни мало, биће и четврти!
 У Ђураша заледи се крвца,
 Хтједе и он да потргне ножа,
 Ал на очи нападе му тама,
 Заљуља се на земљицу паде,   70
 Како паде никад не устаде...
 — Мили, Боже, чија ли је клетва!
 Или је клетва, или гујинска жетва!
 Њих четворо, па ни једно живо!
 А ни једно није било криво.   75

Чкаљ и боца.

Где сте били, танани комари,
 Те ми ноћас у госте не дђсте?
 Ал говоре танани комари:
 »Ми смо били на друму на путу,
 Гледали смо чкаља паракраља,
 Да ли проси удовицу бђцу, —
 Кажу да су једно за другога.
 Ми понесмо вруле и свируле
 Па чекасмо од мрака до дана.
 Залуд нама све наше чекање,
 Чкаљу ћути, бђца отћутује;
 Ил се стиде да се млади виде,
 Ил су холи са господства свога,
 Ил се боје једно од другога.«

Уздање у Бога.

Седам осам говоре:
 Да бијемо злотворе!
 А злотвори зборише:
 Нас је мало повише.

Седам осам говоре:
 Бог ће да нам помогне!
 А злотвори зборили:
 Сила Бога не моли.

Седам осам скочише,
 Јуначки се борише,
 И злотворе побише,
 Ма да их је повише.

Ој, Боже мој!

Хај, да су ми, хај, да су ти
 Два ђумишли града,
 Који вреде пуну врећу
 Највећих дуката, —
 Ој, Боже мој!

Па да један цару дамо,
 А други везиру,
 Да нас овде у колиби
 Остави на миру.
 Ој, Боже мој!

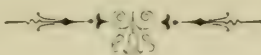
Будалина Тале пред царем.

(мухамеданска)

Прати слуге царе од Стамбола;
 Да му воде Будалину Тала,
 Да га види, и да га покара,
 Да се с њиме царски разговара.
 Три године дебелијех дана
 Нису слуге укечиле Тала, —
 Нађу трага, ал не нађу врага;
 Свуђ је био, а ниђе га нема.
 Док повика баба Сѣља преља:
 »Ено Тала на врх камивала,
 Њега мѣме из села дјевојке,
 Лјене цуре, а он лудак клети
 Од њих бјежи, као од авети.«
 Поскочише цареве делије
 А до Тала, на врх камивала:
 »Ходи, Тале, царе те позива!
 Тале шути, с њима се љупути.
 Кад стасаше пред цареве дворе
 Са прозора царе проговара:
 »Ходи горе, аслија делија,
 Ја те чекам три године дана!
 Одговара Будалина Тале:
 »Што ћу горе, добро је и доље.
 Није стевен цару прилазити

Са батином 'вако наklinчаном, —
 А ја без ње ни у џенет нећу.“
 Рјечи тушта, ал цар не попушта:
 »Ходи, Тале, батина не смета!«
 Кад је био цару на дивану
 Цар га пита: »Је л истина, момче,
 Да од тебе нико нема мира,
 Куд год идеш, свуд замећеш кавгу?«
 Тале цару баш у очи зљри:
 »То је бједа, то је мусаведа.«
 Опет царе пита и разбира:
 »Дану шта је, реци ми, која је?“
 Надовеза Будалина Тале:
 »Ја ти, царе, никог не задјевам.
 Идем, ловим, ни с ким не говорим;
 Ко ће лјепо, с њиме нећу ружно,
 Ко ће ружно, с њим не умјем лјепо —
 Ал су људи заврнуте ћуди,
 Кад ме виде и насмију ми се.
 Не да Тале, да се с њиме шале, —
 А ова му батина помаже.“
 Царе очи на батину баца:
 »А колко је у њојзи клинаца?“
 »Три стотине, мање ни једнога.«
 Разведри се чело султаново,
 Смијо би се, ал се тога мано,
 Већ извади толико дуката,
 Колко има батина клинаца:
 »Ево теби малена пешкеша!«
 Ни то цару није доста било,
 Сребрн клинац вади из дувара,

Укуца га својом десном руком
 У батину Будалина Тала:
 »Један више, спомен од султана, —
 Још ево ти мухурли фермана:
Кавге мани, а л се мушки брани.“

Дјевочин одговор.

Иди, дјевојко, иди далеко,
 Да те поздравим тишом ластавом
 Кад те не виђам с близа на близо,
 Кад ме не чујеш с брда на брдо.

— Иди, јуначе, мало подаље,
 Да те добацим румен јабуком,
 Да је догризеш где сам загризла,
 Да се цпрсетим, шта сам мислила.

Све на шеснаест.

Мандалина, колко ти година?
 »Данас сутра биће ми шеснаста.«
 Куд ћеш с њима, ако Бога знадеш!
 Ал да имам шеснаест синова,
 Све бих слао, да те просе красну,
 Да избереш себи најбољег,
 Најлепшега, најуначнијега.
 — Одговара млада Мандалина:
 »Ајд' појде, старче седоглавче,
 Што ће теби шеснаест синова,
 Кад ти имаш Вељка братанића?
 Сретао ме већ шеснаест пута,
 Питао ме, би л му била љуба.
 Реци-де му нек још једном пита,
 Можда ћу се предомислит' луда:
 За њим поћи, твоме дому доћи.“

Нуто врага...

Нуто врага из шипрага
 Шта ми говори:
 »Дођи Јело, чедо бјело —
 Поток жубори.
 На потоку никог нема,
 Само агић млад,
 Видјео те, видјећеш га,
 Он је теби рад.
 Он не паше бритка мача,
 Не носи ханџар;
 У њедри му сто дуката, —
 То је теби дар.«
 — И ја врагу у шипрагу
 Рекох једну-двје:
 Нек ми прати агић млади
 Своје дукате,
 Купићу му три Туркиње
 И двје Јеврејке:
 Нек ме зове у сватове, —
 Ал у шуму, не!

Слијепац замјера окатима.

А тако ми Бога *јединога* —
 (Да их више клео бих се свима, —
 Да их мање ни нас не би било,)
 Видјео сам, ма да вида немам,
 Видјео сам нешто пресвијетло,
 Ја помислих: то је јарко сунце!
 Кољена ми клецнуше пред њиме.
 Ал ми рече, биће била вила:
 »Није, слјепче, то јарко сунашце,
 То је она круна Душанова;
 Круну носе два Божја анђела
 (Не виде се од свјетлости њене),
 А они су Бога измолили
 Да им даде да се с њом проиђу
 У години свакој једанбáред,*
 Та онога дана Видовога.
 Бог им даде, они проилазе,

* Ништа лакше не би ми било, него ту реч „један-
 бáред“ поправити (?) и тај стих написати: „У години
 свакој бар једаред“ — (јер мислим да се то тиме хтело
 рећи). Ал ја то не хтедох учинити, јер се — истина, као
 кроз сан, ал ипак се сећам, да сам ту необично сложену
 реч баш тако чуо, са акцентуацијом како сам је обележио.
 — Оваквих примедaba нисам стављао свугде, где им је
 до сада могло бити места, а не мислим их стављати ни
 од сада, где би тако исто могло имати места. — Зм.

Круну носе кроз много земаља,
 Од једнога мора до другога,
 Где год има ока србињскога,
 Где год има срца србињскога,
 Ту да сине, да им терет мине, —
 Да с' огрију на старом огњишту.
 И јутрос је круна просијала,
 Па и теби видјети се дала.«
 — Тако мени, биће била вила,
 Тако ми је, мила, говорила.
 А ја, слјепац, љуто вам замјерам,
 Ви окати, жалосна вам мати, —
 Зар ви тога никад не видјесте,
 Кад ми о том ништа не причасте!
 Или шутите, да ме преварите,
 — Или за стару круну не марите!

Луђани Стојан и облакиња вила.

Пуче пушка луђана Стојана,
 Тек онако, да се шенлук гради.
 Лети ђуле звиздом и фијуком,
 Пак погоди у облаку вилу,
 Погоди је баш у десно крило.
 Вила паде, а Стојан допаде.
 Кад сагледа облакиња вила
 Какове су очи у Стојана,
 Какво лице, какве обрвице,
 Вила збори, а срце јој гори:
 »Ој давори, луђани Стојане,
 Што не сломи обадва ми крила, —
 С једним крилом ни момом ни вилом!«

Пјесма без краја.

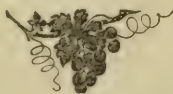
Ту су гусле, и гудало ту је,
 А ја ћутим, не смем да загудим.
 Имам пјесму, која краја нема,
 Јако ми је за срце прирасла;
 Откинут' је, велики су бђли, —
 Еј — па нек бђли, отпјеват' је морам!
 — Ој Косово, ој поље криво!
 Српска славо, круно раскинута!
 Царе Лазо, бриго и небриго,
 Што се овом не приволи царству,
 Па да овим дођеш до онога!
 Југ Богдане с девет соколова,
 Живот дасте, у гроб попадасте!
 Страхињ бане, и сунце и дане,
 Сунце сјело, па данак однјело!
 Сокђлане, Мусићу Стјепане,
 Дичан био, дично преминуо, —
 Дично своју главу замјенио!
 Ој Милоше, и срце и душо,
 Не могу те подићи у звјезде,
 Сам се диже, — примакни се ближе!
 Аој Вуче, сотонско унуче,
 Зар те српска не одоји дојка,
 Зар ти прија наша погибија.
 Зар те наша не застраши клетва!

Ој невјеро, нигдје те не било, —
 Ал те има, то је терет свима!
 — Што вам пјевам, браћо моја драга,
 Што вам пјевам жалосни су звуци,
 Нису звуци, него су јауци,
 Јер невјера ни данас не дрема,
 Већ и теже јауке нам спрема, — —
 То је пјесма, која краја нема.

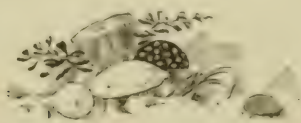
Сунце угађа младенцима.

Јарко сунце за морем заспало,
 Дуго нема зорина сванућа.
 Радују се Станко и Станојла
 У вајату, на меку лежају, —
 Они рујне зоре не требају.
 — Није сунце за морем заспало,
 Већ је знало за мило и драго,
 Да су јуче на венчању били,
 Пак им даје дуже загрљаје,
 Да се душа у душу упија,
 Да се срце на срцу одмара.

Прохтев цареве мезимице.

Прохтело се царевој мезимци,
 Хоће млека, али тичијега.
 Светли царе златан дукат даје
 За кап млека, али тичијега.
 А царица три дуката даје
 За кап млека, али тичијега.
 Станарице иду кроз горнице,
 Траже тице а носе музлице.
 Ал залуду, побратиме драги,
 Чегга нема, ни цару га нема.
 — Данак прође, црна ноћца дође,
 Кад се бӯде совуљаге мудре;
 Тад захука сова најстарија:
 »Враћајте се, станарице младе,
 Поздравите цара честитога
 И царицу, пак и мезимицу,
 Реците им смерно и понизно:
 Нити има тичијега млека,
 Нити има од лудости лека.«

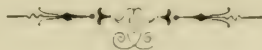

Лековита вода Лептерија.

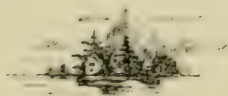
Нбша мајка чедо грозничаво
 По Озрену, да му биља тражи;
 Има биља, али лека нема, —
 Грозница му баш о глави ради.
 Сусретоше божјака просјака,
 Јадна, гладна, боса, распојаса.
 Запази га чедо грозничаво
 Са деснице, са мајчине руке,
 Пак отрже с мајчина ђердана,
 С њена врата један дукат злата,
 Добаци га божјаку просјаку.
 А божјаку разведри се лице,
 Сину лице, као јарко сунце,
 Па говори ојађеној мајци:
 »Сиђи, драга, са чота овога,
 Опазићеш четири пабреста,
 Под њима је вода Лептерија,
 Њу је Божја закрстила мајка,
 Ту окупај чедо грозничаво,
 Да ти буде весело и здраво!«
 То изрека, — па и нестаде га.
 — Сиђе мајка са чота овога,
 Те опази четири пабреста,

Под њима је вода Лептерија
 Њом пошкроши чедо грозничаво, —
 Чедо скочи весело и здраво.

Пркос јадне девојке.

Очи моје весело гледајте,
 Злотворе ми у пркос варајте!
 Волим њима пркосити свима.
 Њима свима мојим душманима.
 Нек се прија од једа савија,
 Нек се кона пренемаже ббна,
 И ти, стрина, пуцај од љутина,
 Очи моје варалице твоје, —
 Срце знаде своје горке јаде.

Три гроба.

Ноћца пала, — убила је тама!
 Гора спава, — не пробудила се!
 Два се брата по горици траже,
 Сабље су им зажеђале крви,
 Да би турске, да би арнаутске, 5
 Веће крви српске и братинске.
 Два су брата, Миле и Милане,
 Оба гони мука са дјевојке,
 С лјепе Стане, врле и ваљане.
 Миле има бурму од дјевојке, 10
 А на бурми: »Твоја сам до вјека;«
 А Милане јаглук од дјевојке,
 Златом пише, да за њега дише.
 Јаглук виче: »Гдје си, несретниче?«
 Бурма риче: »Гдје си, бездушниче?« 15
 Пуче пушка, одазва се дрўга,
 Састаше се два брата рођена,
 Како су се братски загрлили
 Тако су се по гори носили,
 Како су се по гори носили, 20
 Један другом живот покосили,
 Зубима се клали и заклали,
 Загрљени на земљицу пали,
 Крај потока, тџка тиханог.
 — Зора руди, гора се пробуди, 25

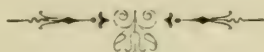
Прва прѣну тица кукавица,
 Гледа јаде, махом распознаде :
 Два рођена брата загрљена
 На земљици и на поросици,
 Око њихе угажена трава, 30
 Око глава два вјенца крвава.
 Кукавица гори приповједа :
 „Роди мајка два сина једнака,
 Два близанца, Мила и Милана,
 Једнако им и чело и лице, 35
 Једнаке им очи и погледи,
 Једнаке им науснице црне,
 Једним гласом зборе и пјевају,
 Једнаким се рухом одјевају.
 Мајка стара често им се вара : 40
 Дође Милан, она мисли Миле,
 Дође Миле, мисли, Милан то је —“
 Нè доврши тица кукавица,
 Ал је моли Стана несрећница :
 »Стан', ућути, на зло ми се слути! 45
 Куку мени до Бога милога,
 Двојицу сам заручником звала,
 Двојици сам руку обећала,
 А ја мишљах да једнога љубим!«
 Трже ножа, да више не живи, — 50
 Опрости јој, боже милостиви!

Бич гујински.

Саме се гује у бич уплеле,
 А присојка се ушвигарила,
 Саме се нуде Павлу Брачанцу :
 »Узми нас, узми, Павле Брачанче,
 Ишибај нама своју Дамјанку,
 Она је сестру нашу заклала,
 Да једом њеним тебе отрује.«
 — Прихвати Павле бича гујинска,
 Са њиме дође својој Дамјанци,
 Уз њу сјеђаше млади дужевић,
 Његова рука ђердан Дамјанчин.
 Ошину Павле бичем гујинским
 Једном на десно, другом на лјево,
 Једном Дамјанку, другом дуждића.
 Помодри цјела снага њихова,
 Очи се њине исколачише,
 Уста се њина запјенушише,
 Руке се њине грчем грчише.
 Гледа их Павле, пак им бјеседи :
 »Пољубите се, загрлите се,
 Кратки су данци, сунце залази!«
 Док их је Павле тако гледао,
 Присојка гуја и њег упече,

Да кратком муком дугу откупи.
 Гуја га пецну, пак се отрова
 Од љута трова, јада његова.

Грана јоргована ...

Грана јоргована бисером посута ;
 Грана јоргована бригом забринута.
 Тудом и овудом два лепира лећу,
 Лепирица пита : »Шта ће бисер цвећу?«
 Грана јоргована забринута ћути,
 Забринута ћути, ка да јаде слути.
 Тудом и овудом два сокола лећу,
 Један соко пита : »*Откуд* бисер цвећу?«
 Грана јоргована њему одговара :
 »Ово је бисерје из кнежеве круне, —
 Хај, ал моје цвеће на земљици труне.«

Што је пало у неврјеме иње...

Што је пало у неврјеме иње
 По Ајшиној по зеленој башти,
 Пак се бјеле сѝфе и стазице,
 Сѝфе малко а стазице јако? —
Није иње, већ је ђелзамиње,
 Вјетар га је обронио с грања; —
Није вјетар, већ су уздисаји
 Пашинога најмлађега сина,
 Што је Ајши сагледао лица, —
Није мица, већ само очица.
 Кад се Ајша по башти прошета:
 Гдје ће стати, ту ће мирисати,
 Гдје ће сјести, ту ће очи свести,
 У сну чути како булбул жуди, —
Није булбул у лугу зеленом,
 Већ је булбул у срдашцу њеном.

Соко Милутин.

Испросио соко Милутине
 Испросио љепоту дјевојку
 У Злобову селу далекоме,
 А љевша је од свију љепота,
 А добрија од свију доброта.
 Кад испроси љепојку добројку
 Злоба сѣну на срећицу њену,
 Пак се кўда размахује свуда,
 Чупа њојзи перје и бисерје,
 На њу баца дрвље и камење,
 Како злоба уме и разуме; —
 Салт не смеде Милутину прићи,
 Јер је Миле соја господскога,
 Јер је Миле соја јуначкога.
 — Миле јаше кроз село Злобово
 На свом хату, на бјесну дорату,
 Мачем вије, — никога не бије —
 Мачем маше, — никог не тамани —
 Већ ка да се од сршљена брани.
 Још говори соко Милутине:
 „Кудите је цјеломе свијету,
 Само нѣте мени и мојима;
 Шта је мени до цјела свијета
 Кад је мени мила моја Цвјета!“

Сви поспали.

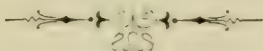
(пошалица у веселом друштву)

Кад баш хоћеш, дружино одбрана,
 Да ти пјевам, што одавно нјесам,
 Што с' не пјева, док се не захтјева,
 Што с' не гуди, док су трјезни људи,
 А ти пружи уши, па ме слуши!

Кад се жени Дебелићу Гојко
 Из Непоста, гдје је брава доста,
 Он не тражи далеко дјевојку,
 Већ из свога села рођенога,
 Из Непоста, гдје је брава доста,
 Дебелину најдебелинију,
 Што је танка, ка и њена мајка.
 Кума куми Трбојевић Јанка,
 Стара свата Тулежића Мата,
 А дјевера Чварковића Пера,
 Сви изблиза, из шора једнога,
 Из Непоста, гдје је брава доста.
 Кад је било врјеме за вјенчање,
 На цркви се отворише врата,
 Широм врата, — али нема свата:
 Младожења прилего да спава,
 Млада хрче, ка да чорбу срче,
 Нема кума, нема ни старојка,

Ни дјевера, — та нема ни кера;
 Е шта ћемо, заспали су људи,
 Нема никог ни да их пробуди.
 А шта вели појка милопојка,
 Да ли псује, што свате чекује?
 Он не псује, он их не чекује, —
 Пои Варнава, и он слатко спава.

Од мен' пјесма, од Бога вам здравље!
 Колко знадох, толико вам дадох,
 Из Непоста то нек вам је доста, —
 Њима слава, — хајмо да се спава!

Коле Рајевић.

Златни двори цара од Стамбола
 А сребрни паше од Загора,
 А криви Кола Рајевића:
 Ту му стара погинула мајка,
 Ту му млада погинула љуба, —
 Не хтела се поклонити жива.
 Кад се врати Коле Рајевићу
 С дуга пута, чела забринута,
 Уђе право у дворје криво.
 Кад уздахну Коле Рајевићу,
 Затресну се поље до Загора,
 Од Загора дори до Стамбола,
 Заљуља се Загор-паши глава,
 А Султану задрхута чалма.

Дуле.

Што су ти куле ронуле,
 Мој Дуле, Дуле, дудуле?
 Што су ти буле побјегле,
 Мој Дуле, Дуле, дудуле?
 Гдје ли га турбан изгуби,
 Мој Дуле, Дуле, дудуле?
 — Зар су ми куле ронуле? —
 Ја не знам, Дуле, дудуле.
 Зар су ми буле побјегле? —
 Ја не знам, Дуле, дудуле.
 Зар сам га главом бестурбан? —
 Ја не знам, Дуле, дудуле.
 Ја пијем ешћи ракију,
 Ракију Дуле, дудуле.
 Не пијем давно, два-три љет'
 Дању и ноћу, дудуле.
 Мектери зурле у зурле,
 У зурле, Дуле, дудуле.
 Каткад се само заплачем,
 Заплачем, Дуле, дудуле,
 За мојим сином Омером,
 За њиме Дуле, дудуле.

Чекај, почекај!

Воде нам сужна Станоја.
 Чекај, почекај!
 Куда га воде Станоја?
 Чекај, почекај!
 Паши ће да га поклоне.
 Чекај, почекај!
 А шта ће мајка његова?
 Чекај, почекај!
 А шта ће сестра његова?
 Чекај, почекај!
 А шта ће Бојка дјевојка?
 Чекај, почекај!
 Мајка ће сузе ронити.
 Чекај, почекај!
 Сестра ће косе чупати.
 Чекај, почекај!
 Бојка ће пашу убити.
 Чекај, почекај!

Изгубљено, нађено.

Година једна и друга,
 На срцу дуга притуга;
 Девојка момка жалила,
 За душу свећу палила, —
 Чим једну свећу припали,
 Свећа се сама угаси.
 Ко јој ту свећу угаси?
 Гасе је њени уздаси.
 — Година једна и друга,
 На срцу дуга притуга,
 Година трећа, највећа.
 Ал ево њена драгана
 Из дуга ропства, млађана:
 »Нисам ти мого писати, —
 Нисам ти умро, жѝ сам ти.“
 — Која се свећа гасила,
 Сада се махом палила.
 Чиме се пали свећица?
 Пали их њина срећица.

Дијете Милутин.

Мили Боже, зар си тако хтјео!? —
 Не би било, да ти хтјео нјеси. —
 Двије су се сестре расестриле:
 Једна била бану бановица,
 Друга била паши пашиница;   5
 Пашиница без порода била,
 Бановица одгојила сина,
 Милутина од седам година.
 Разбоље се паши пашиница,
 Боловала три недјеље дана,   10
 А не могла растанут' се с душом;
 Зајаука са девет јастука,
 Да се чуло кроз три пашалука,
 Преко гбра, до сињег мора,
 Украј мора до банових двора: 15
 »Прости мене, сестро бановице,
 Неће душа да ми се одваја
 А без твога, сестро, опроштаја!«
 Одвикује сестра бановица:
 «Болуј, кујо, дуго боловала   20
 Тако те је клела и уклела
 Наша мајка, наша родитељка!«
 То не слуша дјете Милутине,
 Јест' дијете, али душе свете,
 Већ он скида иконицу малу,   25

Крсно име, светитељ Јована,
 Пак се пѹти с иконом у руци,
 Лази, гази, прти и богази,
 Дока дође, куда млађан пође.
 А кад стиже, он икону диже: 30
 »Ево, тетка, ево теби лјека!
 Икону си ову цјеливала,
 Цјеливала, док си била мала,
 Цјеливај је још једанпут само,
 Одмах ћеш се опростити с душом.«   35
 — Прихватила болна пашиница,
 Прихватила икону у руку,
 Цјелова је, — пак испусти душу.
 — Вратио се Милутине мали
 Дому своме, својој милој мајци,   40
 Пак јој прича све, како је било.
 Њега мајка зато не покара,
 Тек га пита: »Гдје ти је икона?«
 »Икона је у тетке остала,
 Остала је на грудима њеним,   45
 Стиснула је, кад је издисала,
 Не могах јој извадит' из руке.«

Дерли берли бан.

Хеј делијо, дерделијо,
 Дерли берли бан,
 Сломио си свога мача,
 — Знам зашто си, знам.
 Није ти га више дика,
 Већ ти га је срам.
 Мислио си: ко сам ја сам,
 Дерли берли бан!
 Посекѡ си слабу бабу
 Баш на благи дан,
 Не хтела ти ћерку дати,
 Узѡ си је сам.
 Баба ти се у сну јавља
 Вели: Дobar дан,
 Кукавицо, пржибабо,
 Дерли берли бан!
 Ти је видиш, па се стидиш,
 — Све ја добро знам.
 Ти је чујеш, па срамујеш,
 — Све ја добро знам.

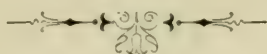

Невјерни Вукола.

Вукола је у гори заспао,
 Санак снιο па се престравио,
 Да су њему осјечене руке, —
 Љуте муке, осјечене руке.
 Он се трже па поскочи брже.
 Њему десна, лјева рука здрава, —
 Ал на њима не има рукава.
 Очи му се дадоше на страну,
 Ал то бјежи Загоркиња вила,
 Носи вила злаћаногa ножа,
 И обадва његова рукава.
 Он је моли да му крађу врати,
 А вила му оштро одговара :
 »Ти рукави за невјеру нјесу,
 Њих је везла из села дјевојка,
 Љепше цуре цјела Босна нема,
 Везла их је три недјеље дана.
 А вилинском жицом и иглицом,
 А Вукола жалосна му мајка,
 Он се шеће Сарајевом бјелим,
 Друге грли, Јану заборавља.
 Моли Бога, Вукола невјерни,
 Што је данас чисти понедјељак,
 Па ја нећу да га крвљу прљам,
 Не би више грлио туђинке

Преко своје заручнице вјерне;
 Ал у Бога још је доста дана,
 А у мене злаћаногa ножа.

Бег-Зација и аџамија.

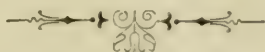
Ходи ближе, Бег-Зација
 Да те загрлим!
 — Ђит подаље, аџамија,
 Да те не видим!
 — Зажми очи, Бег-Зација,
 Да ме не видиш!
 — Зажела сам, нећу видјет',
 Кад ме загрлиш.
 — А што си се застрашила,
 Кад те грлим ја?
 — Ко загрли и пољуби;
 То је мене страх.
 — Страх је тебе, страх и мене,
 Нуто јада два!
 Хајде да се сакријемо,
 Да нас мине страх!

Нема ништа од сватова.

Санак снιο кад је пијан био
 На асури Меховићу Јусо,
 Да га воли љепота дјевојка,
 Алексана, материна храна,
 Да га пјева и да га припјева,
 Да за њиме и сузе пролјева.
 Санак прође, румен јутро дође,
 Јутро прође, кара акшам дође, —
 Узе Јусо тамбуру у руке,
 Право оде под прозоре њене.
 »Алексано, материна храно,
 Дошо ти је Јусо Меховићу,
 Кога давно пјеваш и припјеваш,
 Пак за њиме и сузе пролјеваш,
 Дошао је да те води за се.«
 Насмија се Алексана млада,
 Насмија се, пак и нашали се:
 „Беаферим среће изненада! —
 Ал ме чекај још недјељу дана,
 Док доведем што сам започела:
 Златне лаве на бјеле рукаве,
 Теби ћу их дати од милоште.“
 — Прође и та недјељица дана,
 Ето Јуса, гдје по своје дође.
 Њему Лекса поиздаље виче:

»Врат' се натраг, Меховићу Јусо,
 Од рукава ни трага ни гласа,
 Гладни лави, а лјепи рукави,
 Појели их, па побјегли, пѹсти;
 Још из горе чујем гдје урличу:
 »Није чорба, да је незван куса,
 Нит' је Лекса за пијана Јуса!«

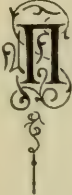

Верна девојка.

Пало иње, пашће још и више,
 Мени драги из крајине пише;
 Црна слова, још су црњи гласи:
 »Тражи другог, тражи за кога си!
 На мени су седам љутих рана, —
 Моја рѹка већ је ископана.
 Не осећам како ране тиште,
 Ал ми јади у срдашцу пиште.«
 II ја драгом ситну књигу пишем:
 »Не умири, док ти ја не дођем,
 Да умремо кад се загрлимо,
 Да заједно у гробу лежимо!«

Максим Бајац, — стари шалајац.

 ропиштао Максим Бајац
 Код Црвене Лале,
 Јер га бриге и невоље
 Хоће да стровале.

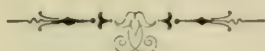
Дугове му крчмар пише
 У крчми на врати, —
 А зову га, терају га
 Да порцију плати.

Чујете ли уздисаје
 Старога шалајца:
 — *„Аој царе, зар си спао
 На Максима Бајца!“*

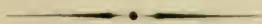
Ајка Сарајка.

Рашчуло се свјетло чело Ајке Сарајке,
 Пак се прича, пак се пјева широм
 [Босне свуд
 | О Ајкуни Сарајевци, слјепој дјевојци.
 Њене очи у колјевци вила украла,
 Ал јој дала сјајну звјезду, да јој с чела сја;—
 Исто сија сјајна звјезда, ка и ока два.
 Знаде вила, што је њене очи украла:
 Да не види млађанична сина пашина,
 Да се за њим не занесе, да је мине гром,
 Да не кука младе дане са тим бекријом.

Прело у Тулегу.

Кад је било у Тулегу прело
 Мачке преле, а бабе поспале;
 Свакој млади кика нечешљана,
 Па како ће да чешљају перје!
 Девеојке би радо попевале
 Ал им грло од свађе промукло.
 А момака ни рад лека нема, —
 Побегали до триста ђавола.

У колу.

И грај, коло, вези, вези,
 Скочи, поскочи!
 Ја ћу гледат' свакој моми,
 Гледат' у очи.
 Ал су цуре стидљивице,
 Крију очице, —
 Па ја ћу им гледат' чело,
 Чело весело.
 Њино чело лист хартије,
 Ситне јазије,
 На хартији свакој пице
 За ким уздише;
 Пак ћу и ја познат' своју,
 Познат' по челу,
 Пјеваћу је уз тамбуру,
 Шором по селу.
 Из кола се оженила
 Моја својта сва,
 У колу ћу љубу наћи
 И ја, делија.

Први Божић.

Tри се краља дигла до Витлема,
 Пут им каже небесница звјезда.
 Не зна краљи шта ће у Витлему,
 Они иду, ићи им се мора.
 Кад стигоше доблиз Витлеема
 Засија се воларица мала
 Те потамнје небесница звјезда,
 Потамнјеше три круне од злата
 Окићене алем гроздовима.
 Кад уђоше три земаљска краља
 Њима мало дјете проговара:
 »Сви сте браћа, краљи и пастири,
 Добра дјела адеми су сјајни,
 Света вјера круна непотамна,
 Мир и слога Божији вам дари, —
 Тешко оном, ко их занемари!«

Женитба Мостарлије Јова.

Женио се ожењени Јово,
 Мостарлија од племена стара,
 Жена му је просила дјевојку,
 Жена болна, зна да мријет' мора.
 Њему вели млада Јелвесија: 5
 »Подигни ме из постеље, Јово,
 Да ти просим Анку саморанку,
 Да јој дадем бурму с десне руке,
 Прије тога неће Богу душа,
 А муке ми искидаше тјело. 10
 Хајдмо, Јово, хајде Бога ради,
 Помози ми, Бог ти помогао!«
 Куд ће Јово, него у послухе!
 Отидоше Анци саморанци,
 Испросише Анку саморанку, 15
 Јелвесија с руке бурму скида,
 Пак је даје иначици лјепој, —
 Анка шути, од чуда нијема.
 Чим се збило, што се наконало,
 Јелвесија у небо поглѣда: 20
 »Сад су моје муке патинуле,
 Прије душе одлетјеше боли, —
 Ка да сам се наново родила.«
 И оздрави Јелвесија млада,
 Ка да никад није боловала. 25

— Хтједe Јово да сагради цркву,
 Да захвали Богу на милости,
 Ал не даде Јелвесија млада,
 Већ сакупи мнозину сватова,
 Па овако њима проговара: 30
 »Веселте се, свати Јова мога,
 Довед'те му Анку, вјерну љубу,
 До данаске ја му бијах љуба,
 Бијах љуба, ал не бијах вјерна,
 Варах војна, нисам га достојна, 35
 Моји грјеси иду на кајање,
 Ја полазим женском манастиру,
 Служит' Богу, да ми спасе душу,
 Збогом свјете, — проклети ме нѐте!«
 И отиде покајница млада, 40
 Нико никад не чү о њој гласа.
 Срећан био Мостарлија Јово
 Са лијепом Анком саморанком.
 Давно било, ни дјед ми не памти,
 Сад је пјесма, пак је носе крила, 45
 Како ј' жена војна оженила.

Песма у веселом друштву.

Тамо негде, — одмах ћу вам касти —
 Где је магла кладу извалила,
 А кумрија лава окотила,
 Лав ти скочи, па кладу прескочи.
 Од тога јеклада процветала,
 Пак је цела земља мирисала.
 Свадиле се бабе и девојке,
 Цуре веле, да мирише смиље,
 Бабе веле: није, већ босиље.
 Мало баба, много девојака,
 Помажу им и деца нејака,
 Пак су бабе у тикву стерале.
 Ал у тикви ракијице било, —
 Бабама се лице руменило,
 Баш ка нама при овом бокалу,
 Пијућ' вино, залевајућ' шалу.

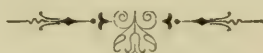

Делија дјевојка.*

Гоко бира, гдје ће наћи мира.
 Неће гори на високој јели,
 Већ у долу, гдје се шатор бјели.
 Под шатором делија дјевојка ;
 Вино пије, ни бриге јој није,
 Пјесму пјева, а од гласа мила
 Чисто расту на соколу крила.
 На глас иду дванаест Турака,
 Дурно гледе, а кроз 'јед бесједе :
 »К'ујо, кучко, делијо дјевојко,
 Кад год нијеш, Турчину се смијеш,
 Кад год пјеваш, Турчина исмјеваш ;
 Гдје научи пити и пјевати, —
 Гдје му драго, све ти је заного.«
 Одговара делија дјевојка :
 »Нудер чуда, да бјесних Турака !
 Ал ко пита, да му право кажем.
 Дворила сам два српска јунака,
 Дворила сам Милоша и Марка,
 Од Марка сам пити научила,
 Милошу сам пјесму присвојила,

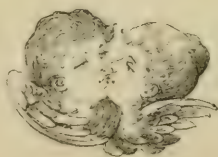
* Ова је песма некако утрчала у моју „Пјеванију“.
 Ал кад је сада рођене сестре зову у своје коло, не смем
 јој закратити, да дође овамо, где јој је право место.

Од њих двоје ево и ово је« —
 Пак запламти срцем из очију,
 И потеже сабљу димискију,
 И потјера асли бјеснадију, —
 Соко гледа гдје црвени трава,
 А на трави дванајст турских глава,
 Соко гледа, па мисли да снјева.
 А дјевојка пије и попјева.

Причање с пута.

Кад сам био у Путујпакажи,
 Ноћно сам на шијачкој стражи,
 Познао сам старога Шијака,
 У Шијака девет девојака:
 Две су Кајке — по имену мајке,
 Три су Манде — да се боље памте,
 А четири зову се: Овамо!
 Зовнеш једну, све четири дођу,
 А за њима сестрице касаду,
 Брзо дођу, а споро отиду,
 Јунаку се о врат обесиду.

Садржина :

	Стр.
Сузе светог Саве	5
Гујина прича	6
Клањалица слепачка	7
Одмор хајдука Новака	8
Образ јачи од срца	9
Сестре на добро слуте	10
Порука и отпорука	11
Краљевих Марко и троглав Арапин .	12
Побеђен понос	17
Женидба Латковић Ристоја	18
Ударало у тамбуру ђаче	22
Како спава Чарапић Васа	23
Пало сито	24
Болно момче	24
Поп-Лука и Пејзан Мемед ага	25
Сви су, сви су —	27
Што је пала сива магла?	27
Рајино уздање	28
Под прозором заспале девојке	29
Коме које цвеће	30
Хеј, ласно је кога боли глава	31
Мус Алија	32
Ловац оста без лова	32
Гусларева шала	33
Ком' се китиш, гиздава девојко	34

	Стр.
Кобна сумња	35
Чкаљ и боца	38
Уздање у Бога	39
Ој, Боже мој!	40
Будалина Тале пред царем	41
Дјевојчин одговор	43
Све на шеснаест	44
Нуто врага	45
Слијепац замјера окатима	46
Луђани Стојан и облакиња вила	48
Пјесма без краја	49
Сунце угађа младенцима	50
Прохтев царева мезимице	51
Лековита вода Лептерија	52
Пркос јадне девојке	53
Три гроба	54
Бич гујински	56
Грана јоргована	57
Што је пало у неврјеме иње	58
Соко Милутин	59
Сви поспали	60
Коле Рајевић	61
Дуле	62
Чекај, почекај!	63
Изгубљено, нађено	64
Дијете Милутин	65
Дерли берли бан	67
Невјерни Вукола	68
Бег-Задија и аџамија	69
Нема ништа од сватова	70

	Стр.
Верна девојка	71
Максим Бајац — стари шалајац	72
Ајка Сарајка	73
Прело у Тулегу	73
У колу	74
Први Божић	75
Женидба Мостарлије Јова	76
Песма у веселом друштву	78
Делија дјевојка	79
Причање с пута	80

27. Johan Johansen.-Sua.

ДЕВЕСИЉЕ

ИЗ БИЉЕЖАКА У ПРОЗИ

СРБИНА МУХАМЕДАНЦА

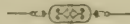
АЛИВЕРИЋА ТУЗЛАКА

УПЈЕСМИО

ЗМАЈОВА.

Издање „Рада“ деоничареког друштва
за издавање српских књига и новина у Руми.

У НОВОМ САДУ

СРПСКА ШТАМПАРИЈА ДРА СВ. МИЉЕТИЋА

1900.

ДЕВЕСИЉЕ.

Д

евесиље, мелем-биље —

Зајева га горска вила.

Слушао сам, вјерује се,

Да ј' у њему девет сила.

Ох, па зали, обли вило,

Својим чаром, својим миљем

И пјесмице ове моје,

Које назвах „Девесиљем.“

Јер ће оне можда пасти

И на ране српском сину,

Пак за један часак барем

Да му боли одумину.

I.

ЗНАМ ЈА ШТА САМ.

тац, мајка не знају ми
 Ни стотину турских рјечи;
 Только знају и сви други
 По Босни ходећи.

Ја их знадем сто и двјеста,
 Јер се њешто књигом бавим,
 Научићу још и више
 А не да их заборавим.

Вјера ми је, вјера вам је,
 Ал зар за то, браћо, смјете
 Да нас 'Турцим' назовете
 И од себе одбијете!

Ево руке, стисните је,
 Ево груди, прислушните,
 Ево душе, ево лица,
 Та зар ништа не видите!

Ево пјесме — није вјешта —
Ал за својим лети јатом.
Немојте ме више врјеђат',
Зовите ме Србом братом.

II.

НА УРАНКУ.

Бађало се сунце јарко,
 А ми млади уранили,
 Ја са мојим добрим другом,
 По руке се ухватили.

Гледали смо зору сјајну,
 Удисали свјетлост њену,
 Тако благу, тако чисту,
 Тако здраву и румену.

Говорасмо о свом роду, —
 О чему би у том часу!
 О његовој чудној судби,
 О патњи му и о спасу.

Уједаред преко лица
 Поглади нас лахор чили,
 Ка уздицај сјетних груди,
 Тако смо га осјетили.

А лахор нам нешто шапто,
 Шаптао нам нешто нјемо, —
 Из ког ли је српског краја,
 Кад га тако разумјемо!

Ми лахору прозборисмо
 Као пјесму да пјевамо:
 „Иди мили, лакокрили,
 Буд си пошо, иди тамо.

И оно су српски краји
 — А има их и повише —
 И онђе се српски збори,
 Српски пјева, српски дише.

Иди тамо, пак помилуј
 И њихова чела, лица,
 Наших брата и сестара,
 Милих Срба, Српкињица.

Иди тамо, пак и њима .
 Реци од нас нешто нјемо, —
 Ми смо Срби, једна душа,
 Ми се свугдје разумјемо.“

III.

НАЈЉЕПШИ ВИЈЕНАЦ.

Љепо је гледат' росно цвјеће
 На пољане,
 Љепо ј' од њег вјенац плести
 На тенане.

Љеп је вјенац на невјесту
 Кад се стави,
 Још љепши је на јуначкој,
 Брате, глави.

Најљепши је, барем мени
 И нам' свима,
 Кад се стави на јунака,
 На Србина.

IV.

ПОСЛИЈЕ ПЈЕСМЕ.

Било нас је од три вјере,
 Што нас по том разно зову,
 Кад запјева ђеда Ранко
 Пропаст царства на Косову.

Тишина је така била,
 Мушицу си мого чути, —
 Ми сви људи, ал ни једном
 Стид не бјеше уздахнути.

А кад ђедо пјесму сврши,
 Ја погледах друштво мило,
 Сузним оком видјео сам:
 Сваче ј' око сузно било.

Неко рече: „Браћо драга,
 Не бришимо сузе таке,
 Нек свједоче цјелом свјету
 Да смо синци једне мајке“.

V.

АМАНЕТ ОД ЂЕДА.

У

долафу мога дједа

С лјеве стране у претинцу,

Кад још бијах грјешно дјете

Виђех малу иконицу.

Прикрадох се да разгледам

Каква ли је на њој слика, —

Бјеше сребром опточена

Слика Ђурђа мученика.

Ја то онда нисам знас.

Вазиро сам од аждаје, —

Ал с' аждајом ко се бори

Осјећо сам јунак да је.

Зато само, само зато

Ја пољубих тог човека.

Дјед униђе — ја се збуних —

А он рече: „Нека, нека!

Истог Ђурђа љубили су
 Наши прѣци ко свечари, —
 Па зар да је ђунах љубнут'
 Што љубљаху наши стари.

Ал ти нјеси пољубио
 Само Хадер-Илијаза,
 И пољупце с' пољубио
 Својих рахмет-праотаца.“

Тако дједо, — ал он оде
 Поодавно с овог свјета —
 А ја чувам иконицу
 Поред других аманета.

Ал ја зато, Алах икбер,
 Чврсто с' држим свог мезхеба,
 А мезхеб ми ништ не смета
 Да србујем како треба.

Ђунах = гријех. *Хадер-Илијаз*, = свети Ђорђије. *Рахмет* = покојни. *Алах икбер* = Бог је над свијема. *Мезхеб* = вјера, Religion.

VI.

ИМАМ ДРАГУ . . .

Имам драгу, волим казат'
 Ал која је, то с' не каже;
 Она мени, и то знајте,
 Пјесме пјеват' испомаже.

Ја напишем једну пјесму
 Шта осјећам од милине,
 А у пјесми не поменем
 Српски народ, српско име.

Прочитам је својој драгој,
 А она се понасмје:
 Што се смијеш? ја је питам,
 Она вели: Подери је.

Тад се сјетим свог гријеха,
 Па је молим: Опрости ми!
 Она моје покајање
 Као прави мелећ прими.

Један стисак њене руке,
Поглед ока непски плава, —
И у мени опет засја
Што нас учи свети Сава.

Мелећ == анђео.

VII.

ЗДРАВИЦА МИЛКИ.

Моја вјера, (ја је слушам)
 Не пупта ми вино пити,
 За то ћу ти, драга Милка,
 Са шербетом наздравити.

Срећна била, како може
 Срећан бити мелећ само.
 А шербет је свако пиће,
 Којим драгој наздрављамо.

Нек ти Алах даде среће.
 Оне праве среће с неба,
 Нек ти даде мало више,
 Него што ти, самој, треба.

А сувинак, шта ћеш с њиме?
 Не стиди се, не румеш,
 А сувинак, а сувинак —
 Дај га мени.

Па кад будеш једном моја,
Не треба ми ни шербета,
Ја ћу бити с твојом срећом
Најсрећнији овог свјета.

VIII.

МОЈЕ УВЈЕРЕЊЕ.

Посматрајућ' прошлост српску,
 Осјећајућ' садањост,
 Мислим, смишљам шта све може
 Дошнјет' нам будућност.

То су дању моје мисли,
 То су ноћу моји сни, —
 И ја, браћо, не бојим се,
 Што нас дјеле вјере три.

Нека буду и три вјере,
 С тог не прјети Српству пад, —
 Само нек је једна љубав,
 Само нек је један пад.

IX.

СЕЋАЊЕ НА ПРВИ САСТАНАК

Играло је коло лако,
 Дођох и ја да га видим;
 Коло с' вије, срце бије, —
 Играо бих — ал се стидим.

Млад ко капља, над уснама
 Још ни сјенке какве гари;
 Ал и на што науснице,
 Ту су ноге главне ствари.

Ноге су ми поуздане
 Та прескачем пет аршина,
 А у колу то с' не ниште,
 Ту се везе корацима.

Гледао сам, гутао сам
 Како с' цупка, гинка плете,
 Док опазих дивну мому,
 Управ' рећи још дијете.

Је л потрајо тренут, два ли,
 То се сада сјетит' не да,
 Пак ти и ја, аџамија,
 Ухватих се до тог чеда.

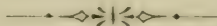
Колко с' тако таласало,
 Не сјећам се ни рад лјека,
 Ја бих воло да ј' то коло
 Потрајало цјела вјека.

Али свему има краја —
 Да почетком буде новим,
 И ја мојој играчици
 Усудих се да прословим,

Запитах је: да ли радо
 Игра овај танац красан?
 Милка на то ништа друго,
 Само рече: „Српкиња сам.“

Ох поноса невиђена
 У овака чеда мила! —
 Мом данашњем српском жару
 То је прва искра била.

Аџамија = млад, неискусан.

X.

КАД СЕ НЕБО НАОБЛАЧИ...

Кад се небо наоблачи
 Из облака дажда лине,
 А кад дажде буде доста,
 Онда опет сунце сине.

А народ кад муке стегну
 Сузе (ид што друго) лије,
 Па и њега хоће опет
 Јарко сунце да огрије.

Али сунце, пре нег што ће
 Разгонити густа мрака,
 Оно прво распитује:
 „Заслужује л' мога зрака?“

XI.

ЗА МОГА ДЈЕДА ДУШУ.

Мој је дједо садик био,
Ишао је и на ћабу,
Живјео је цјела вјека
Како пише у ћитабу.

Издахно ј' на постећији
Преврћући тазбијама,
Алахово свето име
Дрхтало му на уснама.

Теби, Милка, о том старцу
Већ сам много напричао,
И како је гуслит' знао,
И Косово проклињао.

И како је восак слао
Вашем светом манастиру,
И како се увјек брине
О љубави и о миру.

Ох, да га је данас жива,
 Не би ни сад био квару, —
 Воло би те као ћерку, —
 Ал он лежи у мезару.

Џеназа је много било,
 Како носи вјера наша, —
 Ал очати за душу му
 И ти два-три оченаша.

Садик = вјран, чврст у вјери. *Њаба* = Мухамеданцима свето мјесто, ка хришћанима Јерусалим. *Ћитаб* (или *Ћитан*) = коран. *Постећија* = ћилим на коме се Мухамедовци клањају. *Мезар* = гроб, *Џеназ* = молитва покојнику за душу.

XII.

У К О Л О У.

Кад год коло поиграмо
 Привиђења видим многа, —
 На коло се осмејкује
 Српска слога;

Ех, тада су испуњене
 Жеље њене,
 Види Србе и Српкиње
 Загрљене.

Не можемо увјек играт',
 Ма и млади,
 Позива нас дужност наша,
 Збиљски ради;

Ал' сваки нам посо нек се
 Тако снује,
 Да се слога увјек на нас
 Осмејкује.

XIII.

Х А Ј!

Српска мисли, ал си лепа
 Зором славе обливена!
 Српска жељо, ал си топла,
 Ка уздисај из пламена!

 Српски наде, ал се вијеш
 Кроз дивоту наших снова! —
 Српска сүзо, ал си дивна,
 Насљеђена од дједова!

XIV.

ГУСЛАР.

Гапрет је мојој души
 Слјени гуслар кад запева;
 Он не види бјела свјета,
 Ал будућност он прозрева.

Што ту види, не говори,
 Ал му збори свјетло чело,
 Оно вели: „Напред. напред,
 Поуздано, живо, смјело!

Гапрет = одушевљење, милина.

XV.

В Ј Е Р А.

ДОГОД живиши нек ти увјек
 Буде света наша вјера:
 Тако ми је, још дјетету,
 Рекла мајка Аливера.

Њене рјечи дубоко су
 У души ми уписане,
 С тога мајка никад неће
 Зажалити што год на ме.

Што ј' на свјету више вјера,
 То у ствари ништ' не мјења,
 Та из сваке вјере ниче
 Цвјет љубави и поштења.

Љубим браћу, са којом ме
 Прадједовска крвца спаја,
 Сваки уздах мојих груди
 Друг је њиних уздисаја.

Па и своју српску дужност
 На сваком ћу мјесту знати
 И, тако ми вјере, хоћу
Поштено је отаљати.

Вјера душе спасти умје
 И на небу и ту доли,
 Нек се њоме једи блаже,
 Сузе суше, лјече боли;

Нека из ње правда кличе:
 „Сваком своје, ником намет!“
 Пак нас неће раздвајати,
 Не, ни Христос, ни Мухамед.

XVI.

ДУХНИ, ВЈЕТРЕ . . .

Духни, вјетре, пак засуши
 Море оно, сузе оне,
 У којима петстољетна
 Повјесница српска тоне.

Ко год има ока за то
 Нек је види, нека чати,
 Колко може један народ
 Да се мучи, да се пати.

Духни, вјетре, пак разнеси
 Наше горке уздисаје,
 Да познаду по свјем' свјету
 Нашу патњу колика је.

Понда стани, да ни листак
 Не засушти мало живље, —
 Слушат' нам је, да л' се ко год
 Јаду нашем одазивље.

XVII.

С Л О Г А.

Зар да и ја слози пјевам?

Тражи л' она моје гласе? —

Не пјева се њојзи тако,

Појединце, сваки за се.

Загрљмо се, браћо драга,

То нас учи српско коло.

Без слоге су диви пали,

Слаб је народ с њом одоло.

И ако су међу нама

Горе, поља, реке, стјене,

Нек једнако срца бију,

Нек су душе загрљене.

Пјевали смо слози доста

Танким грлом, жељом смјелом, —

Ал не треба слози пјесма,

Њој се пјева муњким дјелом.

Не требају њојзи пјесме,
 Њој требају само људи,
 И ако су слабомоћни
 Слога снажи, снага суди.

Оснажи нас, слого света,
 Да викнемо ведра чела:
 Које слого српска смета,
 Неслога му дом разнела!

XVIII.

ХЕЈ, ДА ИМАМ . . .

Хеј, да имам снагу грома,
 Не да српске муке светим,
 Него само да загрмим,
 Да попрјетим.

Па да видим како подли
 Душман стрјепи,
 А мојом се грмљавином
 Ваздух крјепи.

Ову жељу исповједам
 Сад пред свима;
 Ал ја немам снагу грома —
 Бог је има.

XIX.

МАХВИРЕТ.

Махвирет вам, прѣци моји,
 Истом сада,
 Махвирет вам од свјеснога
 Од евллада.

Та и сами у џенету
 Сад видите:
 Занесени, нисте знали
 Шта чините.

Мислили сте крв је вода,
 Ваља ј' лити, —
 Ал и раја умјела се
 Осветити.

Што је негда сила била,
 Раја била
 Данаске су загрљена
 Браћа мила.

Разбратит' нас нико никад
 Неће моћи, —
 Данаске се отворише
 Наше очи.

Махвирет вам, прѣци моји,
 У џенету;
 Благословте нашу слогу
 Започету.

Благословте ово сјеме
 Што хитамо,
 Па да скоро лјепу жетву
 Дочекамо.

Махвирет = опроштење гријеха. *Евлад* = пород, потомство. *Џенет* = рај.

XX.

ЛИСНЕ ГОРЕ . . .

Лисне горе, ви сте наше,
 Векови вас нама дали,
 У вама смо мелем пили
 И слободно одисали.

Ширна поља, ви сте наша,
 С нашом душом сродила се, —
 Ено и сад Српче младо
 Онђе бјело стадо пасе.

Миле рјеке, ви сте наше,
 Као небо, исте боје,
 У вам' и сад српске моме
 Умивају лице своје.

Бјела села, ви сте наша,
 Исто као и шехери
 (Само своје својим зовем —
 Нек ми нико не замјери).

Ал ти, срце, ниси моје,
И ја тебе радо губим,
Ја те дадох роду своме —
Па сад Милку душом љубим.

Шехер = варош.

XXI.

НАЈЉЕПШЕ У БОСНИ.

Лјепа ј' Босна шир-дужином,
 А у њојзи, ено, ено
 Најљепша је лјепа Милка,
 А у њојзи срце њено;

А у срцу томе, што се
 Као алем камен сјаји
 Најљепше је и најдраже:
 Њени српски осјећаји.

XXII.

СПОМЕНИК БУДУЋНОСТИ.

Кад огране, кад осване
 Сунце среће, дан правице,
 Споменик ће Србин дићи
 На сред своје престолнице.

Тај споменик горостасан
 Исклесаће из камена,
 Из камена обичнога, —
 Кад не може из алама.

До звијезда не дâ с' дићи
 Што човечја рука дјела,
 Ал ће звјезде спуштати се
 Том гуслару око чела.

Камен-гуслар притиснуће
 Гусле своје ка прсима;
 Са постоља златна слова
 Говориће потомцима:

„Ево коме, српски роде,
Имаш довјек вјенце плести!
Ево ко је мученике
Одржао у свијести!“

А потомци кликоваће
У поносу Србинскоме. —
А ми смо им данас дужни
Ударити темељ томе.

XXIII.

СЈЕЋАМ С' МУКА...

Сјећам с' мука петстољетних, —
 Крв, окови и гробови,
 Браћа зверски разбраћена,
 Горки јади Србинови.

Кад ми слика, тако страшна,
 Душу, срце на плач крене,
 Тада брзо руком махнем,
 Ко да збришем успомене.

Нећу натраг, *напред* гледам, —
 А ту свиће зора нова,
 Иза ноћи петстољетне
 Рујна зора Србинова.

Распјевана српска браћа,
 Обновљена српска діка,
 Загрљена наша снага, —
 Дјеца старих мученика.

Над њима се вјенац вије,
 Вјенац цвјећа мирисава, —
 То је оно дивно цвјеће
 Што из слоге процвјетава.

Српске виле коло воде
 И пјевају од милина,
 А соколи враћају се,
 Враћају се из давнина.

Из очију радост вири
 — Србин ју је скупо стеко —
 А српска се књига шири
 И чита се на далеко.

Школа нам је двор свјетлости, —
 Мир и љубав свуђе влада —
 — — — — — — — — — —
 — — — — — — — — — —

Не смиј ми се садашњости,
 Што сам млађан препун нада!

XXIV.

ДВИЈЕ ЉУБАВИ.

Дође каткад на би хтјео
 Цјелом свјету да затрубим
 Милку моју, добро моје,
 Благо моје силно љубим.

Има л ишта на свијету,
 Што ка Милку љубим, цјеним?
 Милку љубим срцем својим,
 Српство срцем још и њеним.

XXV.

ТЕШКО РОДУ...

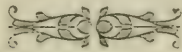
Тешко роду и племену,
 Коме грабеж душу слади,
 Што би хтјео срећу своју
 Да изида на неправди.

Тешко роду, ког авети
 На слободу туђу крећу,
 Он на мач свој не уреже:
 „Своје не дам, туђе нећу.“

Тешко роду, чије груди
 Насилничка обест жари,
 Куд год крочи жељу носи
 Да робов'ма господари.

Друкчија је српска душа,
 Друкчијег је Србин кова,
 Друкче с' ори у тишини
 Стара пјесма Србинова.

Чуј, шта српски гуслар кличе
И у миру и у боју:
„Волим своју губит' главу
Нег огрјешит' душу своју.“

XXVI.

С А Н.

Снивао сам — снѣ су луди —
 Напали ме љути вуци,
 До два вука, а ја самац,
 Но имадох мач у руци.

Страшне беху ове звери,
 Шта ћу сада, Боже свети!
 Ко ће такој гладној сили,
 Ко ће њима одољети!

Ал зачу се Милкин гласак,
 Ко да кличе са висине:
 Не малакши, мој драгане,
 Сегни снагом српски сине!

И ја јүрнух с оштрим мачем
 Осјетив се смјелост сама, —
 И обадва љута вука
 Падоше ми пред ногама.

Кад сам Милки сан испричо
 На раме ми руку стави:
 „Е, у сну си јунак био, —
 Бићеш, бићеш и на јави.“

XXVII.

О П Е Т . . .

пет сте ми рекли: Турчин, —
 Мене гњеви такав намет.
 Од куд *ја* да будем Турчин, —
 То не бјеше ни Мухамед.

Ја се чудим, ја се дивим
 Вашем знању тако слабом;
 Ако вјера име даје,
 Зовите ме бар Арабом.

Ал знам, то је шала била,
 А збиља нам мора бити:
 Вјера иск је свагом своја, —
 То нас не смје раздвојити.

Оставите вјеру моју,
 Познали је добро нисте, —
 Ја вјерујем најсветије
 Да сам Србин крви чисте.

XXVIII.

БЛАГО РОДУ . . .

Благо роду, кога зари
 Света зубља,
 Гдје су жене и дјевојке
 Пуне жарког родољубља.

Жена ј' мати својој дјеци,
 А дјевојка тек ће бити,
 А мајке ће своју дјецу
 Родољубљем задојити.

У дјеци ће ово млјеко
 Порумењет', крв ће бити, —
 Тај је народ свјетла лица,
 И чуда ће починити.

Српски роде, патни роде,
 Јаду твоме нема броја —
 Бог ти дао таких жена,
 Као што је Милка моја!

XXIX.

СЛИЈЕПИ ГУСЛАРИ . . .

Слушао сам још дјететом
 Једну лјепу причу стару,
 Причао ми дјед покојни
 О слијепцу о гуслару:

Кад је пјесму најкраснију
 Пред народом испјевао,
 Очи му се отворише,
 Бог с небеса вид му дао.

Кад се сјетим ове приче
 Ја поћутим, замислим се, —
 Божије је стварат' чуда,
 А наше је дивит' им се.

Ал и више већих чуда
 Памте вјеци патње наше:
 Гуслари су давали нам
 Што ни сами не имаше;

Гусларима, тим слјепцима,
Бог је дао таке моћи,
Те су своје цјелом роду
Отварали слјепе очи.

XXX.

СРПСКИ ЈЕЗИК.

Српски језик, рајски језик, —
 Не што њиме збори *раја*,
 Већ за ото, што у себи
 Све милине звука спаја.

Српски језик, рајски језик, —
 Знаш како с' у души ори
 Кад нам мајка, кад нам сестра,
 Кад нам љуба њиме збори.

Српски језик, рајски језик, —
 Знаш како нас он потреса
 Кад нам гуслар њиме пјева,
 Та диже нас у небеса.

Српски језик, рајски језик, —
 Ра̑не вида, лјечи боле,
 Знаш како нам души прија
 Кад нас старци њим соколе.

Што је рајско небеско је, —
Зато велим, што да кријем:
Сваки онај Богу грјешн,
Ко га зове земаљскијем.

Велики
Велики
Зато.
D

XXXI.

ПОТОК СУЗА.

Поток суза протицо је
Кроз долину,
Док не нађе уточишта, —
Мутну Дрину.

Дрина ј' с њиме путовала
Сави право,
А Савом је дотекао
У Дунаво.

Дунав јури кроз долине
И кроз стјене,
Црном Мору носи вале
Уморене.

Ту је српска суза горка
И крвава, —
Ал то јоште није море
Заборава.

XXXII.

ВИЛИНА ПОРУКА.

Што будућност маглом скрива
 Ни пјеснику с' прозрет' не да̄.
 Ходи, вило, из горице,
 Да ти само очи згледа!

Из очију видјеће ти,
 Треба л плакат' с горким јадом,
 Ил весело дићи главу
 И пјевати српским надом.

Не хтје му се вила јавит'
 Ал јој зачу гласа тија:
 „За уздањем срећа лети;
 Пред очајем пропаст зија“.

XXXIII.

АЛА ЈЕ ТО ДИВНА ЗЕМЉА!

Ала је то дивна земља
 Наша мила, драга Босна!
 Ох, кад би се могло рећи,
 Као негда, и: поносна.

Поноса је негда било, —
 Ми га нисмо запамтили.
 Хајде да га ускрснемо,
 Браћо моја, друзи мили!

Ал не да се то на брзо
 После дуге проклетиње,
 Није мален то задатак,
 Из даље се то почиње.

Прво треба с лица спрати
 И најтању сјенку срама,
 Па се онда оружати
 Надчовјечним врлинама.

Дјецу ваља одојити
 На грудима српске слоге;
 Жртве треба подвојити
 Да не тону наде многе.

Презирањем ваља скратит'
 Покушаје душа злосни, —
 И понос ће сам се вратит'
 Својој Босни.

XXXIV.

МОЈА МИЛКА ПЈЕВАЧИЦА.

Ко ће сада да нам пјева
 Како Марков мач засину
 Кад се јунак захукао
 Да укине свадбарину?“

Милка рече: Ево ја ћу!
 И отпјева дивно, тијо,
 Као да је Марко и њу
 Од Арапа избавио.

Сви бијасмо занесени,
 Раздрагани бјесмо врло,
 А њен отац подиже се,
 Пољуби је, баш у грло.

Још једаред замолих је,
 Кад бијасмо сасвим сами,
 Да ту исту красну пјесму
 Бјелим грлом отпјева ми.

Али она ништ' не рече,
Само ће ме погледати,
И, ни данас не знам зашто,
Не хтједе је отијевати.

XXXV.

АКО ПАДНЕМ НА БОЈИШТУ.

Много што-шта не знам, али
Ово једно могу знати:

Ако паднем на бојишту
Милка неће заплакати,

Али тиме још и већма
Задовољан могу бити;
Плакат' неће, бар пред свјетом, —
Али ће се поносити.

XXXVI.

КАЖУ ДА ЈЕ...

Кажу да је тешко мрети, —
 Не знам јоште;
 Ал живот би пелен био
 Без милоште.

Волим оца, мајку, брата,
 Они мене:
 Све су жиле нашег бића
 Преплетене.

Другови су силно мили
 Мени младом, —
 Један другог загревамо
 Српским надом.

И гроб мог рахметли дједа
 Бол ми лечи.
 А за Милку шта да речем?
 — Одкуд рјечи?

XXXVII.

ОТПОЗДРАВ

ДРУГУ У ДАЉИНИ.

Пишеш ми, друже, из далека краја,
 Далек од свога мила завичаја;
 Отшо с' да здравље опоравиш своје,
 И радујем се, што ти је већ боље.
 Само те, велиш, стара брига мучи,
 Како је Србу у рођеној кући,
 Каква му се срећа на зренику јавља --
 Не брин' се, друже, чувај свога
 здравља!

Добро је, добро, и боље ће бити,
 Вјерује правда да ју небо штити.
 Ми не гледамо у облаке тмасте,
 Ал љубав к роду све то већа расте.
 Врсна се браћа опасује слогом
 Знајућ' да ј' слога мила и пред Богом.
 Нигђе се много не просина рјечи,
 Јер тешко ра̀ни кад се рјечма лјечи.

XXXVIII.

ПРИЈЕ ЗОРЕ.

Пробудих се прије зоре, —
 Рано ј' да се сабах клања,
 Тад ми паде нешто на ум:
 Знам шта Милка сада сања.

Зато ми је криво било
 Што у врту Милкиноме
 Булбули се распјевали,
 Сваки поје ђулу своме.

Умукните, ој славуји,
 Стршите се све до вида,
 Да ми Милка, драга Милка,
 Српски санак не прекида.

Сабах = прва молитва мухамеданаца у јутро
 око 6 сахати. *Булбул* = славуј *Ђул* = ружв.

XXXIX.

МИЛКИНО ПИТАЊЕ.

Питала ме добра Милка
 На клупици сред присоја:
 „Би ли теби право било
 Да сам нешто сестра твоја?

Она ј' кашто право дјете,
 И те рјечи то свједоче, —
 И на мене љутнула се
 Кад се на то смијат' поче'.

Но одма сам нешто додо,
 Да с прилика не изгуби:
 „Да виш, Милка, вољео бих, —
 Сестра брата и пољуби.“

Порумени добра Милка,
 Права ружа неразвита,
 Порумени, — али то ме
 Никад више не запита.

XI.

У МЕЧЕТУ,

Говорио хатиб худбу,
 Увјек лјено, мудро слови,
 Јуче рече, да будемо
 „Чисти као голубови.“

Ој хатибе, кад би нешто
 Душу моје Милке знао,
 Никад не би рад примера
 Голубове помињао.

Хатиб = говорник који предикuje петком у
 џамији. *Худба* = предика.

XLI.

МОЈА ВРАЧАРА.

Шалисмо се ја и она
 У ливади берућ' цвјеће, —
 Замолих је да ми врача
 Какве ли ћу бити среће.

Пристала је моја Милка
 — Кад је шала нек је шала —
 Моро сам јој и длан пружит',
 У њега се загледала.

Ја сам хтјео да се смијем,
 Ал ме прохтев брзо мино
 Кад ми поче говорити
 Тихо, мирно и озбиљно:

„Судбину ти читам јасно,
 А од ње се нема куде:
 Ти ћеш, момче, срећан бити, —
 Ако Српство срећно буде.“

То зборећи поглед јој је
 Тако рајски свет̄ био.
 Топло сам јој реко: хвала!
 И душом је пољубно.

XIII.

РАСТАНАК.

Збогом, дико, морам ићи,
 Небо моје ступило се,
 Мене гоне у свјет бјели,
 Збогом дико и поносе!

„Збогом, драги!“ она рече
 И погледа оком благим, —
 Први пут је на растанку
 Назвала ме својим „драгим“.

Још ми рече: „Србини буди
 Куд год пошо, гдје год стао.“
 И ми смо се руковали,
 И ја у свјет отишао.

Ни пољупца није било
 Да ослади вијек цјели.
 Али нека, — душе с љубе
 И даљина кад их дјели.

XLIH.

У НОВОМЕ САДУ.

Путујући у свом јаду,
 У свом јаду и у наду
 Два сам дана пробавио
 У бјелој Новом Саду.

Причали ми да је негда
 Српству много бјељи био,
 Јест, то ми је свако реко,
 То ми нико није крио.

Гледао сам много што-шта
 А са много добрих страна,
 Виђео сам жудним оком
 Љене траге љепших дана.

Ипак трећег јутра рекох:
 „Кочијашу, даље вози!
 Јер овђе се данас нећу
 Научити српској слози.“

XIV.

У БУДИМУ.

Да ћу икад амо стићи,
 Том се, в'алах, нисам надо, —
 Гле, овђе је полумјесец
 Подруг вјека мраком владо.

Сад се свјетлост појачана
 Са угарског слјева грба, —
 Ал при томе јачем сјају
 Мало видим браће Срба...

Ишао сам да с' поклоним
 Азрет-гробу Ђул-бабину,
 Али и ту мислио сам
 Само, само о Србину.

Мој се амаз горе вио
 А на крили сриска нада, —
 И ја сам се утјешно:
 Све ће слога да савлада.

Азрет = свети. *Ђул-баба* је неки светац муха-медански. Гроб му је у Будиму и над њиме је дигнуто тулбе. *Амаз* = молитва.

XLV.

У ТУЋИНИ.

Идем куд ме очи воде,
 Не знам куда, не знам како,
 Гдје год нађем браћу Србе
 Онђе ми је дисат' лако.

Ал ће српска реч занеми
 Проговоре моји боли,
 А данаске, стид ме рећи,
 И суза се једна проли.

XLVI.

У ЗЛАТНОМЕ ПРАГУ.

Праг је ово чешког рода,
 А понос га чешки злати.
 Амо шаљте српску ђецу
 Да с' науче родовати.

Вјекови су јаде тресли
 Над поштеним овим гњездом,
 Ал мученик прецуо је,
 Иак за својом пошо звјездом.

Ту му звјезду није могла
 Ноћ застрети ни најцрња,
 Ишао је за њом право
 Преко чагла, преко трња.

Мучна је та борба била,
 Коју данас свако штује,
 Чешки народ снажан стоји,
 Истрајо је, побјеђује.

XLVII.

У БЕРЛИНУ.

Ето моја судбиница
 Доведе ме и овамо, —
 Овђе српску ријеч миљу
 Чујем зборит у сну само.

Њемачки се овђе збори
 На улици и у кући, —
 И гле, сада овај језик
 Долази ми сасвим друкчи.

Ја га слушам врло радо,
 Одвратан ми овђе није,
 Има своје пријатности,
 Има своје мелодије.

Та овђе је у свом дому,
 У свом праву налази се;
 Не пара ми више уши,
 Учићу га, мили ми се.

Баш ћу овђе прибиљежит'
Ту појаву тако честу:
„Свашта има своју цјену,
— Само кад је на свом мјесту.“

XLVIII.

ЧУДНОВАТО.

Чудновато ј', не разумјем, —
 Ал је тако:

Кад се сјетим Сарајева,
 Ја бих плако.

Сјетим ли се тебе, Милка,
 Цвјеће свјеже,
 Без које је мени живјет'
 Понајтеже,

Чим се, Милка, тебе сјетим,
 Ко сад ево,
 Разигра се срце моје,
 Ја бих пјево.

И ја томе узрок тражим, —
 И нађох га:
 То је онај српски поглед
 Ока твога,

Она сталност, и ведрина,
И топлина,
Што досјава из Сарај'ва
До Берлина.

Ал слаба је моја пјесма,
Моји гласи;
Нек ти срећа увјек пјева, —
Достојна си.

XLIX.

У ПОНОЋИ.

Да сам будан, Милка моја,
 Ма да ј' прошло пола ноћи;
 Не иде ми мир у груди,
 Не пада ми сан на очи.

Па ако си и ти будна,
 Не пуштајмо часак ови,
 Молимо се вишњем Богу
 Да нам Српство благослови.

А браћа нам, а сестре нам,
 Које санак сад облеће,
 Нек сневају како тоне
 Српски јад у мору среће.

I.

ПИСМО МИЛКИ.

Милка, ја ти ништ не писах

Ево пуну хефту дана;
 Ал те сваке ноћи снивам.
 Дико Српством обасјана.

А како те снивам? ево:
 Као да те вијар крено,
 У грудима твојим стрјела,
 Срце ти је прободено.

Из те ране крвца млаза, —
 Ал на лицу бола шје,
 С пуно нада гледаш горе
 У небеске просторије.

Сваку ноћ те тако снивам
 Пре нег зора што заглави,
 Така ми се у сну јављаш, —
 А такав сам ја на јави.

Хефта == седмица, недеља дана.

LI.

ОПЕТ ПИСМО МИЛКИ.

Ти си мени више пута
 Рекла да сам добра душа, —
 Хе, доброта сумњива је
 Док се добро не прокуша.

Виш, у мени сад се овђе
 Чешће нека злоба крене,
 Пак зажелим да и тебе
 Прогон дигне, ка и мене;

Па да овдје једно с другим
 Помињемо ћенар мили,
 Сваког јутра да причамо
 Како ли смо Босну снили.

Та лјепа је наша земља,
 Природа ју уресиља,
 Ал, у машти наших снова,
 Тад би још и срећна била.

ћенар = крај, предно.

LII.

УЗ ДАРАК ДЕДА МАРКУ.

Све премисљавам шта да пошљем
 Твоме деда Марку старом,
 Па ево му сада шаљем
 Овај чибук с ћихлибаром.

Нек тај дарак својски прими
 — У томе се он разуме —
 Па нек својски дими, дими,
 Као што га он већ уме.

Чисто видим како сједи
 На веленцу под сјеницом,
 А ти чешће прилазиш му
 Па га служиш жеравицом.

Ех, та твоја жеравица, — —
 Од куд дођох сада на њу! —
 — — Та она ми српску душу
 Згрјева свуда, ноћу, дању.

ЛШ.

У ДАЛЕКОЈ ТУЋИНИ.

Пусти часи, празни дани,
 Подне, акшам, ка и саба;
 Ниђе никог да ми каже
 Ни: Помозбог, ни: Мехраба.

Јест, и овдје прољеће је,
 И менекша красно мiри,
 Небо плаво, сунце топло,
 А лахорак тихо пири.

Има овдје добрих људи,
 И у друштво примају ме;
 Разумни су ово људи, —
 Ал нико ме не разуме.

Немам с киме да поменем
 Српске јаде, српске наде;
 Већ одавно ме изустих:
 „Шта л сад моји дома раде?“

Него тако, трши, ћути,
 Замисли се, забрини се, —
 Сваки уздах, што с' поткраде,
 У пјесмицу претвори се.

А пјесма је моја лака,
 Ма да ј' пуна туге, сјете,
 Она овђе не остаје, —
 Има крила — наћи ће те.

Мехраба = турски поздрав, значи: Како си?

Мелекиа = љубичица

Зреница

LIV.

ХВАЛА!

Пишеш како псето ваше
 Од радости репом маше,
 Кад пред њиме
 Разговетно, чисто, јасно,
 Гласно или полугласно
 Ко помене моје име.

Хвала томе малом лолу
 Што ме тако здраво воли,
 Вама већа,
 Што ме с' часна кућа твоја,
 И ти, и ти, Милка моја
 Чешће сећа.

LIV.

ХИМНА СФЕРА.

Ноћ је тија неба плава,
 Околина цјела спава,
 А ја стојим крај пенџера,
 Српске златне жеље снујем
 И чини ми с' ка да чујем,
 Чујем дивну химну сфера.

Може бити, може лако,
 Да сад и ти стојиш тако,
 Чујеш химну над химнама.
 Дивно ј' чути ове струје,
 Још дивније кад их чује
 Двоје драгих уједанма.

LVI.

ТО МИ ГОДИ.

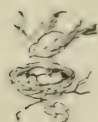
Моја мајка не зна читат'
 Не пишем јој;
 Често пишем — да коме би —
 Милки својој.

А мајка ми нестрпиво
 Милку чека,
 Јер она јој носи поздрав
 Од менека.

Стара с' мајка кашто збуни,
 Сва весела,
 Милку пита: „Па шта ради?
 Каква ј' чела?“

Милка на то: „Добро му је,
 Добро јако,
 И љуби ти обе руке —
 Ев' овако.“

О том мислећ' душа ми се
Миљем роси, —
Милка с мојим поздравима
И пољупце моје носи.

LVII.

ШТА БИ БИЛО!

Замислих се, а та мисо
 Ужасно ме свег потресе —
 Шта би било да сад чујем:
 Милка твоја удаје се.

Зар ти с' не би оног часа
 Српска крвца заледила.
 Шта би било да то чује?
 Шта би било?! Лаж би била.

LVIII.

ТРОЈЕДНА МОЛИТВА.

Јеси л гледо кад ракете пале,
 Што-но у висе стрјелимнице греду,
 У једанма и три с' горе вѣну,
 А под небом, ту се састанеду.

Ту се распу у звјездице сјајне, —
 Једно јато, једна дружба красна,
 И под небом, ту се не разлије
 Да су пошле са три мјеста разна.

Тако нек се и молитве српске
 Горе дижу из три разна храма,
 А под небом нек с' у једну слију,
 Окићену сјајним звјездицама.

LIX.

ВОЛИМ ЖИВОТ . . .

Волим живот, он ми пружа
 И по неко красно исе,
 Волим живот, волим јако, —
 Ал ни смрти не бојим се.

Хвала теби сад и увјек,
 Хвала теби, Боже свети,
 Ко је Србин, том си дао
 Да имаде за што мрети.

Сјећам с' рјечи мога дједа
 Кад зборасмо о слободи:
 „Онај ко се боји смрти,
 Није требао ни да с' роди.“

LX.

ЗНАТЕ Л МАРКА КРАЉЕВИЋА...

Знаете л Марка Краљевића,
 Ког вјекови пјесмом славе,
 Савладо је Арапина,
 Осјеко му све три главе.

Чујте, момци, што жедните
 Правду бранећ бити људи:
 Не пита се, колко ј' глава, —
 На мегдану *срце* суди.

LXI.

СТРУК ЛОВОРА.

Младо момче, тек онако
 Струк ловора посадило,
 Примео се, бујо ј' јако —
 Дивно свеже зеленило.

Знам ја од куд така снага
 Маленом се струку дала:
 Сусетка му једна драга
 Крадом ловор заљевала.

Труба трубну изненада,
 Сваки Србин у бој хити,
 Младо момче, момак сада,
 Међ првима хтеде бити.

Па је л први? — одиста је
 Први пао од пушке клете;
 А драга му — Српкиња је —
 Мирно ловор-вјенац плете.

Милка моја, пјесма ова
 Прича што је негда било,
 А што ј' било бива с нова,
 Много с' што-шта поновило.

И ти, Милка, иза двора
 Башту имаш, — па не таји,
 Да ли и ти струк ловора
 Гајиш гдјегод у потаји?

LXII.

НЕ, ЈА НИСАМ ЦВЈЕТАК...

Не, ја нисам цвјетак,
 Што се јаду пода,
 Ја сам нешто јаче,
 Јер сам српска рода.

Уздиже ме вјера
 Над свакојим јадом,
 Огрјева ме љубав,
 Душу појим надом.

LXIII.

СЈЕЋАШ ЛИ СЕ ЦВЈЕТА . . .

јећаш ли се цвјета
 Устргнута с гране,
 Што га вихар одно
 На годетне стране, —

Не крјепи га ваздух,
 Већ га само гуши;
 Не грије га сунце,
 Већ га само суши.

Судбу своју чује:
 Пати, вени, гини! —
 Е, тако је Србу
 У пустој туђини.

LXIV.

ПЈЕСМЕ И СУЗЕ.

Ја се сјетих наших страна,
 И жеља ме свег обузе,
 Дз зачујем српске пјесме,
 Ил да видим српске сузе.

Тјело овђе, жеља онђе,
 А на душу терет пао;
 Нојца дуга, — мори туга, —
 Па тако сам и заспао.

У сну зачух српске пјесме, —
Оне српску сузу суше;
 У сну виђех српске сузе, —
Оне пјесму задахнуше.

LXV.

СЛАВА МАЧУ . . .

Слава мачу, који с' крене
 Да са правде ланце скине;
 Слава мачу, који севне,
 У одбрану домовине!

Срам га мачу, који прегне
 Да светињу чију сломи;
 Срам га мачу, кад потегне
 Да слободу златну стоми!

Српски мачу, ти не кáни
 Пустоловно крвицу лити, —
 Ал јуначки Српство брани,
 Пак ћеш увјек побједити!

LXVI.

ЕЈ, ДА СУ МИ ГУСЛЕ...

ј, да су ми гусле,
 Ко што не знам гудит',
 Које б' znale same
 Успавале будит!

Или — ја се и том
 Радо поковарам —
 Или бар душмане
 Српске да успавам.

LXVII.

О Д Л У К А.

Богу ј' мило сваче срце,
 Ако ј' чисто, ако ј' здраво,
 Бог прихвата сваче жеље,
 Ако желе што је право.

Бог опрашта тешке грјехе,
 Кад се људи збиљски кају;
 Грјешницима Бог помаже
 Да се брзо поправљају.

Опростиће српском роду
 Сва небратства из прошлости;
 Ми смо мали, Бог је велик,
 Пун доброте и милости.

Опростиће и прђцѸсте,
 У кѸм трунке грјеха нема,
 Опростиће нама двома
 Што још нисмо муж и жена.

Ал прстен је већем спремљен,
 А ти с' велиш, вјенац снила, —
 Над Босном се небо ведри, —
 Помоз', Боже! и Бисмила!

LXVIII.

БОЖИЈА РИЈЕЧ.

Бог је Босни избор мјесто,
 Спустио је једне зоре
 Између двије сестре миле,
 Србије и Црне Горе.

Тад је реко, — шта је реко?
 Давно ј' било, не памтимо;
 Нема сумње е је реко,
 Да се братски загрлимо.

Бог је реко не то само,
 Нег и нешто много више, —
 Ал вјекови искушења
 Рјеч Божију заглушише.

Хајдмо, Срби, у три храма,
 Ту, у светог мира сјену
 Молмо Бога великога
 Да понови рјеч речену.

LXIX.

СТО ДАНА.

Д како сам из домаје,
 Сто је дана;
 На мом срцу урезаних
 Сто је рана.

Ох, да ми је, чега овђе
 Нема, нема,
 Један стисак твоје руке, —
 Сто мелема.

LXX.

ИДЕМ ДОЛОМ . . .

Идем долом, идем гором,
 Нађем се и по врлетим',
 Ал из душе кад запјевам,
 Тад ми с' чини и да летим.

А кад летим, српске враге
 Видим тако ниске, мале, —
 Један вјетар, знам и који,
 Па све да их спори шаље.

Тад ми дође да се вишем
 Ближе сунцу, пуном жара;
 И хтео бих, и мого бих —
 Ал се сјетим на Икара.

LXXI.

БОЈ СЕ БИЈЕ . . .

Бој се бије, — ја га снивам —
 Бој се бије за слободу,
 А на небу зора свиће
 Патничкоме српском роду.

Нема муке, нема јада,
 Нема страве ни ужаса,
 Рањеници не јаучу,
 Већ пјевају из свег гласа.

А мене је смртно ђуле
 Посред груди погодило, —
 Ја издишем, ја умирем,
 А души ми тако мило.

Јоште видим нашу војску,
 Та из земље ка да ниче, —
 Напред, напред, српски синци, —
 Ено зора, ено свиће —

LXXII.

ИЗ ДАЛЕКА СВИЈЕТА.

Нестане л ми трага, гласа
 Подалеко од домаје,
 Преживи ме, пјесмо моја,
 У теби ми жар остаје!

А ти, жару, спој се брзо
 С жаром моје српске браће, —
 Тад ми пепо, ма гђе био,
 Биће блажен, мироваће.

А кад Српство срећно буде
 Нек бар ко год кликне живо:
 То је оно, што је неки
 Заборављен пјесник сново.

LXXIII.

У ДУБРОВНИКУ.

Три бијела пуна дана
 Путово сам морем плавим,
 Зарила ме румен зора
 Кад сабајле Бога славим.

А обале с лјеве стране
 Гледаше ме тако братски,
 Свуда су ме поздрављали
 Мило српски ил хрватски.

А Дубровник, стара слава,
 Дочека ме љубав сама, —
 Дивно ј' слушаг' наше пјесме
 На јадранским обалама.

Свуд синови нашег рода,
 Свуд се мила рјеч нам ори, —
 А још читав дан је брода
 Док се стигне Црној Гори.

LXXIV.

У КОТОРУ.

Ту сам, Милка, у Котору,
 Ту ме море исталаса,
 Овђе стојим, мали мрвак,
 Чело ногу горостаса.

Ох, да од куд сада видиш
 Прогнаника, друга снога,
 Познати ме не би могла
 Од поноса србинскога.

Што се нисам никад надо,
 У нашем се купам мору,
 А кад очи к небу дигнем,
 А ја видим Црну Гору.

А са вуса Црногорског
 Струји ваздух крјепак, мио,
 Чујем како Кнеже пјева,
 Јер му пјева народ цно.

LXXV.

НА ЛОВЋЕНУ.

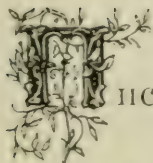
На Ловћену, над облацим,
Немам гласа, немам рјечи,
Испред гроба Владичина
Срце стрепи, душа клечи.

Анђели су тако близу
Да те могу задахнути,
Пружају ти свете руке
И молитве примају ти.

Ти се молиш, не за себе,
— Ту не мисли на се нико —
Кроз молитве твоје дише,
Дише Српство свеколико.

LXXVI.

Нисо сам ти с многих страна,
 — Не са свију,
 Лоша срећа не даде ми
 У Србију,

Не даде ми да пољубим
 Груду свету,
 Па тек онде да одлане
 Мом терету.

Али не ће ни та срећа
 Ићи споро,
 И онде ћу одахнути
 Скоро, скоро . . .

LXXVII.

ХЕРЦЕГОВЦУ.

рими, роде, ову књигу,
Српски прими.

А ти брате Херцеговче,
Опрости ми.

Немој да ме зато гледаш
Опорито,
Што ја тебе не помињем
Нарочито.

Твоји јади и бошњачки
Јесу једни,
Ваша брига за утјехом
Једном жедни.

Код вас нема: ово ј' моје,
Ово ј' твоје,
Моја душа обима вас
Обадвоје.

LXXVIII.

ЗАВРШНА.

Ево књиге, у њој пјесме,
 Не баш мало,
 У свакој се српско име
 Помињало.

Некима ће ово можда
 Доћи смјешно,
 Ал гледните њихово је
 Здраво грјешно.

Шта је мени до критике
 Њине стало,
 Бошњаку је, верујте ми,
 И то мало.

Ми овако, Србујемо
 Прије свега.
 Радује л се Бошњак томе? —
 Питајте га.

П о г р е ш к е.

У овој књизи поткрало се неколико погрешака. Тако на страни 41. у трећем реду стоји: зверски, а треба: *верски*. На страни 96. у трећем реду стоји: Дз, а треба да стоји: *Да*. На страни 107. у шестом реду стоји: снога, а треба: *свога*.

PG
1418
J6S6

Jovanović, Jovan
Snohvatice

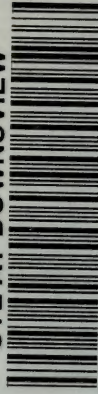
PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 15 01 06 10 002 5